

Jinan

Impreuna cu Thierry Oberle

Am fost sclava Daesh

Povestea unei fete kurde
rapite de Statul Islamic

POLIROM

Jinan
împreună cu Thierry Oberlé

Am fost sclava Daesh

Jinan

împreună cu Thierry Oberlé

Am fost sclava Daesh

Povestea unei fete kurde
răpite de Statul Islamic

Traducere de Cezar Petrilă

POLIROM
2016

Mulțumiri

Thierry Oberlé ține să-i mulțumească lui Said Mahmud, translatorul lui Jinan și prieten al său, fără de care această carte nu ar fi putut fi scrisă.

Editorul dorește să le mulțumească lui Jinan și lui Said Mahmud pentru încrederea acordată și răbdarea de care au dat dovadă atunci când realizarea proiectului a întâmpinat diferite obstacole.

Şacalul dezgroapă doar cadavre şi respectă viaţa;
Însă Paşa nu bea decât sânge de tineri!
Desparte adolescentul de logodnica sa!
Blestemat fie cel ce desparte două inimi care se
iubesc!
Blestemat fie cel puternic care nu cunoaşte mila!
Mormântul nu va da morţii înapoi,
Dar Îngerul suprem va auzi strigătul nostru!

Cântec yazidit

AVERTISMENT

Prenumele prizonierilor Statului Islamic – aflați încă în detenție în momentul în care această carte a intrat la tipar –, precum și numele mai multor localități irakiene au fost schimbate din motive de securitate.

Capitolul 1

Despărțirea

„Daesh atacă” – Debandada kurzilor –
Calea exodului – Un jaf meticulos – „Bărbații
în stânga, femeile în dreapta” – Deportată

În noaptea aceea am avut iarăși un coșmar. Bărbați fără chip mărșăluiau cu sabia la brâu și kalașnikovul în bandulieră. Treceau prin sat. Erau mii. O hoardă de luptători fără ochi, nas sau buze. O armată de umbre într-o noapte de cerneală. Purtau torțe. Strada era un infern fără sfârșit, iar casele noastre, ruguri. Oamenii fără chip mârâiau ca niște urși. Urlau: „Măcelăriți-i pe toți!”.

Au trecut pragul casei noastre de chirpici și m-au doborât cu o rafală de pușcă-mitralieră.

M-am trezit cu inima bătându-mi nebunește.

O lumină palidă mătură camera cu perdele ajurate. Mă răsucesc în pat, confuză încă din cauza coșmarului. Walid, soțul meu, lipsește de două săptămâni.

Iubitul meu este zidar pe șantierul unei clădiri în construcție din Sulaymaniyya, un oraș mare din Kurdistanul Irakian înconjurat de munți.

Din bucătărie vine un miros de supă cu linte. Soacra mea pregătește micul dejun. Încet-încet, casa părinților lui Walid se trezește. Nesrine, fata lor cea mare, și fiica ei Rezan încă dorm. Amina, mezina, tocmai se apucase să joace cărți pe telefonul mobil când aparatul începu să vibreze. Verișoara ei Diana sună dintr-un sat aflat nu departe de al nostru:

— Daesh a intrat în sat! Daesh atacă!

Mă așteptam ca într-una din zile să fim nevoiți să plecăm în grabă. De câteva zile mă frământa sentimentul unui pericol iminent și, odată cu el, senzația îngrozitoare că avea să se prăbușească o lume: a mea. Nici când nu mai avusesem așa o senzație. Un cataclism inevitabil se năpustea spre mine, măturând totul în calea lui.

Trebuie s-o luăm din loc. Khero, tatăl lui Walid, își grăbește micul grup de femei. Amsha, soția lui, plânge în bucătărie, aud zgomotul făcut de un vraf de cratițe care cad pe jos. Trag chilimul de lână așezat la picioarele patului nostru și, cu ajutorul lui Khero, ridic dala de ciment. Scot din ascunzătoare o pungă din piele și un ciorap tricatat acoperit cu un strat de praf ca de ipsos. Le-am pregătit după nunta noastră pentru a ne adăposti comoara: aproximativ 3.000 de dolari în aur și argint. Averea noastră.

— Hai, grăbește-te! mă înghiontește Khero. Strânge toate astea!

Nesrine se enervează pe Rezan, care se smiorcăie. Ezită în alegerea câtorva lucruri ale copilului pe care vrea să le ia cu dânsa. Rezan abia merge și a început să spună *dayeke*, „mamă” în dialectul nostru kurd. O ajut pe Nesrine să-și ascundă averea sub veșminte. Are 5.000 de dolari. Soțul ei, Baktiar, nu e nici el cu noi: lucrează ca muncitor necalificat în nord-est, aproape de granița cu Turcia.

Socrul meu ne zorește. Am luat provizii: pâine, legume și apă. Multă apă, căci se anunță o zi toridă. Își ia kalașnikovul, pe care-l strecoară sub bancheta mașinii, iar revolverul îl pune la locul lui în torpedou. Când îl văd cu arma în mână, ținând-o de mâner, îmi dispare orice teamă. Închid ochii, respir adânc și urc în vechiul Opel Vectra de culoare maro. În timp ce trântesc mecanic portiera din spate a mașinii, simt că amețesc. Așezată lângă mine, pe genunchii mamei sale, Rezan scâncește. E ca un burete: absoarbe anxietatea din jur și se impregnează cu ea.

— Ești enervantă. Liniștește-te, chiar nu-i momentul, îi șuieră maică-sa.

Khero turează motorul, eliberează frâna de mână, apoi se răzgândește:

— La naiba, am uitat de păsări! Așteptați-mă în mașină. Numai două minute.

Aleargă la volieră și deschide poarta într-o hărmălaie de ciripituri și bătăi din aripi. O pasăre pestriță

se ridică de pe stinghie și-și trece ciocul printre zăbrele, ezită, apoi se zburătăcește. Se așază pe o piatră. E singura care se aventurează. Grupul de canari nu îndrăznește să o urmeze în afara cuștii. În orice caz, nu imediat. Chiar e momentul să se ocupe de ele?

— Descurcați-vă, prieteni, șoptește Khero.

Vecinii și-au fixat valizele pe acoperișul mașinii, dar nu sunt gata. Plecăm fără ei. Strada principală e în fierbere. Vestea declanșării ofensivei Statului Islamic s-a răspândit în tot satul situat la poalele munților Sinjar. Sătenii o iau la sănătoasa, pe jos, cu mașina sau înghesuiți în benele camionetelor. Panica e generală. Cei mai prevăzători au plecat deja. Cei mai nesăbuiți își intensifică ultimele pregătiri.

Printre sătenii cei mai grăbiți să plece îi recunosc pe Bashir și pe Rojko. Nu mai departe de ieri erau hotărâți să „se apere până la capăt”. Cel puțin asta trâmbițau. Fac parte din garda de noapte. Au pus mâna pe arme pentru a participa la ronduri pe timpul nopții. Când patrulau ei, se auzeau împușcături la cel mai mic zgomot suspect. Noi nu ne alarmăm. Lipsiți de experiență, protectorii noștri trăgeau la întâmplare, drept înainte, ceea ce probabil că-i liniștea. Și pe noi la fel. În ultimele zile, negustorii au ținut coborâte grilajele de fier ale prăvăliilor, iar țăranii nu s-au mai dus la câmp. Activitatea era paralizată. Ne

gândiserăm să evacuăm satul în secret, însă călătoria se anunța complicată. Pentru a scăpa din strânsoarea Daesh trebuia să ocolim munții Sinjar și piscurile lor familiare. Traseul nostru ar fi trebuit apoi să facă un ocol prin Rojava, partea siriană a Kurdistanului, înainte de a traversa Tigrul și a intra în Kurdistanul Irakian mai spre nord, la doi pași de frontiera turcă. Pentru ca în cele din urmă să găsim adăpost în apropiere de orașul Zakho, unde avem rude. Cu alte cuvinte, un ocol de mai bine de două sute de kilometri. Peshmerga, soldații kurzi, ne-au sfătuit să nu încercăm o asemenea călătorie.

— De ce vreți să plecați? Vă apărăm noi. Puteți conta pe noi. Doar știți cât de curajoși suntem, zicea fără să se adreseze în mod precis cuiva Kekan, comandantul soldaților kurzi cantonați în sat și în împrejurimi.

Cei care spuneau că voiau totuși să plece erau repeziți fără menajamente.

— Nu veți ajunge prea departe. Drumurile dintre Siria și Irak sunt închise. Granița e închisă. Nu veți putea ocoli muntele.

Aveam oarecum încredere în peshmerga, acei „oameni care nu se tem de moarte”, în limba kurdă. Kekan era un burtos. Nu prea semăna cu imaginea pe care mi-o făceam despre Saladin, cuceritorul de origine kurdă glorificat de istoria arabo-musulmană. După spusele lui Khero, tatăl lui Walid, avea

reputația de a fi luptat împotriva lui Saddam, care-i ura pe kurzi și pe yazidiți, însă faptele lui de arme erau deja foarte vechi. Totuși, legenda lui de luptător supraviețuia, fiind considerată o certitudine. Era respectat. Participase la toate bătăliile din urmă cu douăzeci și cinci de ani, când dictatorul de la Bagdad dusesse brutalitatea până într-acolo încât folosise arme chimice împotriva kurzilor din Halabja, în apropiere de granița iraniană. Era un viteaz între viteji. Nu ne-am fi așteptat ca în noaptea de 3 august să-și ia picioarele la spinare.

Kekan și mica lui trupă părăsiseră satul cu puțin timp înainte de ivirea zorilor. Kekan tocmai aflase de la santinelele yazidite că Daesh inițiasse un atac la Sinjar, marea aglomerare urbană din regiune unde locuiau 300.000 de oameni. Avea ordin să se retragă. Kekan și-a abandonat postul. Iar cazul său nu este unul izolat. Mai multe sate creștine de pe câmpia din Ninive și orașul Qaraqosh au avut aceeași soartă. Aveam să aflăm asta mai târziu.

La drept vorbind, de luni de zile frica este atotstăpânitoare. S-a propagat din Siria în Irak în luna mai, când insurgenții sunniți au anunțat că desființează frontierele, recunoscând o singură țară: Mesopotamia. Pentru noi, yazidiții, Statul Islamic din Irak și Levant este Daesh, denumirea lui islamică.

În iunie, Statul Islamic cucerise, fără să întâmpine rezistență, Mosulul, al doilea oraș din Irak, cu două

milioane de locuitori. Armata irakiană se împrăștiase. Un scenariu identic se desfășurase aproape de noi, la vreo douăzeci de kilometri, în Tal Afar.

Când Tal Afar a căzut la 9 iunie, arabii șiiți s-au refugiat la noi în sat. I-am primit cum se cuvine. Familiile care aveau camere libere le-au oferit refugiaților. Cei care nu găsiseră adăpost dormeau în școală. Ne povesteau despre violența trupelor Daesh. Eram îngrozită. La o nuntă la care fusesem invitată, am putut vorbi cu o refugiată al cărei tată, muzician, își exersa de acum ca nomad talentele de flautist, acompaniat la tobă de fiul său. Văzuse civili uciși în plină stradă fără nici o formalitate și încercase să-și aline o verișoară care fusese victima unui viol.

— Nu suntem loviți doar de Daesh. Mai mulți sunniți, oameni cu care mă salutăm în fiecare dimineață, ne-au atacat ca să ne jefuiască. Ne-au forțat să plecăm ca să pună mâna pe bunurile noastre.

Familia muzicianului pierduse totul, în afară de flaut și tobă. Dacă oamenii ăștia comit asemenea atrocități împotriva șiiților, mă gândeam eu, atunci noi trebuie să ne așteptăm la ce e mai rău. Bănuiam că față de noi aveau să se comporte cu și mai multă sălbăticie. Mi-era teamă că aveam să-i văd pe bărbații noștri căzând pentru onoarea yazidiților.

Noi nu suntem musulmani, ca șiiții, nici oameni ai Bibliei, asemenea creștinilor. Pentru arabii sunniți din Daesh, noi suntem pleava omenirii. Suntem în

pericol, pentru că noi, yazidiții, suntem diferiți. Religia noastră este una dintre cele mai vechi din lume. Am avut un singur Dumnezeu înaintea evreilor, creștinilor și musulmanilor. Calendarul nostru este vechi de 6.765 de ani. Am căutat mereu să ne ferim de conflictele confesionale și politice, dar întotdeauna am fost vânați și masacrați pentru că suntem diferiți. Credem într-un Dumnezeu atotputernic și în cei șapte îngeri ai săi. Și totuși, suntem considerați de secole rebeli și păgâni. De aceea trăim izolați, la poalele munților Sinjar, mereu pregătiți să urcăm spre culmi pentru a scăpa de incendierea satelor noastre și de deportare. Acest munte este citadela noastră.

Istoria se repetă. Suntem prinși într-o capcană care se închide treptat de la căderea Mosulului. Statul Islamic era la porțile noastre. Declarase califatul și își desemnase conducătorul, pe Abu Bakr al-Bagdadi. Nu auzisem niciodată vorbindu-se despre acest calif, care vrea ca toți musulmanii să-i jure credință. Cât despre necredincioși, *kafir*, cum ne numește el, făgăduise să-i zdrobească.

Planul nostru este să ajungem la Ardan, satul soacrei mele, aflat la cel mult zece kilometri distanță, să abandonăm mașina pe o pajiște de la poalele muntelui, să urcăm, să găsim un refugiu provizoriu și să vedem ce se întâmplă. Dacă Daesh se apropie,

continuăm să urcăm, pe jos, spre culme; dacă Daesh se îndepărtează, coborâm și plecăm cu mașina.

Odată ce trecem de primul picior de munte, drumul dispare printre niște stânci plate ca palma. Cortegiul înaintează în șir indian printre arbuștii piperniciți, câțiva duzi cu ramuri lungi în formă de umbrele, și pe câmpuri de scaieți verzi și mov care ți se agață de picioare. Din cauza secetei, smocurile de iarbă trosnesc sub picioarele noastre. Pământul e fierbinte.

După cotul unui defileu se ivește intrarea într-o grotă. Socrul meu cercetează adăpostul cu un aer suspicios, cu un băț în mână, pentru a se asigura că nu deranjăm intimitatea vreunei fiare sălbatice. În fața intrării, un promontoriu se înalță deasupra satului, pe care îl ghicim în ceață. Ascunzătoarea ideală! Întind o față de masă ca să mâncăm.

Din zori, încerc, fără succes, să iau legătura cu Walid prin telefon. Nu reușesc să-l apelez. Rețeaua e suprasolicitată. Toți locuitorii din regiune fac același lucru. Sună încontinuu și cu toții aud aceeași frază, în arabă sau kurdă: „Abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm să reveniți mai târziu”. Încerc să schimb rețeaua. Fără succes.

La începutul după-amiezii reușesc în sfârșit să iau legătura cu el.

— Walid! Sunt pe muntele de deasupra satului. Mi-e foarte dor de tine. Nu știu ce se va întâmpla.

— Nu-ți fie teamă. Stai cu familia mea. Nu ți se va întâmpla nimic.

— Te iubesc, *rouhé men* [„sufletul meu”].

— Te iubesc, *jiana men* [„viața mea”].

Izbucnesc în lacrimi. Walid încearcă să mă liniștească cu cuvinte simple, dar nu mă poate ajuta cu nimic. Orașul Sulaymaniyya se află la câteva ore distanță, însă ofensiva Statului Islamic a izolat regiunea noastră de restul Kurdistanului. Închid și rămân împietrită.

Iată-ne întinși la umbră.

Țipete răsună în depărtare. Frânturi de glasuri se înalță din vale, iar ecoul lor se izbește de peretele de stâncă. Sosesc străini, urcând stâncăria. Le auzim pașii din ce în ce mai clar. Mă ridic, gata s-o iau din loc. Tatăl lui Walid îmi face un mic semn.

— Sunt fugari yazidiți, la fel ca noi.

Femeile poartă eșarfe pentru a se proteja de soarele arzător, bărbații au turbane. Ne întreabă dacă știm ce se întâmplă în vale. Ezită. Pe unde s-o apuce?

— Bine ați venit în modestul nostru adăpost. Sper că nu vă e teamă de șerpi, zâmbește Khero în timp ce ei trec.

Încearcă să glumească, să joace rolul gazdei care primește niște oaspeți de vază.

— Ne e teamă de cei din Daesh. Cu cei din munți ne descurcăm noi, răspunde un tânăr yazidit, tată de familie.

Cei doi fii ai lui, care au cel mult cincisprezece ani, se consideră niște duri. Fiecare poartă un revolver

în buzunarul interior al hainei și profită de ocazia ce li se oferă pentru a-și povesti isprăvile de vânători de reptile. Dintr-o lovitură, unul a zdrobit capul unei vipere lungi de un metru. Celălalt a văzut „otrava de culoarea mierii care se scurgea din colții capului” pe care îl zdrobise.

— Ar fi trebuit să adunăm lichidul și să facem tartine, se fălesc ei.

Alți fugari trec fără să se oprească, grăbiți să urce pantele muntelui Sinjar.

— Mergem la Mazar Sharaf el-Din, spune unul dintre ei. Sanctuarul nostru este apărat de luptători yazidiți. Sute de familii s-au refugiat acolo. Există adăposturi, preoți ai religiei noastre, apă, hrană.

Grupurile se succedă la intervale neregulate, oameni cu baloturi în spate, cărând după ei și valize legate cu sfoară. Vor să înainteze. Bărbații deschid calea pentru femeile în vârstă și tinerele cu rochii țărănești înflorate, înconjurate de copiii lor. O femeie gravidă face o grimasă. O fată se vaită: a aflat de moartea mamei sale, ucisă în casa ei de jihadiști. Hotărâți, yazidiții înaintează pe calea exodului.

Noi însă așteptăm. Nu ne mișcăm din adăpostul nostru și de la umbra lui.

Stau pierdută în visele mele. Cu Walid. Mi-l imaginez la Sulaymaniyya, orașul acela cu un milion și jumătate de locuitori unde n-am fost niciodată.

Mi-a povestit deja de Ainkawa, oraș creștin unde a construit o vilă pentru un asirian bogat. În lipsa lui, numărăm zilele, iar el îmi povestea despre bisericile din cărămidă cu clopotnițe în care clopotele răsunau sălbatic pentru a-i chema pe credincioși la slujbă. Descria vitrinele cafenelelor în care tineri, băieți și fete, fumează narghilea, pipă cu apă, sorbind Coca-Cola și bere care curge de la un robinet sub presiune. Alcool servit de angajați yazidiți. Nu-mi venea să cred. Mă întrebam dacă nu cumva mai punea de la dânsul ca să mă impresioneze. Acel parfum de libertate pe care el îl simțea, probabil, mă făcea uneori să devin geloasă. Mă gândeam că acolo, la Ainkawa, în suburbia Erbilului, capitala Kurdistanului, putea să dea de altă femeie, o femeie pe care ar întâlni-o în apropierea unui palat de marmură, în fața unei clădiri cum nu mai văzusem decât la televizor.

Mi-e dor de Walid, sufletul meu, iubirea mea.

Un foc din lemne de stejar trosnește la intrarea în grotă, luminând când și când cerul. Mă ghemuiesc. Copacii, pietrele, pământul, totul este învăluit în întuneric. Probabil că am adormit. Și dacă asta ar fi sfârșitul poporului meu – al 73-lea genocid, având în vedere că am mai suferit 72? Amintirea lor ni se transmite din generație în generație, prin poveștile strămoșilor noștri. În adâncul sufletelor noastre este întipărită de atâta vreme groaza tragediilor. Bunicii

mei, bunicii lor și, înaintea lor, bunicii bunicilor mei au păstrat aceste urme. Ca și strămoșii mei, am în mine această frică venită din negura veacurilor, frica de genocid. Nu dorm. Mi se pare că aud un șacal dând târcoale prin împrejurimi. Se spune că noaptea e un sfetnic bun. Însă nu și pentru mine, nu și de data asta.

Lumina zorilor răzbate la răsărit. E dimineața zilei de 4 august; socrul meu primește un apel mai puțin alarmist decât celelalte. Un prieten a reușit să treacă frontiera siriană. Cu puțin noroc, încă am putea reuși, ocolind munții Sinjar pe drum. Nu mai bine am risca, în loc să așteptăm și, în ultimă instanță, să fim nevoiți să urcăm muntele pe jos, sub un soare ucigător, cu rezerve de apă mai mult decât insuficiente și cu Daesh pe urmele noastre?

Khero tranșează dilema. Părăsim grota și facem cale întoarsă. Jumătate dintre cei care ne însoțeau în exod și care campau acolo peste noapte ne-au urmat, restul grupului preferând ascensiunea.

Am coborât și am găsit mașina. Caravana noastră numără șaisprezece vehicule, niște hârburi vechi ale căror motoare se îneacă. În urma celorlalte, Opelul tatălui lui Walid s-a strecurat într-un convoi rutier care se deplasează încet, cu farurile aprinse, ridicând nori de praf. Un jeep cu prelată de fabricație sovietică ni se lipește de bara de protecție.

— E un UAZ, strămoșul indestructibil al Toyotei Land Cruiser, comentează Khero cu un aer de expert.

Proprietarul său l-a cumpărat de la un kurd șit de origine iraniană, află el discutând cu șoferul în timpul unei opriri provocate de un radiator supraîncălzit. Pasionat de mecanică, tatăl lui Walid laudă calitățile modelului, soliditatea lui, nereușind să-și ascundă nervozitatea. Îl ascultăm fără să-l auzim.

Încerc să-l sun pe Walid. De data asta reușesc. E foarte îngrijorat. Se gândește să plece din Sulaymaniyya cu taxiul ca să ajungă în Zakho, orașul în care sperăm să ajungem după ocolul prin Siria, dacă vom reuși.

— Am să vin, dar nu pot pleca de pe șantier fără să anunț. Îl caut pe patron în timpul zilei, îi cer să-mi plătească salariul și ajung. O să dureze ceva, însă drumul este lung în primul rând pentru tine, iubita mea. Nu-ți face griji!

Dintr-odată se aud detunături. Din reflex, cobor capul. Membri Daesh apar în spatele convoiului nostru. Tatăl lui Walid spune că-i vede în oglinda retrovizoare. Trag pe deasupra mașinilor dintr-o camionetă.

— Walid, trebuie să închid. Sunt aici. Daesh e aici! Ajutor, Walid!

Vehiculele cu steag negru se deplasează paralel cu noi, îndreptându-se cu viteză mare spre capul coloanei noastre. Zeci de jihadiști iau convoiul cu asalt. Trag în timp ce depășesc mașinile. Suntem și noi vizați de o rafală de armă automată trasă ca avertisment, însă

fără urmări. Deși trasă în aer, ne paralizează. Un Humvee negru, echipat cu un lansator de rachete, ne depășește. Parcă ar fi un seif pe roți. După cum arată Humvee-ul, ai spune că ocupanții lui sunt extraterestri, însă știu că sunt de pe Pământ. Poate că deja l-am întâlnit pe jihadistul care a deschis portiera mașinii din mers ca să ne privească. Poate că l-am văzut în timpul unei vizite la Sinjar, înainte ca insurrecția sunnită să măture totul în calea sa. Poate că pe atunci era un simplu gură-cască în mulțimea de anonimi. Cu o privire animalică, se scarpină în barbă. Poartă o pereche de pantaloni de uniformă militară suflecați la jumătatea pulpei și are cartușiere în bandulieră. Pe cap are o caschetă neagră cu cozoroc.

Ajunși în fața convoiului nostru, jihadiștii frânează brutal și se aliniază de-a latul drumului. Fiecare camionetă este echipată cu o mitralieră grea DȘK, care în câteva secunde poate trage zeci de gloanțe mari. Mașinile yazidiților se opresc în șir indian. Socrul meu încetinește, apoi accelerează fără avertisment. Opelul demarează în fața luptătorilor uluiți. Forțăm trecerea prin stânga, mergând prin fâgașe. Misiune îndeplinită. Sau aproape. Văd prin lunetă o camionetă care ne urmărește, apropiindu-se de noi.

— Nu, tată, oprește-te! strigă Amina și Nesrine.

Un proiectil străpunge portbagajul. Țintesc pneurile. Tatăl lui Walid își acceptă înfrângerea, frânează

cu o smucitură și iese cu mâinile ridicate. Mă aștept să-l văd prăbușindu-se, secerat de o rafală, însă soldații Statului Islamic au luat altă decizie. Îi ordonă să urce înapoi în mașină și să se întoarcă pentru a-și relua locul în coloana staționată. Khero face întocmai.

Jihadiștii ne dau jos din Opel. Sunt la fel de înfricoșători pe cât mi i-am imaginat. Unii au partea inferioară a feței ascunsă sub o eșarfă neagră. Se maschează ca să ne sperie și să se apere de praf, deoarece le este indiferent dacă sunt recunoscuți. Accentul lor îmi spune că sunt arabi sunniți din zonă sau din Bagdad. Le observ armele înainte să le scrutez trăsăturile fețelor. Puști de asalt M16 noi-nouțe, kalașnikovuri, grenade agățate la centură.

Comitetul lor de primire ne aruncă insulte:

— Dacă mai încercați să vă opuneți, vă omorâm, avertizează un tip înalt în ținută militară, mimând cu un semn decapitarea.

Scuipă.

— Veți fi duși la Rakka, în Siria, renegați ce sunteți, haită de cățele. *Kalba*, curvelor, să-mi lingeți rahatul. În partea din față a camionetelor flutură stindardul cu pecetea lui Mahomed, profetul lui Allah, și mărturisirea de credință a islamului în caligrafie arabă, *la ilaha illallah*: „Nu există alt dumnezeu decât Dumnezeu”. Oare ne vor escorta, cum zice unul dintre ei, în Siria?

Suntem singuri, neajutorați, în fața agresivității lor. Pasagerii convoiului așteaptă în vehicule, cu geamurile ridicate. Suntem cu toții încremeniți. Aventura noastră se încheie în această etapă devenită o închisoare sub cerul liber. Sunt imobilizate cam o sută de vehicule. Jihadiștii au cerut întăriri. Doisprezece bărbați în pantaloni scurți și haină militară sunt cu ochii pe noi. Ne urăsc, fără doar și poate. Încerc să le evit privirile.

Ne reluăm drumul sub strictă supraveghere. Când o mașină face pană, victimă a vreunei probleme mecanice, pasagerii o abandonează la marginea drumului și se înghesuie în următoarele vehicule.

Socrul meu e la capătul răbdării, soacra mea se jeluiește, fiicei lui Nesrine îi este prea cald. Îi e sete. Traversăm un sat.

Mai încolo, în dreptul unui indicator rutier, văd un cadavru umflat. E primul mort pe care-l văd. Nu am mai văzut niciodată unul. Și dacă-mi închei viața la fel ca necunoscutul acela, pe marginea drumului?

Ne apropiem de un punct de control unde domnește o mare debandadă. Luptătorii ne ordonă să oprim motoarele și să ne alăturăm celorlalte familii yazidite care se adună pe un teren viran, în apropierea unui mare magazin de aparate electrocasnice. Cred că suntem cam o mie de civili încercuiți de acei bărbați înarmați. Sub amenințarea kalașnikovurilor, ne îndreptăm spre un fel de post de control.

Membri Daesh țin fiecare în mâini câte un sac mare. Sunt tineri. Orice întrebare, oricât de neînsemnată, primește drept răspuns un pumn în tâmplă.

Să dăm banii și tot ce avem! Aur, bijuterii, telefon, computer! Repede! Și vai de cei care umblă cu șmecherii!

Trebuie să aruncăm în saci, fără un cuvânt, tot ce avem de valoare și documentele: carte de identitate, telefon mobil, bani, aur, argint, bijuterii. Colierele și brățările sunt smulse.

— Ai dat tot? mă întreabă unul dintre tâlhari, a cărui suflare seamănă cu a unui șacal.

Confirm.

— E spre binele tău!

Prevăzătoare, înainte să ajung în fața lui, mi-am desprins de la gât medalionul aurit, am scos din el fotografia de la nuntă și am ascuns-o lângă inimă. Le dau lăntișorul cu medalionul, o brățară, inelele mele, aurul și argintul nostru. Câte un sac pentru fiecare metal în parte. Am pierdut comoara noastră. Ne jefuiesc ca niște bandiți. Nimeni nu se gândește să opună rezistență. Aruncă sacii cu prada în spatele camionetelor. Nimic nu e lăsat la voia întâmplării. Mașinile noastre sunt verificate pe rând cu de-amănuntul, iar armele sunt luate.

Am fost adunați în holul magazinului de electrocasnice, care era plin de frigidere, congelatoare, uscătoare

și aragazuri. Suntem sute de oameni adunați în acest showroom pentru un motiv care ne scapă. Ce vor de la noi? Sunt blocată între două mașini de spălat vase. Evit aglomerația de pe culoare, unde e imposibil să te miști din lipsă de spațiu. Nu sunt o gospodină irakiană care visează la o mașină, ci o marfă care în curând va fi schimbată la piață. Stau în picioare, dreaptă. Sunt mult mai ieftină decât cel mai mic dintre minicuptoarele cu microunde. Cei care ne păzesc ne aruncă insulte.

— Sunteți căutați de sute de ani și iată-vă în sfârșit aici! strigă unul dintre ei. Voi, *kafir*-ii, apostaziilor, voi, atei! N-o să scăpați!

După ce stăm așa mult timp, fără alte explicații, ni se ordonă să urcăm din nou în mașini.

Convoiul pornește din nou la drum.

— S-ar părea că ne îndreptăm spre Siria, spune Khero.

Izbucnesc în plâns, convinsă că plecăm într-o călătorie fără întoarcere. Sunt o fântână de lacrimi. Toți cei din familia soțului meu se lamentează, cu excepția micuței Rezan. Epuizată, a adormit în brațele mamei sale. În fiecare mașină din convoi, pasagerii plâng cu lacrimi aproape la fel de fierbinți ca aerul. Formăm o caravană de plânsete ce înaintează în cupertorul verii irakiene. Parcursul se termină la o răscruce de drumuri care se îndreaptă în trei direcții: barajul

hidroenergetic de la Mosul, granița siriană și orașul Sinjar. Un șir de steaguri negre se înalță deasupra panoului care indică drumul spre baraj. Probabil că asta marchează importanța sa pentru ei.

— Capăt de drum, toată lumea coboară! urlă jha-diștii.

Rulăm bară la bară, iar la un moment dat parcăm la întâmplare pe acostament. Soldații ne îndrumă, iar noi ne înghesuim ca niște vite la baza unei movile.

— Bărbații continuă să meargă spre drum, femeile și copiii stau pe loc, repetă soldații.

— Ne grăbim!

Khero nu prea are de ales: merge înainte. Recalcitrării sunt bătute, pentru a servi drept exemplu. O veche mitralieră rusească, BKC, este îndreptată asupra noastră de pe capota unui 4×4.

— Lăsați-mi-l pe soțul meu, sunt bolnavă și am nevoie de el, imploră Amsha, soacra mea.

Primește o lovitură în sold cu patul armei. Khero abia are timp să-și îmbrățișeze cele două fiice – e împins în convoiul de bărbați înainte de a fi apucat s-o aline pe Amsha. Și-a deschis brațele, cu mâinile întinse, în semn de indignare și furie. Jihadistul l-a luat în cătare, gata să-l secere cu o rafală de armă automată pentru a da un exemplu.

— Dă-i drumul și *sed halgak* [„ține-ți gura”]!

Sute de bărbați – tineri, adulți în puterea vârstei și bătrâni laolaltă – înaintează pe banda de asfalt

înfierbântat de soarele aflat la zenit. Sunt, probabil, în jur de trei sute. Sute de femei și copii îi urmăresc cum se îndepărtează, cu inima frântă. Suntem cel puțin cinci sute.

— O să-i împuște! O să-i doboare într-un șanț.

Cu toții avem aceeași teamă, căreia îi dăm glas pe șoptite. Câteva femei, cele mai îndrăznețe, urcă pe movilă – vor să vadă unde sunt duși bărbații. Sunt prinse din urmă. Câteva reușesc să ajungă în vârf.

— Urcă în autobuze, alții pleacă pe jos, ne spun când se întorc printre noi.

Suntem împărțite între ușurare și groază.

Unde se duc? E un mister.

Jihadiștii nu stau prea mult pe gânduri când e vorba să tragă. Ordinele le sunt punctate cu focuri de armă. Începe o nouă operațiune de sortare. Ne aleg ca pe grâne, după niște criterii pe care le înțelegem repede.

Femeile, tinere sau adulte, de o parte. Bătrânele, mamele și copiii, de cealaltă. Eu și Amina, cumnata mea de doisprezece ani, suntem incluse în prima categorie; soacra mea, Amsha, Nesrine și Rezan – în cea de-a doua. Eu și Amina profităm de agitație și ne apropiem de camioneta în care sunt urcate, printre femei cu copii. Un jihadist în ținută militară urlă la noi. Continui totuși să înaintez spre ele.

Trage cu kalașnikovul o rafală lapicioarele mele.

Gloanțele ricoșează șuierând. Are părul lung, barba stufoasă și ochii negri. Fac un pas înapoi. De îndată

ce întoarce spatele, înaintez din nou. Repet manevra de apropiere și mă reped spre vehicul. Nu vreau să plec cu femeile considerate nemăritate sau fără copii. De data asta, după o scurtă urmărire, mă apucă de braț și mă târăște lângă Amina.

— Vrem să rămânem cu familia. Lasă-mă cu „suro-rile” mele sau omoară-mă.

Îi vorbesc în arabă. El se uită lung la mine, fără să-mi răspundă.

— Emir Abu Musa, convoiul cu femei e pregătit. Plecăm când vrei, intervine unul dintre zbirii lui.

— Voi două, veniți sau vă decapitez, spune el agitându-și sabia. Nu ne interesează familia voastră. O să fie eliberată. Pe voi vă păstrăm.

Îl urmăresc spre unul dintre autocarele „fetelor frumoase”. Are motorul pornit, ușile sunt deja închise. Demarează și se îndreaptă spre Siria, cu perdelele trase. Suntem înghesuite într-o camionetă. Urc în spate și întind mâna s-o ajut pe Amina să urce.

— Să mergem! spune Abu Musa îndreptându-se spre Hummerul lui.

Suntem atât de înghesuite, încât nu putem să ne așezăm și nici măcar să ne îndoim picioarele. Nu mă pot mișca. Mă omoară crampele. În benă suntem vreo patruzeci de femei și copii. Mamele își țin micuții între picioare. Convoiul de camionete și furgoane ridică nori de praf. Copiii se sufocă. Mamele îi ridică

uneori în brațe. Drumul e plin de cadavre. Sunt civili, probabil yazidiți uciși în timp ce fugeau, ieri sau azi-dimineață.

— Ați observat că cel care conduce e un yazidit? spune o pasageră, fără să se adreseze cuiva în mod deosebit.

— Nu-ți face iluzii, asta nu va schimba nimic. Sunt prizonieri pe care i-au luat ca să se folosească de ei. Probabil că nu au șoferi, răspunde cu un oftat o femeie în vârstă.

Drumul este dintre cele mai chinuitoare. Suntem foarte înghesuite. Căldura, denivelările drumului, transpirația, neliniștea, totul ne pune la grea încercare.

Se pare că ajungem la destinație.

Intrăm în Sinjar. Și aici sunt trupuri care zac în bălți de sânge uscat. Un miros de hoit se ridică din mormanele de moloz și din vehiculele îngrămădite transformate în epave.

Orașul este controlat de Statul Islamic. Domnește ordinea lui.

— Mergeți la tribunal! Acolo vi se va decide soarta!

Intrăm într-o clădire cu două etaje răscolită: sediul

PDK, Partidul Democrat din Kurdistan, mișcarea kurdă. Mese din lemn aruncate pe ferestre încă ard în curte, unde ni se ordonă să așteptăm. Locul pare a fi centrul de colectare a femeilor yazidite. S-au

adunat deja cam o sută de prizoniere. Și vin încontinuu, de toate vârstele, cu sau fără copii.

Un paznic mă desemnează să fac parte din echipa de curățenie. Fac ordine într-o cameră în care erau rânduite arhivele. Împrăștiate pe jos, foile risipite din dosare sunt amestecate cu sticlă spartă. Iată-mă ocupându-mă și de curățenie.

Sunt dusă înapoi în curte.

Pe la ora 18, niște soldați pe care nu-i observasem până atunci vin să ne treacă în revistă. Își cercetează mai îndeaproape captura, cu încântarea unor hoți care-și evaluează prada. Se uită la ochii noștri. Le vor pe cele cu ochi deschiși la culoare. Ne prind de bărbie și ne apasă maxilarul ca să ne vadă dinții. Ne și pipăie. Preferă fetele cu ochi verzi sau albaștri.

Încerc să par retardată mental. Îmi încordez mușchii maxilarului, las să mi se caște gura, dându-mi ochii peste cap. Un vechi truc de puștoaică pe care-l încercam cu prietena mea Dagan ca să-i sperii pe cei mici. Jihadiștii mă îndepărtează, dezgustați. Îmbarcă vreo șase fete.

Un bărbos solid într-o *kameez* roșie peste pantaloni trei sferturi se defulează eructând un potop de înjurături. Urlă la nesfârșit.

Aceiași indivizi revin mai târziu, în timpul nopții, după șase bărbați care erau închiși într-o magazie. Prizonierii pleacă încătușați, cu mâinile la spate, legați la ochi și cu capul plecat.

Pe la ora 23 ni se aduce, în câteva ligheane, niște orez insuficient fiert. E servit cu lipii tari ca piatra. Deși n-am mâncat de azi-dimineață, nu reușesc să înghit orezul. Se face tot mai rece. Cu un furtun în mână, un adolescent imberb la vreo cincisprezece ani stropește pământul. În drum, le împinge pe prizoniere. Pământul bătătorit nu absoarbe apa.

— E bine! râde el. Acum vă puteți culca.

Mă așez într-o băltoacă. Solul se va usca în cele din urmă. Tremur de angoasă.

Capitolul 2

O copilărie yazidită

La poalele djebelului – La școala domnului
Shukri – O căsătorie prost aranjată – O rochie
albă cu dantelă – *Mabruk!*

Din câte știu bunicii mei, strămoșii noștri au trăit dintotdeauna în Sinjar, sau mai curând „Shingal”, numele său kurd, în căușul văilor sale golașe sau în câmpia care înconjoară djebelul. Potrivit legendei, Arca lui Noe s-a lovit de vârful muntelui nostru în timp ce plutea pe valuri ca să scape de Potop. Izbitura a zdruncinat cocanavei, provocând o spărtură. Noe și animalele lui au fost salvate de la naufragiu de către un șarpe. Reptila s-a încolăcit în spărtură și a astupat-o. Astfel, arca și-a putut continua călătoria în Al-Jazira.

M-am născut la 7 ianuarie 1996 la poalele muntelui nostru sacru, în această regiune cu oameni muncitori de la granița dintre Irak și Siria.

Am început să cunosc viața urmărindu-l pe Jalal, tatăl meu, la muncile câmpului. Orizontul lui era o

bucată de teren cultivată cu roșii, vinete, pepeni verzi, pepeni galbeni și floarea-soarelui. Schimba culturile în mod regulat. Tata era un țăran nomad. În fiecare an închiria de la un proprietar de pământ o bucată de teren pe care s-o cultivate.

Îl revăd cu pantalonii lui largi, purtând pe cap boneta lui înaltă de fetru maro, trudind și asudând alături de Kortié, mama mea, în rochie albă. Mama era pe cât de blândă, pe atât de discretă. Parcă era un înger în hainele ei imaculate, în ciuda muncii grele.

În zona rurală a Sinjarului, generația mai în vârstă respectă tradițiile. Bărbații poartă de secole cămăși lungi cu guler răscroit sau tunici cu brâu lat, în timp ce femeile, înveșmântate în alb, își pun pe cap un turban pentru a se proteja de razele soarelui. Tinerii, în schimb, poartă blugi și hanorace de bumbac, ca toți kurzii de vârsta lor.

Părinții mei abia împliniseră optsprezece ani când s-au căsătorit. Eu am văzut lumina zilei în anul următor, prima născută dintr-un șir de cinci copii. Tata lucra în apropiere de Rabia, un oraș arab de la granița cu Siria dominat de shammar, un trib puternic de beduini sunniți ai căror lideri ne respectau comunitatea.

Trăiam în ritmul anotimpurilor. Ne instalăm în apropierea graniței cu Siria în perioada caldă a anului, din aprilie până în noiembrie, după care

ne întorceam la Navdashte, satul meu natal, din decembrie până în martie. Aveam două capre, șase rațe, zece pui și un câine. Joia și sâmbăta, tata închiria o mașină ca să ducă zarzavaturile la piață. Nu aveam voie să-l însoțesc. Spunea că sunt prea mică. Abia mai târziu, când eram adolescentă, tata și-a schimbat meseria. Prin anul 2010 s-a angajat în armata irakiană, căreia pe atunci i se spunea „armata lui Maliki”, numele celui mai puternic bărbat al vremii, prim-ministrul șiiit.

Cât mi-ar plăcea să re trăiesc acele momente de fericire și inocență petrecute în micile colțuri de paradis ale copilăriei mele! Copil fiind, mă țineam după rațele noastre care se zbenguiau în libertate. Aveam trei ani, iar sora mea Hanan tocmai se născuse. Îmi amintesc primele ei râsete și primele lacrimi. Eram convinsă că apăruse din puțul săpat în fundul grădinii. Nu putea veni decât din hăul acela adânc și misterios care ducea în măruntaiele pământului. Aveam deja un frate, Sirwan, cu un an mai mic decât mine. Apoi am mai avut un frate, Guelmehate, cu șapte ani mai mic decât mine, și, în sfârșit, ultima, micuța Arwan, născută în urmă cu trei ani. Hanan era sora mea preferată. Aveam grijă de ea de parcă i-aș fi fost mamă, cu atât mai ușor cu cât mă urma peste tot. Hanan avea același prenume ca păpușica mea blondă și creață. Dacă n-o fi fost cumva invers.

Când eram mică, îmi plăcea să merg la câmp cocotată pe umerii mamei, ca să mă joc pe bucata de pământ cultivată cu floarea-soarelui. Mă strecuram cu mii de precauții printre plante, astfel încât să nu le rup tulpinile groase. Florile uriașe întindeau deasupra capului meu un acoperiș de petale. Era atât de bine la umbra florilor-soarelui! Tata îmi spunea că florile acelea rezistă la orice încercare. Când e tânără, planta se înalță foarte repede spre cer pentru a se dăruia soarelui. Când devine prea grea, capul ei se pleacă spre pământ, arde și-și pierde semințele.

În satul nostru, până la șapte ani am locuit la „castel”, în casa bunicilor. La noi, un castel este o casă spațioasă din piatră și beton, care se deosebește de cocioabele din chirpici în care trăiesc cei mai mulți dintre locuitorii districtului. Al nostru avea două grădini și nu mai puțin de douăsprezece camere. Împreună cu părinții și unchii mei, noi, copiii, locuiam în ceea ce mi se părea a fi un palat. Apoi ne-am mutat în casa noastră, pe o stradă paralelă cu cea pe care se afla „castelul”.

De la înălțimea acoperișului plat al noii noastre case din cărămidă vedeam terasele caselor de pe strada principală. Pentru mine, satul era minunea minunilor. Nu mi-aș fi imaginat nicicând că într-o bună zi va fi ocupat de criminali sălbatici și sânge-roși, fanatici zămisliți de trecut. Nici în cele mai cumplite coșmaruri ale mele nu mi-aș fi putut imagina că într-o zi voi fi prizonieră Daesh.

La Navdashte, în fiecare noapte dormeam în brațele mamei. Zilele mi se desfășurau în ritmul sarcinilor gospodărești. Mă sculam la ora opt, când nu leneveam în pat. Luam micul dejun, curățam colivia canarilor, dereticam și pregăteam mâncarea pentru ziua respectivă, din legume cultivate de noi. Carnea era un lux rezervat zilelor de sărbătoare. Dimineața mâncam ouă jumări și iaurt, iar iarna supă de linte; la prânz, orez, frunze de viță-de-vie, bobi și fasole; iar seara, roșii, vinete și cartofi.

După-amiaza, Lalesh, vecina și complicea mea, venea să ne jucăm sau plecam la bunici. Eram, fără îndoială, nepoata preferată a bunicii. Cel puțin așa-mi spunea ea. „Ești preferata noastră și așa vei fi mereu, chiar dacă părinții tăi vor avea o sută de copii. Dacă vei avea probleme, această casă va fi întotdeauna a ta”, îmi șoptea bunica după fiecare nouă naștere. Mă alinta, avea grijă de mine și-mi dădea prăjituri și dulciuri pe care le cumpăra de la Baktiar, băcanul.

Pe când eram foarte mică, i-am spus tatei:

— Tata, vreau să merg la școală.

— Ai să mergi, însă trebuie să mai crești. Nu fi nerăbdătoare, îmi răspundea el.

La șapte ani, în sfârșit mi-am pus bluza de școlăriță și mi-am luat ghiozdanul. Era 1 octombrie, prima zi a anului școlar. Tata m-a luat de mână. Am mers pe jos minute în șir pe străzile târgului. Tata era la fel de mândru ca mine. Școala era amplasată în

cetate, cel mai vechi cartier. În curte, copiii stăteau cuminți, aliniați, așteptându-i pe învățători. Erau foarte mulți. Niciodată nu mai văzusem atâția adunați la un loc.

Directorul, domnul Dosto Shukri, era un om binevoitor care-și ascundea bunătatea în spatele unor atitudini severe. Inițial fusese profesor de matematică yazidit, însă ajunsese învățător. Domnul Shukri m-a învățat să calculez și m-a ajutat să gândesc logic. Eram o elevă bună, spre deosebire de Lalesh, prietena mea, care se descurca cu mare greutate. Seara o ajutam la teme. În recreații dansam în horă sau ne fugăream.

În școlile noastre, cei mai mulți dintre dascăli au fost multă vreme arabi, numai arabi. „Profesorii yazidiți de felul meu sunt o excepție, deoarece poporul nostru nu este foarte educat”, ne explica domnul Shukri. El spunea că educația este o poartă deschisă către cunoaștere. Ea ne ajută să scoatem comunitatea noastră din ignoranță și sărăcie.

După cum ne zicea el, copiilor yazidiți li s-au deschis porțile școlilor primare abia după ce Irakul și-a câștigat independența. Guvernul irakian le-a închis apoi într-un acces de furie, pentru a pedepsi o revoltă a triburilor din regiune împotriva serviciului militar obligatoriu. Apoi s-a luat de yazidiți Saddam Hussein... Între timp, câțiva reușiseră să studieze. Mulți au ales exilul. În sat se știa că o anumită

familie plecase în Germania, iar din satul învecinat un fiu se stabilise în Statele Unite.

Domnul Shukri ne mai amintea că înainte de căderea lui Saddam, în 2003, yazidiții nu erau menționați în cărțile noastre școlare. Manualele vorbeau despre civilizații străvechi, despre istoria arabilor și a califilor lor, dar nu spuneau nimic despre noi. Era ca și cum poporul nostru nu aparținea acestui pământ. Și nu era corect. Nici un cuvânt despre religia noastră, istoria noastră, căpeteniile noastre. Nici un rând despre zecile de masacre cărora le căzuserăm victime, comise în numele legii celui mai puternic.

În Kurdistan, astăzi avem ingineri, oameni de știință, profesori, chiar dacă nu sunt prea mulți. Bunicii și părinții noștri nu ne forțau să facem studii, căci reacționau în modul specific generației lor.

În școală am învățat araba, care este pentru mine a doua limbă după kurdă, limba mea maternă. În sufletul meu mă simt în primul rând yazidită, apoi kurdă și, în fine, irakiană, naționalitatea care figurează în cartea mea de identitate.

Am mers la școală până la paisprezece ani. Nici un an mai mult. În anul acela, tata nici nu a vrut să audă de posibilitatea de a-mi continua educația. Deși am încercat să-l conving, aveam impresia că vedea în setea mea de învățătură doar un capriciu copilăresc.

— Spre deosebire de multe fete de la țară, ai avut norocul să mergi mulți ani la școală. Ești mai educată

decât mulți dintre tinerii de vârsta ta. Acum ești mare, trebuie să accepți situația! insistă el.

— Tata, dar îmi place la școală...

Îmi retează vorba. Discuția s-a încheiat.

Mama nu zice nimic, însă și ea se gândește la asta. La noi, bărbatul decide cu privire la viitorul copiilor săi, iar eu eram doar o fată. Mama s-a străduit să facă din mine o femeie dedicată căminului ei.

— Trebuie să fii perfectă, căci altfel, când te vei mărita, vei fi criticată de familia soțului tău. Trebuie să știi să gătești, să speli vasele, să ștergi praful, să deretici, să speli rufe, să calci, să coși... și altele. Dacă ai să-ți ții casa așa cum trebuie, vei evita bârfele vecinilor, care imediat ce întorci spatele încep să te vorbească de rău, spunea mama.

M-a învățat și un mic meșteșug: să fac coliere. Confectionam bijuterii ieftine. Mă aprovizionam de la merceria din sat și produceam în funcție de comenzile celor din jur. Mă specializasem în brățări, pe care, la cerere, inscripționam numele clientului.

Aveam cincisprezece ani când l-am cunoscut pe Walid la o nuntă. Adolescențele își etalau cele mai frumoase toalete. Unele dintre prietenele mele erau machiate, genul acesta de festivități fiind o ocazie minunată de a seduce. Băieții făceau paradă: își umflau pieptul, se luau între ei peste picior, făceau pe șmecherii. Cu părul în vânt, fetele se afișau în

pantaloni mulați și bustieră strâmtă. Walid mi-a făcut curte. Nu era din satul nostru. Mă emoționa stângăcia lui. Hanan, sora mea mai mică, chicotea și râdea de el, dar fără răutate. Timp de câteva luni, am folosit orice pretext, cât de mic, ca să ne vedem. Îmi urmărea orice ieșire în sat ca să-mi iasă în cale, de fiecare dată „din întâmplare”, și să intre în vorbă cu mine.

Într-o zi s-a lovit la picior în timpul unui meci de fotbal. Bunicul meu, care asista la meci, l-a dus la vindecător, dar în drum s-au abătut amândoi pe acasă. A fost surprins să mă vadă – era fericit.

— Zâmbetul tău merită o entorsă frumoasă, a glumit bunicul.

Iar Walid a căpătat obiceiul de a-și face drum prin vecinătatea „castelului” pentru a fi invitat înăuntru. Aveam șaisprezece ani, vârsta la care se pune problema măritişului.

Mi-a mărturisit dragostea lui și, ca să-și dovedească afecțiunea pe care mi-o purta, mi-a oferit pe ascuns un telefon mobil gri, marca Ericsson. Mi l-a adus într-o după-amiază caniculară. Mama, după cum îi era obiceiul, l-a respins cu brutalitate din pragul ușii:

— Pleacă! Nu ești bine-venit! N-ai ce căuta aici!

— Doamnă, plec imediat, însă dați-mi, vă rog, puțină apă! Vă rog, e atât de cald!

M-am dus în fundul curții ca să-l servesc cu un pahar cu apă scoasă din fântână. A luat paharul cu

mâna dreaptă, iar cu stânga mi-a strecurat mobilul în palmă, după care a plecat fără să spună un cuvânt.

Aparatul a devenit firul invizibil al pasiunii noastre. În prima noapte mi-a spus „te iubesc”; în a doua, „te ador”. Ne-am stabilit întâlnirea zilnică la ora unu dimineața. Nu puteam închide un ochi. Mă uitam la ecranul luminos al telefonului mobil, căruia îi reglasem soneria pe modul silențios. Hanan stătea la pândă, gata să dea alarma la cea mai mică mișcare suspectă sau de apropiere a părinților. Comunicam prin limbajul semnelor.

Timp de doi ani și cinci luni, am conversat cu Walid, purtând, o oră pe noapte, un dialog de iubire. Și asta fără să fiu prinsă niciodată pe picior greșit de el sau de părinții mei, datorită colaborării cu Hanan, confidenta mea. Sora mea cunoștea în cele mai mici detalii meandrele aventurii mele amoroase. I-am mărturisit sentimentele mele. Primul meu sărut nu a fost un secret pentru ea. Ar putea spune, dar nu o va face, cum Walid mi-a luat mâna împletindu-și degetele cu ale mele, cum am stat așa o clipă, cum m-a strâns la pieptul lui ca să mă liniștească atunci când, agitată, am vrut să mă îndepărtez, cum și-a apropiat buzele de ale mele și m-a sărutat pe gură în timp ce îmi șoptea „Ușurel!”.

Mi-a trimis o scrisoare de dragoste dictată de el și scrisă de una dintre surorile sale, pentru că scrisul nu era punctul lui forte. Iat-o:

Bună, Jinan,

Sper că ești bine și că ești sănătoasă.

Când ai venit în satul nostru, mi-ai spus: „Te iubesc”. Pentru mine a fost ca un vis. M-am întrebat dacă nu eram cumva victima imaginației mele. Așteptam de mult timp ziua aceea. Vreau să mă asigur că sentimentele tale sunt reale.

Și eu te iubesc și te voi iubi mereu.

Caut o dragoste sinceră, de zi cu zi, o dragoste în care unul să nu-l stânjenească pe celălalt, o iubire fără trădare, o dragoste pentru toată viața.

Aștept cu nerăbdare răspunsul tău. La următoarea noastră întâlnire, te rog să vii și să-mi spui, chiar înainte să mă saluți, ce simți pentru mine. Dacă îmi împărtășești sentimentele, vom fi fericiți cât vom trăi. Vreau să fiu sigur că mă iubești și că mă vei accepta așa cum sunt.

Sper să-ți placă scrisoarea mea.

Al tău, Walid.

Walid putea fi liniștit. Îmi plăcea declarația lui, pe care am ascuns-o într-un cufăr, sub un vraf de haine. Dacă părinții mei ar fi găsit-o, s-ar fi înfuriat îngrozitor. Știam că, din principiu, refuzau ideea unei căsătorii cu Walid.

Familia mea nu se scălda în bani, iar părinții voiau să-mi asigure o partidă mai bună.

Walid era muncitor în construcții. În marile orașe kurde, în plin avânt imobiliar datorită petrolului,

mergea de pe un șantier pe altul și umbla din poartă în poartă pentru a găsi de lucru. Într-o zi lucra ca muncitor necalificat, o săptămână ca zidar, iar o lună era șomer.

Pentru yazidiți, ca orice eveniment important din viață, căsătoria este o chestiune de familie, dar și de statut social și de mândrie. În triburile mari, din care noi nu facem parte, prin căsătorie se consolidează puterea clanului. Oamenii simpli nu au familii importante, însă regulile sunt cam aceleași. De pildă, nu avem voie să ne căsătorim în afara comunității. Pentru încălcarea acestei interdicții, Doua, o tânără de șaptesprezece ani, a fost ucisă cu pietre în aprilie 2007 de către rudele sale, printre care și tatăl ei, care nu fuseseră de acord să se mărite cu un sunnit. A fost ucisă pur și simplu pentru că se îndrăgostise. Filmat cu un telefon mobil, linșajul a fost difuzat pe internet și preluat de mai multe canale de televiziune. Yazidiții țin la onoarea lor, vă rog să mă credeți, pentru că știu bine lucrul ăsta.

Tatăl meu credea că-mi pecetluisese viitorul: mă hărăzise nu lui Walid, ci unuia dintre verii mei îndepărtați. Mama s-a împăcat cu această alegere. La urma urmei, foarte multe căsătorii sunt sugerate de părinți, aranjate, la nevoie, și impuse în caz de refuz. Hussein, un lungan de douăzeci și șapte de ani, era soldat în armata irakiană. Tatăl său murise pe la mijlocul anilor '80, ca alte sute de mii de soldați

irakieni, în tranșee, în timpul îngrozitorului război dintre Irakul lui Saddam și Iranul ayatollahului Khomeini.

Hussein era militar, ca și tatăl meu de când își schimbase meseria. Și, mai ales, era o alegere înțeleaptă datorită pensiei pe care o încasa ca fiu de *shahid*, adică de martir.

Am aflat de acest plan de la Hanan, „spioana” mea, care a tras discret cu urechea când mama și tata își făceau confidențe. A năvălit în cameră și s-a strecurat lângă mine sub cuvertura patului, nervoasă la culme. Vocea îi tremura, gâtuită de emoție.

— Hu... Hu... Hussein, spuse ea bâlbâindu-se, Hussein, vărul nostru, părinții vor să te mărite cu Hussein. Serios îți spun!

— Hussein? am exclamat eu stupefiată. Dar n-am nici o treabă cu Hussein. Nu-l iubesc. Nu înseamnă nimic pentru mine.

— Tata spune că, dacă ai fi lăsată de capul tău, ai fi în stare să te măriți cu un cântăreț la tamburină, a adăugat Hanan. Căsătoria a fost aranjată în secret în timpul unei vizite de curtoazie făcute de mama lui Hussein. A deschis discuția cu părinții spunând: „Hussein al meu trebuie să-și găsească o soție. Vă propun ca familiile noastre să se unească”. După spusele tatei, Hussein e un băiat cinstit și fără probleme. Îi cunoaștem pe el și familia lui. „Sunt veri respectabili”, a zis tata.

Cum puteau să-mi facă așa ceva? Propriii mei părinți! Mie, Jinan, fiica lor!

Niciodată luată prin surprindere, Hanan-mesagera a devenit atunci Hanan-sfătuitoarea. M-a încurajat să-mi urmez sentimentele și mi l-a laudat pe Walid, „un băiat drăguț, grijuliu și atent”.

— Te iubește ca nimeni altul. El e alesul inimii tale, păstrează-l! N-ai să găsești altul mai bun!

În zilele care au urmat dezvăluirii n-am arătat nimic din frământările mele. Proba de forță a început discret, însă eram hotărâtă să le dejoc planurile. Refuzam să fiu sacrificată în numele intereselor adulților. Eram pregătită să resping avansurile lui Hussein ori de câte ori ar fi fost necesar.

Mama lui a deschis ostilitățile. A insistat să mă invite câteva zile la ei în următoarea permisie a fiului său. La protestele mele, mama și tata au izbucnit în strigăte puternice. Deși de obicei era calm, Walid s-a dezlănțuit. M-a implorat să nu le dau ascultare. I-am explicat că nu puteam refuza o invitație de familie, însă i-am promis să rămân fermă pe poziție. Pe durata șederii mele, amabilitățile lui Hussein m-au lăsat indiferentă. Am fost politicoasă, dar impasibilă. În seara celei de-a cincea zi a venit Walid. A bătut ca un nebun în ușă. A deschis Hussein.

— Ce vrei?

— Vreau să-i vorbesc, a mormăit Walid.

— Nici nu se pune problema! Șterge-o!

— Am venit să-ți spun că nu te vrea: nu o in-te-re-sezi!

— Pleacă! a urlat Hussein, alungându-mi favoritul.

S-au luat la bătaie. L-am tras pe Walid de mână ca să-l îndepărtez, în timp ce mama lui Hussein m-a împins, căutând să mă împiedice să mă amestec în încăierare.

— Dacă nu te întorci în seara asta acasă la părinții tăi și nu mă suni ca să-mi spui că te-ai întors, între noi totul s-a terminat, a tunat Walid înainte de a-i arunca lui Hussein un val de insulte și de a pleca.

Acum, când îmi aduc aminte, scena are ceva comic. E demnă de o secvență din *Tom și Jerry*, personajele mele preferate de desene animate, cu Walid în rolul lui Jerry, șoricelul maroniu cu o putere surprinzătoare pentru dimensiunea lui. Dar în seara aceea eram în plină dramă.

Cu nasurile lipite de ferestre, vecinii nu au ratat nici o secundă din spectacol. A doua zi, întoarcerea mea acasă a avut loc într-o atmosferă de scandal. Tata m-a obligat să-l sun pe Walid și să-i spun că ne despărțim. M-am supus. Rănit, Walid a jurat că între noi totul se terminase. Nu voia să mă mai vadă. Niciodată!

Cu toate acestea, ne-am reîntâlnit, întâmplător, la nunta unei cunoștințe comune. M-a trimis la plimbare. Au mai trecut două luni. În cele din urmă i-am mărturisit prin telefon că tata mă obligase să-i spun

că nu voiam să mai aud de el. I-am spus: „Te iubesc”. Atât i-a trebuit. Ne-am împăcat, spre disperarea părinților mei, a căror încăpățânare nu putea fi egalată decât de a mea.

Walid avea însă și el un plan.

— Hussein e ca un zid între noi: va trebui să acționăm, m-a anunțat el prin telefon, pe un ton misterios.

Într-o joi, m-a răpit. M-am dus pe terasa-acoperiș, luând cu mine doar telefonul mobil și câteva lucruri îndesate într-o geantă. M-a așteptat la colțul străzii, rezemat de un zid.

— Te-am făcut să aștepți. Părinții mei nu mai adormeau...

Am dispărut în întuneric. Noaptea, la Merza, cel mai bun prieten al său, m-a cerut în căsătorie.

— Vrei să fii soția mea?

Rostise cuvintele magice. Radiam de fericire.

Mama a descoperit patul meu gol a doua zi, dis-de-dimineață.

— A fugit cu cel pe care-l iubește! Sigur a răpit-o Walid. Ce ne facem?

S-a așezat și a început să plângă.

Sora mea Hanan a apărut câteva zile mai târziu la Merza.

— Ai venit trimisă de părinți sau pe ascuns? am necăjit-o eu.

— Sunt aici incognito, a zâmbit ea, ducând un deget la buze.

Am râs amândouă, vesel și copilăros. Redevenind serioasă, i-am spus de hotărârea noastră de a ne căsători:

— Ne-am săturat să fim nevoiți să ne ascundem. Vreau să am o familie. Am fixat data nunții: peste două săptămâni mă mărit.

— De data asta tata chiar o să se enerveze, a pronosticat Hanan. Îi va trebui ceva timp ca să se calmeze. Părinții nu vor să mai audă de tine, dar nu cred că cearta e definitivă. Îi cunoști doar, Jinan. Tata nu a îndurat nesupunerea ta. S-a supărat și nu-și poate lua vorba înapoi, mai cu seamă în privința planurilor voastre.

O adevărată diplomată, sora mea mai mică. Rolul de negociator i-a fost însă rezervat lui Merza, un văr de-al lui Walid. El a fost maestrul nostru de ceremonii și, în această calitate, trebuia să se ocupe de organizarea festivităților. Ne-am instalat la el, după obicei, până în ziua „Z”. Cu această ocazie, am descoperit viața în comun fără părinți. Mă machiam ca să-i fac plăcere viitorului meu soț. Seara, Walid și Merza stăteau la taclale în curte, cu o bere turcească în mână. Walid l-a ales pentru că-i era prieten, dar și din considerente geografice. Merza locuia chiar vizavi de Hussein. Walid își sfida rivalul pentru a-și spori avantajul asupra lui. Din fericire, Hussein a dat

dovadă de discreție și nu s-a arătat câtă vreme am stat în vecinătatea lui.

În schimb, partida cu tata a fost strânsă. Merza a avut sarcina dificilă de a-l anunța prin telefon. A avut o reacție violentă. Era negru de furie.

— Eu nu te-am crescut ca să nu-ți respecti tatăl și familia. Walid nu te merită. Ce-o să se aleagă de tine dacă ai să-l iei pe neisprăvitul ăsta? El n-are cum să-ți asigure un viitor frumos. Renunță la el. Îți poruncesc să mă ascuți! O să te logodim cu Hussein. Dacă nu te întorci acasă, n-ai să mai treci în veci pragul ușii noastre.

Își vărsa furia în telefon. Un potop de cuvinte aspre și dureroase. Nu reușeam să-l calmez. A amenințat că vine și distruge totul.

— Dă-mi-l pe Walid!

După ce l-a insultat, a închis, copleșit de furie.

La rândul ei, mama a trimis-o ca mesageră pe Lalesh, fosta mea colegă de clasă și vecină. Părinții mi-au cerut să-mi bag mințile în cap și să redevin o fiică ascultătoare. Dacă nu aveam de gând să cedez, tata și unchii mei aveau să atace casa pentru a mă lua cu forța. Merza ne-a cerut să nu mai răspundem la telefon pentru a evita ciocnirile și și-a alertat niște rude să fie pregătite să intervină în cazul unei descinderi în forță a tatei. Însă totul s-a rezumat la amenințări verbale.

Obosit de război, tata s-a lăsat păgubaș. A acceptat fără prea multă vorbă medierea lui Merza. Zestrea

a fost fixată la trei mii de dolari. Părinții lui Walid s-au simțit ușurați că lucrurile se terminaseră așa. Banii au fost adunați de tatăl viitorului meu soț și de Merza. În acest timp, în Navdashte, tata a făcut în curte un foc în care mi-a aruncat hainele, jucăriile din copilărie și fotografiile. Mi-a distrus amintirile, dar nu a putut șterge trecutul.

Eu și Walid ne-am căsătorit sâmbătă, 18 mai 2013, la Bajarok.

Deși nu reușisem să închid ochii toată noaptea, în ziua aceea m-am trezit la patru dimineața, pentru ultimele pregătiri. Era încă întuneric. Ca să te transformi în prințesă e nevoie de răbdare, minuțiozitate și un minimum de organizare.

Nu sunt cine știe ce cochetă, însă magazinele de îmbrăcăminte pentru zile festive mă făceau să visez încă din copilărie, cu manechinele lor din ceară și frumoasele ținute pentru doamne etalate în vitrine. La fel de mult zăboveam și în fața imaginilor de la fotografii din sat. Admiram toaletele pentru mirese. Îmi spuneam că a mea va fi minunată. Și chiar a fost! Am ales o splendidă rochie albă cu dantelă și volănașe, ajustată și brodată cu perle. Nu mai trebuia decât să o îmbrac. Cu toate acestea, înainte să îmbrac cea mai frumoasă ținută, aveam și alte pregătiri de făcut. Trebuia să-mi pun pe cap o diademă, cu părul strâns la ceafă într-un coc, pentru a-mi elibera

fruntea. Și, pentru prima dată în viața mea, aveam să apar machiată în public. Aveam să fiu în centrul atenției – trebuia să fiu încântătoare.

Cu înfrigurare, eram atentă la cel mai mic detaliu. Beyan, o verișoară care lucrase într-un salon de înfrumusețare, m-a ajutat și mi-a dat sfaturi. În primul rând, să mă dau pe față cu un fond de ten de culoarea piersicii, apoi să-mi scot în evidență pomeții folosind fard de obraz. Mi-am dat toată silința. Am avut doar câteva ședințe de antrenament, rezervate ochilor frumoși ai lui Walid. Să-mi conturez ochii cu *kohl*; să folosesc și fard pentru umbre, pentru a-mi scoate ochii în evidență.

Să întind pe pleoape fardul maro-închis, să-mi desenez sprâncenele cu un creion deschis la culoare.

Iar la final, să-mi dau cu puțin rimel pe gene, cu un ruj carmin pe buze și să-mi pudrez nasul. Asta era tot.

După părerea lui Beyan, rezultatul era la înălțimea evenimentului. Mă admiram în oglindă, cu un zâmbet larg.

— Jinan, ești tânără și frumoasă, a surâs verișoara mea.

Walid arăta ca un star de cinema indian. Avea părul dat cu gel și niște perciuni subțiri ce-i coborau dinspre tâmple, alesese un costum din mătase neagră, iar la gât purta o cravată mare, bej-deschis, cu nodul slăbit.

Nu vreau să mă laud, însă amândoi arătam foarte bine. Mi-am pus pantofii de satin, niște pantofi decupați albi, eleganți, cu toc înalt. Nu mai rămânea decât să adaug accesoriile indispensabile: un colier plas-tron care să-mi acopere gâtul gol și partea de sus a pieptului, cercei în formă de inel cu pandantiv și mănuși lungi din dantelă albă.

Walid nu-și mai afla locul. Dimineața devreme ne-am grăbit spre studioul fotografului. Am pozat pentru posteritate în fața unui decor montan în culori deschise care amintea de djebelul nostru și în fața grădinii unui castel romantic, pe marginea unui lac. Eu țineam în mână un buchet de trandafiri. M-am fotografiat și singură, așezată pe un pat nupțial monumental. Fotograful, un bătrân prin a cărui prăvălie se perindaseră mai multe generații de tineri căsătoriți din târg, a immortalizat acel moment de fericire. Fotografiile aveau dedicații – în engleză, ca să fie mai elegante: *I need your love* („Am nevoie de dragostea ta”) sau *God speed your love to me* („Dumnezeu să-mi aducă în grabă dragostea ta”).

Era ora unsprezece când ne-am dus, într-un alai de claxoane, la slujba religioasă. Eu stăteam pe bancheta unei limuzine Kia, o mașină coreeană închiriată pentru această ocazie și înfășurată în panglici, cu coroane împletite din flori albe. Ne-am dus la șeic, marele nostru preot, pentru o scurtă ceremonie în

cadrul căreia ne-am exprimat amândoi consimțământul. Am sărutat pe altar cortina sacră din țesătură verde pe care stă scris *Yakode*, „O, Dumnezeuul meu”. Sărutările noastre sunt despărțite de cea a unui copil, care trebuie să atingă la rândul lui țesătura cu buzele. Un ritual fără de care am putea deveni frate și soră. După ce am lăsat dania, șeicul ne-a consfințit căsătoria. Apoi ne-am dus la pir, un preot de rang mai mic, care avea să officieze o ceremonie similară. Singura schimbare erau culorile țesăturilor, care aici erau roșu și portocaliu. Vizita la evlavioși ne-a permis să-i salutăm pe reprezentanții castelor noastre religioase. Cea mai onorată este cea a șeicilor, care descinde direct din Șeicul Adi, fondatorul religiei noastre, și din familiile a șase dintre marii noștri Îngeri ce ne guvernează. Șeicul este un om sfânt, de multe ori înzestrat cu puteri tămăduitoare. Poate trata mușcăturile de șarpe, febra sau reumatismul, durerile de cap și, se spune, chiar și accesele de nebunie. Șeicii își transmit puterile pe cale ereditară. Cât despre piri, ei sunt niște înțelepți. Se ocupă de întreținerea templelor noastre și a lăcașelor de cult.

Două șiruri de persoane adunate în cinstea noastră ne așteptau în fața casei lui Walid. Mă străduiam să nu mă poticnesc în pantofii mei, în timp ce asupra noastră se abătea o ploaie de urale și de bomboane de ciocolată învelite în staniol. Mi-am aruncat buchetul de mireasă, iar fetele s-au repezit să-l prindă.

Ezin, o verișoară de-a lui Walid, a reușit să-l apuce prima. Ea avea să fie, eram sigură, următoarea care avea să facă pasul.

Mi-am scos pantofii de satin la intrare și am sărutat ușa casei în semn de respect față de gazdele mele. Mama lui Walid mi-a pus în mâna stângă verigheta, în semn de bun venit.

— *Mabruk!* Felicitări! strigau invitații.

Am pătruns într-o cameră întunecoasă însoțită de o verișoară mai mică și m-am așezat pe un covor. Zera, însoțitoarea mea, avea mai puțin de douăzeci și patru de luni, după cum cere datina. Abia se ținea pe picioare. Am strâns-o cu duioșie la piept, gest prin care i-am devenit nașă. Când va fi mai mare, la șapte ani, vârsta judecății cumpănite, va întreba: „Cine este sora mea de nuntă?”. I se va răspunde: „Jinan”.

Cu toții am fost în prima noastră copilărie „soră” sau „frate” de nuntă. Cu excepția lui Walid, care nu a avut norocul să aibă o nuntă în familie în primii ani ai copilăriei.

Odinioară, mireasa rămânea izolată, acoperită cu un văl din cap până-n picioare, timp de trei zile. Stătea în mijlocul camerei întunecate, în spatele unei perdele, până când oaspeții terminau de sărbătorit căsătoria. Abia după nuntă soțul avea voie să i se alăture. Din fericire, vremurile s-au schimbat.

Odată încheiate formalitățile, a început petrecerea. Ospățul a avut loc în piața satului. Merza,

maestrul nostru de ceremonii, a pus la punct toate detaliile nunții. Walid a avut doi cavaleri de onoare, *brasava*, la costum negru și cravată neagră. S-a servit o masă somptuoasă, iar pe scenă a urcat Tazem Smoké, o vedetă a cântecului yazidit. L-am plătit cu cinci sute de dolari, o adevărată avere pentru noi. Tazem Smoké i-a entuziasmat pe invitații noștri, făcându-ne să dansăm pe diferite melodii kurde. Dansul umerilor, care, după cum sugerează și numele, constă în a mișca umerii ținându-ți trunchiul drept, a ridicat mulțimea în picioare. Dansatorii și dansatoarele s-au prins de mâini și au început să salte în cerc.

La ora 17, invitații s-au perindat prin casa tinerilor căsătoriți. Ne-au umplut de cadouri, de la ventilator până la un lingou de aur, inclusiv mașină de spălat, brățări de argint și bijuterii din aur. Unii mi-au agățat bancnote de rochie.

La căderea nopții, festinul a devenit mai intim. Doar rudele mai erau de față. Walid și prietenii lui savurau un whisky. Cei mai îndrăzneți îl amestecau cu băuturi energizante. Eram fericită. Totuși, mă supăra lipsa părinților mei. Nimeni nu a îndrăznit să vină, cu excepția iubitei mele bunici și a unuia dintre unchi. I-am înțeles. Eram îndurerată, însă trebuia să-mi apăr iubirea și libertatea.

Cearta a durat un an. În primăvara lui 2014, unul dintre unchii mei a reușit, cu răbdare și putere de

convingere, să aranjeze o întâlnire pe teren neutru, la el acasă. I-am sărutat mâna tatei în semn de supunere, dar nu a avut nici o reacție. Eram la un pas de o nouă ciocnire. În cele din urmă, părinții mei au fost de acord să vorbească cu mine a doua zi. Ne-am împăcat, jurând să uităm orice resentiment. Chiar am petrecut câteva nopți acasă la ai mei ca să ne pecetluim regăsirea. Tata, în schimb, și-a luat alt cal de bătaie după ce mama lui Hussein i-a propus să-și însoare fiul cu Hanan. Sora mea, desigur, a refuzat, dar de data asta tata nu a insistat prea mult.

Capitolul 3

Închisoarea Badush

Amina pleacă cu mine – O oprire la Tal Afar –
Închisoarea Badush – Bătrâna Gulé și ficele sale
ne iau sub protecția lor – Randa mi-l încredin-
țează pe Jano, bebelușul ei – Inducerea în eroare a
bărbaților care căutau o fată pentru a-și petrece
noaptea – Randa este despărțită de fiul ei Daud –
Falsul atac aerian – Întoarcerea la Tal Afar

În dimineața asta simt gustul amar al robiei. Chipul speriat și buimăcit al tinerei mele cumnate, care nu mai departe de ieri era vioaie și jucăușă, mă tulbură. Amina e apatică. În privirea ei se citește nedumerirea. I-am dat bucata mea de pâine și porția de brânză, dar n-a mâncat nimic.

Amina este o fată liniștită. Chipul ei oval e încadrat de un păr negru și moale ca mătasea, iar pielea îi este fină și albă. Sâniile îi mijesc sub tricoul roșu, dar e încă o copilă. Are doar doisprezece ani. Stă întinsă lângă mine. Ni s-a interzis cu desăvârșire să

ne ridicăm, chiar și pentru a merge la toaletă. Suntem cuprinse de neliniște. Ce vor face cu noi? Ce se întâmplă afară? N-am nici cea mai mică idee.

Se aude un avion rotindu-se pe cer. Bâzâitul lui îi irită pe cei care ne păzesc. Un zbor de recunoaștere, probabil, deoarece, în cele din urmă, punctul minuscul dispare. Pentru o clipă, îmi imaginez parașutiști care pică din nori ca să ne salveze.

De îndată ce avionul se face nevăzut, urmează o nouă rundă de insulte. Fără nici un motiv, mi se spune „cățea”. Îmi trag capul între umeri.

Două ore mai târziu, în fața sediului PDK trag niște autobuze.

— În picioare, necredincioaselor! Ridicați-vă! Plecarea! strigă un bărbos în ținută militară.

Ne înghesuim în trei autobuze, cam șase sute de femei și copii. În față, în spate, la dreapta și la stânga, trupurile formează o masă compactă, înăbușindu-mă. Miroase a praf și sudoare acră. Aerul e sufocant, irrespirabil.

Mergem spre Tal Afar – o destinație care mă înspăimântă. Chiar sluțit de ocupația ucigașilor Statului Islamic, orașul Sinjar rămâne un loc familiar. Avem acolo temple și cimitire. Orașul face parte din lumea noastră. Se întinde la poalele djebelului care coboară în pante abrupte spre satele noastre. Cu Tal Afar lucrurile stau altfel. Orașul se află în câmpia din Ninive, pe drumul spre Siria. Pe când eram copil, tata

compara orașul ăsta populat de arabi și turkmeni cu un cuib de viespi. Îmi explicase că, atunci când americanii se luptau în Irak, orașul era un popas pentru Al-Qaida în drumul dinspre Damasc spre Bagdad. Acolo își dădeau întâlnire jihadiștii din toate colțurile lumii.

La vremea aceea, yazidiții erau deja o țintă. Aveam aproape zece ani când patru atentate sinucigașe cu mașini-capcană de proporții incredibile au avut loc simultan în patru orașe din regiune. Cu un bilanț de 800 de morți și 1.500 de răniți, au fost cele mai sângeroase atacuri din războiul dus de americani în Irak. Nimeni nu a revendicat această masacrare a yazidiților. Câteva săptămâni mai târziu, americanii au ucis un terorist prezentat ca fiind responsabil de măceluri. După care occidentalii s-au întors la ei acasă, iar la noi Statul Islamic a luat locul organizației Al-Qaida.

O oră de mers cu mașina desparte Sinjar de Tal Afar. Judecând după escorta pe care o avem, se pare că viețile noastre au încă oarece valoare. În fața și în spatele convoiului se află câte o camionetă echipată cu o mitralieră grea. Pe drum zărim vehicule militare carbonizate ale trupelor peshmerga. Continui cu încăpățănare și răbdare să fac eforturi pentru a ajunge mai aproape de fereastră. Cu un brânci, reușesc să mă strecor spre partea din față a autobuzului. Stau

înghesuită în spatele șoferului, un arab din Mosul, care este interelat de o prizonieră:

— De ce accepți să ne duci la moarte? îl întreabă prizoniera, cu nervii la pământ.

— Misiunea mea e să duc autobuzul ăsta de la Sinjar la Tal Afar. Sunt șofer, *khalas!* Restul nu mă privește.

— Dar tu nu ai mamă? Nu ai fete? insistă yazidita. Chiar nu ți-e milă?

— N-am nici o vină și nu pot să vă ajut cu nimic. Și eu sunt în aceeași situație ca și voi. Am o mamă, o soție și trei fete, dar mă supun ordinelor.

— Când ai să te întorci acasă, diseară, ai să-i zici fiicei tale mai mari ce ai făcut? O să ai curaj să-i spui adevărul?

Șoferul întoarce capul, băgându-și nasul în volan.

La Tal Afar, când coborâm din mașină, suntem înconjurați de vreo douăzeci de jihadiști. Trebuie să așteptăm în fața unei școli. La intrare, îmi spun numele unuia însărcinat cu hârțoagele care poartă pe cap o tichie, are barbă lungă, fără mustață, și o *kameez* regulamentară. Transpiră din abundență. Grefierul Daesh îmi mângălește numele într-un caiet cu arc pentru a-mi pregăti, spune el, „cartea de identitate a Statului Islamic”. De ce am fost aduse aici? Ce-or fi însemnând schimbările astea de locații? Iar și iar, întrebări fără răspuns. Treptat, oboseala îmi afectează luciditatea.

Ca o magiciană, îmi ofer un moment de tandrețe în mijlocul brutelor. Cu mii de precauții, scot fotografia fericirii mele, pe care am ascuns-o în sutien înainte de a-mi fi luate bijuteriile. Fără să știe nimeni. O strâng în palmă, cu mâna la piept. Un strigăt care anunță plecarea mă smulge din visare.

O luăm de la capăt cu hoinăreala. Tal Afar era doar o haltă. Aproape că nu m-ar interesa peregrinările noastre dacă punctul terminus anunțat nu ar fi Badush, nume pe care prizonierile și-l transmit una alteia. Sinonim cu iadul, Badush ne inspiră teamă tuturor. Îmi dă senzația unei coborâri în cele mai adânci tenebre.

Badush este similar cu masacrul. În iunie, Statul Islamic a ucis acolo câteva sute de oameni.

Pe drum, amintirea măcelului agită spiritele.

— Nimeni nu iese viu din Badush! Nu există cale de întoarcere din închisoarea asta! Soțul meu Adnan a murit acolo, geme o femeie.

Fețele celorlalte se întorc spre ea. Bucle negre îi ies de sub șalul țărănesc. Transpirația i le lipește de fruntea înaltă. Văduva își pune mâinile pe umerii băiatului ei, un puști știrb într-un tricou în culorile echipei FC Barcelona pe care e înscris numărul 10, al lui Messi.

— Sunt sigură că Adnan a murit. Dacă ar fi fost în viață, am fi avut vești de la el după atacul asupra închisorii. Dacă ar fi putut ieși, s-ar fi întors la Sinjar, spune ea.

Soțul ei fusese condamnat la doi ani de închisoare pentru furt de cupru, niște fire electrice. Tocmai fusese judecat.

— Nu era un om rău. Suntem săraci și aveam nevoie de bani ca să plătim o operație la șold pentru mama lui, spune femeia cu șal, hotărâtă să facă o prezentare în detaliu a cazului.

În jurul ei, toate urechile sunt ciulite.

— A ieșit într-o noapte ca să doboare un stâlp din rețeaua electrică de la marginea unui câmp. Voia să recupereze cuprul și să-l vândă negustorilor de fier vechi. Adnan plecase de unul singur, fără să-mi spună. Nu voia să-mi fac griji. Mi-ar fi fost teamă să nu se curenteze sau să nu-l prindă careva. N-a spus nimănui nimic. Poliția l-a prins în flagrant delict. Nu merita să moară ucis în dreptul unui șanț. Acum o să-mi vină mie rândul să trec dincolo. Doamne, Dumnezeule, fie ca Îngerii să-mi salveze fiul!

Văduva împietri dintr-odată, cufundându-se în gândurile ei întunecate. Povestea sa și, odată cu ea, cea a masacrului se răspândesc printre pasageri, de la un capăt la altul al autobuzului.

Pe 10 iunie, când Statul Islamic a cucerit Mosulul, al doilea oraș din Irak, soldații irakieni în derută au părăsit în grabă închisoarea Badush. Gardienii au lăsat în urmă 1.800 de prizonieri: criminali de drept comun, găinari, teroriști, opozanți sunniți, șiiți. Când au venit, jihadiștii i-au separat pe deținuții de

origine sunnită, ca și ei, de șiiți, dușmanii lor. Pe cei dintâi i-au eliberat într-un elan de fraternitate. Cei mai mulți dintre ei s-au alăturat Daesh în schimbul promisiunii că vor căpăta o soldă și o locuință. Șiiții și apostatații yazidiți au fost târâți pe un teren viran de la marginea drumului Badush-Tal Afar, pentru a fi executați fără alte formalități. Erau mai bine de 500. Călăii i-au ucis câte doi, apoi câte zece, ca să meargă mai repede, iar în cele din urmă au mitraliat șiruri întregi ca să-și termine treaba. Trupurile s-au prăvălit în șanțuri. Răniții au fost lichidați cu o ultimă rafală de kalașnikov. Adnan, yaziditul, a împărtășit soarta șiiților.

Închisoarea Badush este situată la marginea autostrăzii, nu departe de fluviul Tigrul. Vederea turnurilor sale îți îngheață sângele în vine. Zidurile înalte și gardurile de metal acoperite cu sârmă ghimpată mă înspăimântă. Intrarea este păzită de autoblindate. Intrăm pe poartă într-un val uman, sute de femei și copii. Gardienii au înălțat pe turnuri steagurile negre ale Statului Islamic. Trebuie să trecem printr-un pasaj, după care ajungem la o mare esplanadă scaldată de soarele de plumb al amiezii.

Gulé, o femeie în vârstă, bolnavă și suferind de incontinență, stă lângă mine, întinsă pe o pătură. Când trebuie deplasată, cele patru fiice ale ei o ridică cu tot cu pătură, apucând-o de colțuri. Bătrâna m-a

îndrăgit imediat. E înaltă și adusă de spate, iar fața ei lungă ca de cal e plină de riduri. În această lume a femeilor, Gulé arată ca o regină detronată, o regină puțin dusă și exuberantă, înconjurată de curtea sa de fete și de cortegiul ei de nepoți.

— O să mă vândă și o să mă violeze, îi spun eu.

— Dacă încearcă să te necinstească, să te sinucizi. Vei muri spălându-ți onoarea și scăpând de rușine, mă sfătuieste pe acel ton pedant pe care-l iau uneori bătrânii atunci când vor să-și etaleze înțelepciunea. În urma unui viol, o femeie yazidită nu are altă alegere decât moartea. Trebuie să dispară. Demnitatea îi poruncește să-și pună capăt zilelor pentru a nu-i face de rușine pe ai săi, insistă ea.

O privesc drept în ochi, cu brațele încrucișate.

— Ai înțeles ce se întâmplă? Dacă nu, am să-ți explic, draga mea. În primul rând, vor continua să ne separe. Tinerele singure, ca tine, vor fi luate pentru a fi violate. Știi că ești măritată, dar nu le pasă. După cum ai văzut, se servesc, aleg cele mai frumoase fete, așa cum un țăran își culege roșiile de pe câmp.

Și piaza rea nu s-a oprit aici.

— În prima zi au luat bărbații, iar acum vor lua băieții. I-am auzit mai adineauri spunând că o să-i ia. Nu se feresc de mine: zic că-s o bătrână nebună, dar îi știu eu pe ticăloșii ăștia. Pe copiii mai mari de zece ani îi vor închide în lagăre ca să le spele creierul.

Le vor băga în cap versete de-ale lor din Coran. Îi vor antrena să devină mici soldați de nădejde ai Daesh. Iar când vor hotărî ei, îi vor trimite în misiuni sinucigașe cu o centură de exploziv la brâu pe care s-o detoneze în piață, în fața tarabei de unde îți cumperi ierburile aromatice.

— Ai dreptate, mamă, mai bine mor. Mă vor viola și mi-l vor lua pe Daud ca să-l educe în credința lor. Totuși nu-i decât un copil, o întrerupe Randa, a doua fiică a ei. N-am să-l părăsesc. N-am să-i las să-l ia.

Daud are unsprezece ani, o față ovală și o tunsoare castron. Nu-i dă atenție bunică-sii și poate că e mai bine așa.

Gulé știe tot, chiar și care ar fi cel mai bun mijloc de a mă salva. Îi șoptește fiicei sale la ureche, ținându-și mâna la gură. Cele două femei își punctează consfătuirea cu sunete înăbușite. După care Gulé ia o mină gravă:

— Ascultă, Jinan. Am un plan. Îl iei pe Jano, bebelușul, cu tine. Randa își va păstra fiul și pe fata ei mai mare. E de acord, spune bunica.

— Te rog, Jinan, acceptă! insistă Randa. Dacă ne întrebă, vom spune adevărul, dar ne vom încerca norocul. Câtă vreme vei fi cu el, nu vor îndrăzni să te violeze. Vom putea rămâne împreună. Vei avea grijă de copil ca de propriul tău fiu. Promite-mi că ai să-l protejezi!

— Îți jur!

Și îmi întinde bebelușul în vârstă de șase luni. Îl strâng pe Jano în brațe. La șase luni are o fețișoară dolofană, un năsuc ascuțit și ochi migdalați. Stând cu picioarele încrucișate, îl așez între coapsele mele ca să-l legăn mișcând ușor picioarele.

— Vezi, o să fie bine! Ai spune că toată viața ai îngrijit copii mici, spune Gulé.

La ea, încurajările sunt ordine:

— Rezistă, iar când veți fi libere să i-l înapoezi mamei sale.

Niște jihadiști trec iar și iar prin fața noastră.

Cu un aer teatral, se îndreaptă pe pătura ei și, arătând cu degetul spre unul dintre ei, strigă:

— Apostat ești tu!

— Babă nebună! mormăie gardianul.

I-l prezint Aminei, sora mai mică a lui Walid, pe noul ei „nepot” și le dezvălui secretul lui Mayade și Leilei, niște verișoare în vârstă de șaptesprezece și, respectiv, paisprezece ani pe care le-am regăsit la Badush.

Lăsate de capul lor, cele două fete explorează cotoanele închisorii în speranța – puțin probabilă – de a găsi un punct slab în sistemul de supraveghere sau, și mai bine, unul în care să se poată face o gaură într-un perete. Cea mai mică își urmează sora ca o umbră. S-au aventurat pe niște coridoare înnegrite de un incendiu. Amândouă au trecut printr-o cameră

de tortură, au văzut lanțurile fixate în pereți, cârlige atârând din tavan, o cușcă și o masă pe care zăceau niște fire electrice. Mayade și Leila au descoperit chiar și o sală de teatru, unde prizonierii probabil că se distrau făcând pe actorii. Există încă fotografii din scheciuri prinse în piuneze pe o tablă. Le ascult pălăvrăgeala fără să-i dau prea multă atenție. Jano plânge de foame. Tocmai m-am sustras apelului pentru distribuirea laptelui, deoarece gărzile solicitau identitatea copiilor.

Cu femeile sale disperate și copiii înlăcrimați, Badush seamănă mai curând cu un lagăr de tranzit decât cu o închisoare. Suntem încarcerate în spatele unor ziduri înalte acoperite cu sârmă ghimpată, așteptând să fim selectate.

Odată cu lăsarea serii, temperatura scade în sfârșit. În întuneric, zvonurile umblă de la un grup la altul. Viața merge mai departe... nimeni nu uită de rituri, însă trebuie adaptate, căci nu mai suntem acasă; așa descopăr ritualul firului alb. Noi, femeile yazidite, avem obiceiul să îmbrăcăm o cămașă de noapte albă; dar, cum aici nu avem, ideea de a o înlocui cu un simplu fir de ață de aceeași culoare s-a răspândit cu viteza fulgerului. Ne purtăm toate simbolul ca pe un colier, legat în jurul gâtului. Dacă ar fi s-o credem pe Gulé, liderul nostru religios, Șeicul Baba în persoană, ar fi transmis în secret această instrucțiune.

Temnicerii nu dau nici o atenție firelor ce ne atârnă la gât în timpul distribuirii hranei.

— Mâncați struguri! I-am luat din viile voastre de necredincioși, spune în zeflema șeful lor.

Batjocoritor, vrea să ne ridiculizeze pe noi, neam de țărani. Bărbații noștri și-au abandonat câmpurile, care, rămase nesupravegheate, au căzut pradă jefuitorilor.

La această oră din noapte, jihadiștii sunt în căutare de carne proaspătă. Cu Jano lângă mine, mă simt mai puțin vulnerabilă. Cât mi-ar plăcea ca în noaptea asta să nu mai am optsprezece ani și să fiu deja o femeie în vârstă, ca să nu atrag privirile libidinoase ale perversilor din Statul Islamic.

Frica de viol mă obsedează. Aud în semiîntuneric pașii santinelilor. Stau întinsă pe podea. Bărbați circulă printre noi. Fasciculele de lumină ale lanternelor umblă în zigzag, căutându-ne chipurile. Vulnerabile și neputincioase, suntem la cheremul lor. De îndată ce una dintre noi este reperată, își pleacă repede capul pentru a-și ascunde fața. Uneori în zadar, judecând după țipete.

O umbră pășește peste mine. Îi simt piciorul lovindu-mă în burtă. Șalul mă acoperă de la gât până în creștet. Îmi țin nasul în interiorul cotului, cu brațul îndoit. Îmi opresc respirația. Am noroc: mă vede, însă nu-i atrag atenția. Mă strâng lângă Jano și Amina. Am scos fotografia de la nunta mea. O țin ca pe un talisman.

Dimineața mă trezește un soare galben și trist, cu raze deja copleșitoare. Temperatura pare că va urca astăzi până la cincizeci de grade la umbră. Iar în acest cuptor pe cât de dezolant, pe atât de sordid nu există pic de umbră. Mă simt nenorocită cu bucata mea de lipie cu un gust ca vai de lume, cu roșia mea și bucata de castravete căzută pe jos. M-aș putea duce să mă adăpostesc într-o celulă, dar acolo te sufoci, căci nu există aerisire, și nici nu se pune problema să mă aventurez în acel labirint bântuit de violatori. În celulele din Badush nimeni nu-ți aude strigătele și nimeni nu mi-ar veni în ajutor.

Sunt jengoasă. Absolut murdară. Îmi doresc să ajung într-o stare de mizerie cu adevărat respingătoare. Este arma mea de descurajare. Sunt dezgustătoare pentru mine însămi. Va fi oare de ajuns pentru a-i îngreșoșa pe masculii care-mi dau târcoale? Evit baia, deși are ușile larg deschise. Fac greva toaletei. Am intrat în rezistență pasivă. Ce miros! Mi se face greață!

De când am părăsit în grabă casa părinților lui Walid port o rochie de vară lejeră care îmi coboară până la jumătatea pulpei. Desenele ei în albastru și galben sunt acum murdare. Nu-mi las șalul, deoa-rece, de bine, de rău, mă apără de soare, de aerul rece al nopții în deșert și de privirile bărbaților.

Părul meu lung e încâlcit. Impregnat cu o peliculă de praf, tenul meu a căpătat o tentă maronie. Transpir,

miros a câine plouat. Miasmele îmi intră în haine. Picioarele îmi put. Toate duhnim. Din curtea închisorii se ridică un miros infect și insuportabil. A început să mă mănânce capul. Am coșuri și alergii. Îl văd pe Walid. Chipul îi este deformat de o grimasă de teamă. Aerul mă arde, culorile se estompează. În jurul meu totul e alb. Totul pălește sub soarele încremenit. Parcă aș fierbe într-o oală sub presiune gata să explodeze.

Urlete de mame și țipete de copii mă trezesc din toropeală. Au început să-i ia pe băieți. Randa și-a dat seama de asta încă de la intrarea în curte a unor luptători Daesh cu o înfățișare sinistră. După o scurtă consfătuire, trec printre rândurile de prizoniere.

Randa îl îmbrățișează pe Daud, vorbindu-i blând.

— Nu vom putea rămâne împreună, fiule. Va trebui să pleci, iar eu nu voi putea veni cu tine. Nu-mi dau voie. Vei pleca cu ceilalți băieți.

— Dar, mamă, trebuie să te protejez. Vreau să rămân aici.

— Dragule, tu ești băiatul meu cel mare, fiul meu iubit. Nu putem face nimic: sunt mai puternici, dar nu-ți pierde speranța.

— Te rog, nu-i lăsa să mă ia.

— Nu știu unde te vor duce, dar știu că vei avea noroc. Voi fi mereu cu tine. Am să mă gândesc la tine în fiecare zi. Te voi regăsi.

— Mamă! Ține-mă cu tine!

— Nu pot, sufletelul meu!

Randa abia se abține să nu izbucnească în plâns.
Cu un nod în gât, fredonează cu voce joasă un cântec
pentru copii:

Cânt un cântec de leagăn pentru copilul meu drag,
Pentru ca vântul din nord să-i mângâie părul, Cânt
un cântec de leagăn din adâncul inimii mele...

Randa și Daud sunt strâns îmbrățișați.

— Mai cântă-mi, mamă.

— Să nu uiți, fiule, era cântecul tău preferat când
erai mic, mai spune ea mângâindu-i părul.

Fie ca ochii să nu-ți fie nicicând întunecați.

Dormi, dragul meu copil, dormi!

Pustiul și câmpia să-ți fie pernă moale.

Dormi, dragul meu copil, dormi!

Închide-ți o clipă ochii blânzi asupra acestei lumi.

Tu ești lumina ochilor mei, sufletul trupului meu.

Tu ești ce am mai scump pe lume.

Doi temniceri se apropie vociferând.

— Mi-e foarte frică, mamă.

— O să fie bine, micul meu Daud!

— Mamă, mi-e teamă că n-am să găsesc drumul.

Un jihadist se apropie de ei, de noi.

— Nu-l atinge, scârnăvie! Lasă-l în pace!

Arătând cu degetul, Gulé aruncă anateme din culcușul ei.

Jihadistul îi dă o lovitură de cizmă în șale, însă nu reușește s-o facă să tacă.

— Blestemat să fii! Spui că ești trimis al lui Dumnezeu, dar Dumnezeu nu face rău.

— Tacă-ți fleanca, gloabă bătrână! strigă răpitorul.

Randa îl strânge pe Daud la piept, îi pune șapca din nou pe cap.

— N-am să vă las, izbucnește ea furioasă.

— Haide! șuieră jihadistul printre dinți. Plecăm.

Cheamă doi bărbați în ajutor. Lovind cu patul puștilor de asalt, gardienii o despart pe mamă de fiul ei. Loviturile țintesc mai întâi coastele, apoi abdomenul. Randa și fiul ei se frâng de mijloc. Ea cade. În genunchi, imploră.

Daud e târât spre intrarea în curte și așezat lângă ceilalți băieți de vârsta lui. Nu au ajuns încă la vârsta maturității, sunt doar niște băieți mari. Daud se freacă cu pumnul la ochi, trăgând de mâneca puloverului: și-a pierdut șapca în încăierare.

Randa s-a așezat lângă Gulé și plânge în hohote.

Mă gândesc la mama. Sper că a reușit să plece împreună cu familia din zonă, fără nici o problemă. Măcar dacă aş putea da un telefon!

Începe să-mi pară rău că am renunțat atât de ușor la mobil atunci când am fost arestată, precum și la aurul și argintul nostru și la bijuteriile mele, dar

atacatorii nu mi-au dat de ales. Mă amenințaseră că-mi trag un glonț în cap dacă descoperă că nu le-am dat ascultare. „Vei fi percheziționată”, mă avertizaseră ei. Nu au făcut-o. Nu m-au cercetat minuțios.

Aici, la Badush, un telefon mobil valorează cât toate bogățiile Babilonului. Câteva fete au reușit să-și ascundă mobilele. Una dintre ele, pe nume Lava, i-a trimis tatălui ei, pe furiș, un SMS. Au schimbat câteva mesaje. Povestea s-a răspândit în toată curtea.

— Tata! Suntem la Badush! E înghesuală! Mi-e sete! Nu știu ce vor face cu mine! Vreau să mor! Iartă-mă!

— Curaj, fata mea! Am să-ți dau numărul de telefon al deputatei yazidite Vian Dakhil. Tocmai a lansat un apel în Parlament, la Bagdad, pentru a vă salva.

Lava a reușit să ia legătura cu Vian Dakhil. Face parte dintr-o mare familie yazidită și a studiat biologia. Știu că tatăl ei a fost ministru în guvernul kurd al președintelui Masoud Barzani. A intrat în politică și a fost aleasă deputată. Vian Dakhil e admirată în comunitatea noastră. Întotdeauna ne-a apărat poporul împotriva nedreptății și opresiunii.

Lavei nu-i este frică. A solicitat un bombardament pentru a pune capăt violurilor și umilinței. Multe dintre noi suntem de acord. Preferăm să murim pulverizate de un raid aerian decât să pierim încetul cu încetul, transformate în sclave. Însă Vian Dakhil nici

nu se gândește să ne vadă sub un covor de bombe: pledează pentru o operațiune aeriană de diversiune.

Când apar cele două avioane, mă gândesc că este vorba, ca și la Tal Afar, de un simplu zbor de recunoaștere. Trecerea lor este salutăată cu strigăte puternice. Cele două aparate strălucesc pe cerul de azur.

Le disting aripile scurte și albe și botul ascuțit.

Gardienii intră în panică. Încetează să mai latre ordine pe care nimeni nu le mai ascultă și se strecoară pe lângă ziduri pentru a ajunge la pasajul de la ieșire. Pleacă! Dintr-odată, iată-ne scăpate de ei. Este un amestec de agitație și stupeoare. Oare coșmarul se va încheia cu evadarea noastră sau cu un masacru în urma exploziilor bombelor...?

Avioanele se îndepărtează, dispărând din câmpul nostru vizual, apoi revin la o altitudine ceva mai mică, fără să tragă cineva asupra lor. Răsună două explozii puternice. Îmi astup urechile. Aerul vibrează, pământul se cutremură.

Ne repezim toate spre portal, gata să cădem sub gloanțe. E imposibil de deschis. Membrii Daesh au părăsit zona. S-au pus la adăpost în exteriorul zidului de incintă. Dar au avut grijă să zăvorască porțile de fier.

Mulțimea se adună în fața ieșirii ca un roi de albine înnebunite. Văzute din aer, semănăm probabil cu niște insecte ce caută o cale de ieșire imposibil de găsit.

Operațiunea de salvare planificată de Bagdad a eșuat. După agitație, ne cuprinde deznădejdea.

Luptătorii Daesh se întorc răsuflând ușurați că au scăpat atât de ușor. Sunt mai cu seamă furioși că au fost luați în vizor.

— Intrați în celule! Să nu mai văd pe nimeni în curte! comandă un luptător Daesh. Evacuați curtea! Avioanele vor veni să lovească iar!

— Nu ne pasă dacă o să crăpăm! strigă Gulé. N-avem nimic de pierdut. Mai bine bombele irakienilor sau americanilor decât gloanțele voastre!

Nu ne clintim din loc.

— În celule! strigă gardienii.

Nu se mișcă nimeni. A venit timpul rezistenței pasive.

Ciudatul atac aerian care n-a fost de fapt atac i-a dezorientat pe soldații Statului Islamic.

Câteva ore mai târziu, vine ordinul de evacuare. Părăsim închisoarea flancate de gardieni și urcăm din nou în autobuze pentru a ne întoarce la școala din Tal Afar.

Și dacă acele avioane erau un semn că, în ciuda încercărilor prin care trecem, nu suntem uitate? Nu îndrăznesc să cred lucrul ăsta.

Capitolul 4

Vândută

Piețele de sclave pentru casele din Mosul –
Sinuciderea lui Jilan – Abdullah „Geambașul”,
angrosistul de femei – Spitalul

Ajunse înapoi în Tal Afar, coborâm din autobuz și ne îndreptăm spre școală pe jos. Gulé deschide cortegiul, purtată pe brațe de două dintre fiicele sale. În urma lor, Amina, Mayade și Leila. După care vin și eu, acum parte din familie, cu bebelușul „meu” în brațe. Suntem optsprezece membri ai „tribului lui Gulé” care ne prezentăm în bloc la punctul de control.

— Așa deci, ați venit în familie, ne ironizează, stând în picioare și cu brațele încrucișate, luptătorul Statului Islamic care supraveghează intrarea.

— După cum vezi, replică Gulé.

— Hei, babo, pentru început, ai grijă să-mi vorbești pe alt ton. O să-ți verificăm pedigreeul, avertizează el sumbru. Apoi o să vă convertim pe toți câți sunteți. O să aderi la islam, religia dreptului și a

rațiunii, iar ceilalți îți vor urma exemplul. O să-ți dai fetele Statului Islamic ca să se căsătorească și nepoții ca să fie educați potrivit bunelor precepte ale islamului, și nu va fi tocmai rău.

— N-o să-mi insult religia. Nu intenționez să abjur și cu atât mai puțin să-mi dau fetele. Sunt copiii mei, nu vă aparțin. I-am adus pe lume așa cum și mama ta te-a adus pe tine pe lume.

— N-o amesteca pe mama în treaba asta.

— M-am născut yazidită. Religia mea este lumina ochilor mei. Nu mi-o poți lua.

— Așa e, dar te pot orbi scoțându-ți ochii cu lingurița. Gândește-te! În Statul Islamic nu acceptăm să trăim laolaltă cu necredincioșii. E *haram*! Interzis! Înțelegi ce-ți spun? Nu-ți ajunge că ești paralică? Ești și surdă? Nu vrem picior de necredincios pe teritoriul califatului. Acceptă să devii musulmană și ai să iei casa unuia dintre șiiții care au fugit. Vei fi considerată credincioasă între credincioase. Suntem dreți, căci așa vrea Dumnezeu.

— Mai bine crăp!

Gulé este inflexibilă. Așezată pe trotuar, aruncă priviri sfidătoare.

— Ai face mai bine să-ți renegi credința, pentru că nu are nici o valoare, insistă jihadistul, scobindu-se în nas cu arătătorul. În islam, moartea îl duce pe credincios în grădina lui Allah.

— Un paradis în care se vorbește araba ca la Mosul? E foarte puțin pentru mine. Sunt kurdă, se enervează Gulé.

— Se pare că voi credeți în reîncarnare. Cum o să arăți în următoarea ta viață? Ce înfățișare de animal nenorocit o să ia sufletul tău? O să te transformi într-un șoarece? Sau într-un șobolan? Un șobolan care aleargă prin rahat și prin canale. Nu, și mai bine: ai să fii o ploșniță, un gândac pe care am să-l strivesc cu călcâiul, spune el însoțindu-și cuvintele cu un gest cu piciorul.

Gulé ridică din umeri.

— La urma urmei, spune pehliivanul Statului Islamic pierzându-și răbdarea, e treaba ta. Gata cu discuția! Mamele și copiii trec în dreapta mea, fetele și celibatatele în stânga.

Micul nostru trib încearcă să pătrundă în grup compact pe intrarea din dreapta. Gulé, ficele ei și liota lor de copii trec pragul școlii. Eu sunt blocată cu Jano și Amina. Tânăra mea cumnată e împinsă în stânga, cu adultele celibatate. Protestez. Are doisprezece ani, dar eu susțin că merge pe zece ani.

— Și ce dacă? La stânga, strigă jihadistul.

Amina se alege cu o palmă.

— Așa discutăm noi cu copiii apostataților, comentează el.

Le vine rândul lui Mayade și Leilei. Sunt plasate automat în stânga.

— Nu-i nevoie să se verifice virginitatea ăstora două! râde el.

Înaintează spre dânsul. Copilul e lipit de mine, cu brațele în jurul gâtului meu. Dormitează.

— Cum te numești? întreabă controlorul.

— Jinan.

— Câți ani ai?

— Optsprezece ani!

— Ești măritată?

— Sunt măritată.

— Cum îl cheamă pe copil?

— Jano.

— E al tău?

— E fiul meu.

— Dovedește!

— Jano e copilul meu. L-am purtat în pânțece. L-am hrănit la sân. Îi recunosc cu ochii închiși țipetele și mirosul. Înțelegi?

— Minți, necredincioaso!

— Spun adevărul.

Se uită insistent la pieptul meu.

— Să zicem, du-te în stânga cu bebelușul tău.

— Dar vreau să rămân cu familia mea!

— Am spus la stânga! Aici nu se discută. Mergi cu noi împreună cu micuțul.

Întâlnesc privirea înnebunită a Randei. Mă imploră să-i înapoiez copilul. Am un moment de ezitare, pe care mi-l reprim repede. Deja îl adoptasem pe Jano.

Îi dau copilul înapoi mamei sale. Îi mulțumesc pentru imensa ei generozitate și-i urez noroc.

Jihadistul izbucnește în râs.

— Așa deci, vă pasați copiii! Dispari, târâtură! exclamă el.

Scuipă pe jos, își contemplă scuipatul, după care îmi aruncă:

— Tu pleci cu fetele la Mosul.

Împreună cu Amina, Mayade și Leila, aștept sfârșitul trierii. Gulé și ai ei sunt admiși în școală.

N-am mai văzut-o pe bătrâna cu pătura. A avut curajul să sfideze Daesh, ochi în ochi. A murit la puțin timp după ce ne-am despărțit, înconjurată de copiii ei. Ucisă de căldura sufocantă, de stres și epuizare. Inima a încetat să-i mai bată. Un supraveghetor i-a înfășurat trupul în pătura ei, a săltat cadavrul pe umăr și l-a aruncat pe un teren viran din apropierea școlii. L-a lăsat în seama câinilor vagabonzi.

Iarăși urcăm într-o mașină. Statul Islamic a trebuit să rechiziționeze vehiculele companiilor private de transport din regiune ca să-și poată înfăptui mizeriile. A jefuit depozitele agențiilor de voiaj ale șiiților.

Suntem cam o sută adunate în mașină, toate de la Badush. Un iz de petrol, înțepător și puternic, se amestecă cu mirosul de transpirație. Mergem spre est. Traversăm câmpuri petrolifere, cu bălțile lor de

lichid închis la culoare, cu flăcările lor din vârful sondelor și turnurile lor de foraj.

Mă simt rău. Mă dor rinichii și articulațiile. Am febră. Nu știu de ce, de la marea razie din 4 august, Daesh mă poartă dintr-un loc în altul. De ce ne închid în clădiri publice, mereu altele?

Intrăm în Mosul pe unul dintre podurile care traversează meandrele Tigrului. Orașul, al doilea ca mărime din Irak, este capitala islamiștilor de când a căzut, în iunie, în mâinile Statului Islamic. Ca orice metropolă irakiană, e cenușiu și tern, murdar și poluat. Circulația e imposibilă în centru de când s-au îngustat bulevardele. Pe trotuarele aglomerate la lăsarea serii aproape că nu văd decât bărbați. Câteva femei circulă acoperite cu rochii și văluri negre. Aud megafonul unei camionete cârâind instrucțiuni indecifrabile.

Autocarul a oprit în dreptul unei moschei importante, judecând după mulțimea decibelilor apelurilor lansate de muezin. Suntem îndrumate spre o casă mare cu două etaje.

Mă descalt și-mi pun perechea de bascheți mov pe peronul din fața clădirii. Intru într-un imens salon de recepție cu colonade, unde podeaua din marmură e acoperită de covoare. Nici urmă de mobilă. Zeci de femei sunt adunate în soiul acela de hol cu plafon înalt.

Printre ele circulă luptători. Glumesc râzând în hohote, merg agale, dezbracă fetele din priviri, le ciupesc de fese. Unul dintre ei e bosumflat.

— Asta are sânii mari, dar eu vreau o yazidită cu ochi albaștri. Cu ten palid. Astea sunt cele mai bune, după câte se pare. Sunt gata să plătesc cât trebuie. Dacă o vrea Dumnezeu, găsesc eu una. Oricum, îți mulțumesc că m-ai invitat, frate, spune el.

— Nu-mi mulțumi. E normal să împărțim prada între partizani. Ai dreptate în privința ochilor, dar te sfătuiesc să verifici bine dantura. N-o lua dacă are carii. La yazidite, bolile vin de la dinți, îl asigură complicele său.

— Sunt ca peștii, întotdeauna încep să se împruță de la cap, pufnește în râs vizitatorul.

Nu mai zăbovim.

După câteva minute, gardienii ne fac semn să înaintăm. Traversăm încăperea croindu-ne drum.

— Haideți, apostatelor! Grăbiți-vă! ne ocărăsc gardienii.

Urcăm la etaj.

— Ce aveți de gând să faceți cu noi? O să ne vindeți? Spuneți-ne adevărul, cere o fată.

— Noi suntem Statul Islamic și noi dictăm legea islamică. Nu veți fi obligate să vă supuneți, trebuie să o faceți în mod natural, fără să puneți întrebări. Acum, la culcare, răspunde un gardian.

Vorbele lui fals liniștitoare nu calmează pe nimeni.

Peste noapte suntem închise într-o cameră mare, a cărei podea este împânzită cu perne.

Durerile mele de burtă îmi provoacă greață.

Una dintre captive, pe nume Hayat, ne îngrijează. Își mișcă întruna capul înainte și înapoi, de jos în sus, într-un ritm care se accelerează periculos, și rostește vorbe din ce în ce mai puțin coerente. E ca și cum, în încăperile creierului ei, luminile s-ar stinge una câte una. Acum scoate niște țipete sfâșietoare, încercând să se gătuie cu șalul ei. Încercăm să o liniștim. I se ia șalul. Își apasă degetul mare și arătătorul pe mărunțul lui Adam, încercând să se sufocă. Îi imobilizăm mâinile la spate. Alertat de gălăgie, apare un paznic:

— Lăsați-o! N-are decât să se omoare! Măcar scăpăm de ea.

— Credința ta acceptă să o lași să moară fără pic de milă? Îl întreabă o fată.

Hayat tremură ca o frunză, sughițând. Gardianul o stropește cu apă pe față.

— Nu te mai smiorcăi, îi spune el.

Înlăcrimată, Hayat plânge de epuizare.

Îmi petrec sfârșitul nopții între veghe și somn. Am dureri în partea de jos a spatelui, dureri care mi se înfig ca un pumnal în rinichiul drept. Pleoapele mi se lipesc de ochi. Pielea mă mănâncă. Ni se dau pâine și brânză de oaie. Nu mă ating de mâncare.

Hayat stă ghemuită într-un colț, apatică. Aproape că am uitat de ea.

Dar când gardianul se apleacă asupra ei, tânăra îl atacă. Apucă pistolul ce-i atârnă la centură. Jihadistul

o împinge violent. Înnebunit de furie, începe să o înjure:

— O să vină niște frați să te ia. Pleci în Arabia Saudită. N-o să te mai vedem, nebuno! urlă el.

Pe la ora nouă trebuie să coborâm în salon, unde ne așteaptă un preot cu părul la fel de alb ca barba. Mă pregătesc să îndur, alături de Amina, un discurs suplimentar despre binefacerile convertirii, însă imamul are preocupări mai lumești. Se învârte în jurul nostru, dezbrăcându-ne din priviri. Cinci fete îi rețin atenția. Sunt tinere. Nu au mai mult de treisprezece ani. Indivizii le întrebă pe rând:

— Cum te cheamă? Ai fost la școală? Vorbești kurda? Araba? Știi să citești? Dar să scrii? Câte surori ai?

La capătul interogatoriilor, imamul alege trei dintre ele. O brunetă cu părul ondulat, o adolescentă cu picioare lungi și o puștoaică bondoacă.

La parter, ziua este punctată de vizite. De fiecare dată când un bărbat se uită la mine, simt că inima îmi bate mai tare. Vin luptători care-și fac cumpărăturile în salonul de recepție, negustori care fac pe intermediarii, emiri care inspectează șeptelul cu siguranța unor proprietari satisfăcuți, dar atenți.

Un vânzător cântărește pistolul unui luptător.

— Îmi dai pistolul tău Beretta pe brunetă. Dacă preferi cu banul jos, face 150 de dolari în verzișori. Nu, glumesc. Poți plăti și în dinari de-ai tăi, irakieni.

Cumpărătorul cu barbișon își ridică tichia de lână, își șterge fruntea și-și zgândărește o crustă de pe capul lui pleșuv.

— N-am de gând să-ți dau pistolul pe o fată. Mai ales la prețul ăsta. N-ai ceva mai ieftin? La voi poți găsi micuțe yazidite bune, însă fratele meu Sofiane mă sfătuiește să mă duc vineri la piața de sclavi a emirului Abu Amer, de la casa lui din cartierul Nabi Yusuf.

— Glumeam cu Beretta. Putem rămâne la aceeași fată și îți fac un preț. Optzeci de dolari îți convine?

— Cincizeci!

— Șaizeci!

— E bine așa! Din ce brigadă ești?

— Din brigada emirului Abu Ahmad.

— Nu-l știu, însă Dumnezeu să-l aibă în pază.

Mă simt atât de rău, încât cer să mi se dea voie să urc la etaj ca să mă întind pe covor. Paloarea mea îl convinge pe gardian.

Ajung în cameră și, într-o stare de semiconștiență, mă prăbușesc pe o saltea de paie.

— Nu știți unde sunt Mayade și Leila, verișoarele mele? le întreb pe fetele din jur. Una micuță cu părul creț, într-un trening gri, și o fată cu ochelari, cu părul prins la spate? Nu le-am văzut de azi-dimineață.

— Mi-e teamă că n-ai să le revezi prea curând. Au fost luate de un bătrân deloc binevoitor, îmi spune una dintre vecine.

— V-au spus ceva când au plecat?

— Nu. Le-a luat trăgându-le de păr. Iar ele îi dădeau șuturi la picioare.

— Nu știi cum îl cheamă?

— L-am auzit pe unul spunându-i... ăăă... ăăă...

Abdullah, cred!

— Și unde s-au dus?

— De unde vrei să știi? Doar nu sunt din Daesh.

De acum sunt singură aici cu Amina, care a rămas la parter, în salonul de recepție.

Mă ghemuiesc, apucată de dureri de burtă.

Niște strigăte mă smulg din gândurile mele sumbre.

O prizonieră bate cu putere în ușa băii.

— Jilan! Jilan! Te implor, răspunde-mi!

Jilan s-a încuiat în baie.

Observasem frumusețea acelei tinere cu forme generoase. „O adevărată bombă yazidită”, ar fi spus Merza, prietenul lui Walid.

— Jilan, deschide! insistă prietena ei. Ajutor! Ajutor!

Gardianul încearcă să forțeze încuietoarea cu cuțitul. Sătul de efort, sparge ușa cu o lovitură de umăr și, purtat de elan, se izbește de trupul nefericitei, care zace, neînsuflețită, într-o baltă de sânge. Jilan și-a tăiat venele de la încheieturi și de la glezne cu o foarfecă sau, poate, cu un ciob de pardoseală. În orice caz, a reușit să-și secționeze o arteră.

— Chemați o ambulanță! imploră o voce.

— Să crape! izbucnește gardianul.

Jilan înțepenește, cu ochii dați pe spate.

A murit pe podeaua din baie. Cadavrul este evacuat, înfășurat într-un cearșaf.

Sinuciderea a stricat „petrecerea”. Vizitatorii sunt rugați să nu mai urce la etaj. Mi-e rău în continuare. Cer medicamente.

A doua zi o iau iarăși din loc fără nici o explicație și fără să fi primit îngrijiri. Mă însoțește și Amina.

În timp ce ies, mă aplec asupra grămezii de încălțări împrăștiate în fața ușii de la intrare ca să-mi caut borceșii. Mi-e imposibil să dau de ei în toată harababura aia. Probabil că mi-au fost luați de una dintre prizoniere care și-a pierdut încălțăminte. Nu am de ales. N-am de gând să iau încălțările alteia. Nu sunt o hoată. Plec desculță.

În camionetă, durerea de spate mă face să mă încovoi. Amina mă alină și ea cum poate. Ațipesc. Ajungem, mi se spune, la Bahaj, un fief al Daesh între Mosul și Siria. Vehiculul trage în curtea unei clădiri administrative ocupate de membri ai Statului Islamic. Luptătorii nu ne bagă în seamă. Ne deplasăm pe jos până la o casă izolată, la capătul unui drum care se pierde peste câmpuri. Pășesc pe vârfuri printre bucățile de sticlă împrăștiate pe jos, încercând să ajung, fără să mă rănesc, la portalul unui pavilion neluminat.

Se lasă noaptea. Suntem adunate într-o curte interioară împreună cu alte prizoniere. Și aici, bărbații vin la cumpărături. Mi se pare că recunosc în puzderia de oameni un luptător într-o *kameez* neagră, cu multă lume în jur. Stă cu spatele. Când se întoarce, mă cutremur. Este emirul Abu Musa, cu garda lui de corp. Poartă arma cu care a tras asupra mea. Îi evit privirea. Nu m-a observat sau poate că nu m-a recunoscut. Cu un aer complice, emirul își salută, ici și colo, diverse cunoștințe.

Un individ bondoc, la vreo treizeci de ani, cu păr lung și barbă neagră, îl monopolizează:

— *Kaif halik?* Ce mai faci? îl întreabă.

Cei doi bărbați se îmbrățișează cu căldură, după care fac schimb de noutăți despre cunoștințe, ca doi prieteni care nu s-au văzut de ceva vreme.

— Am nevoie de douăsprezece fete, zâmbește bondocul.

— Servește-te, Abdullah, prietene, îi spune emirul pe un ton blajin, ridicând mâinile. Ia pe cine vrei, dar nu pe aceea. Îmi este rezervată, continuă el, arătând cu degetul spre o adolescentă cu siluetă de manechin. Nimeni nu se atinge de ea. Proprietate privată.

Frumoasa brunetă stă rezemată de un perete, cu brațele încrucișate, împreună cu o adolescentă cu ochi verzi și o femeie la vreo patruzeci de ani.

— Haide, plecăm! spune el bătând din palme. Cum te cheamă?

— Sherine.

— Ei bine, Sherine, grăbește-te!

— Nu plec fără sora și mătușa mea. Sora mea e mică, iar mătușa-mea e handicapată: e surdomută. Au nevoie de mine. Nu le pot abandona. Lasă-le și pe ele să vină.

— Sora ta? O mută? Și ce mai vrei? Le omor dacă mă mai obosești cu poveștile tale.

Iritat, Abu Musa scoate din toc pistolul Parabellum de 9 mm. Cu un gest scurt, emirul își îndreaptă arma spre ceafa mătușii.

— Auzi ce-ți spun? O omor.

— Atunci omoară-ne pe toate trei. Dă-i drumul, trage!

Abu Musa oftează.

— Am să dau dispoziții să se găsească o casă pentru celelalte două. Tu urcă în mașina mea 4×4 și așteaptă-mă. Am de rezolvat o problemă cu prietenul meu Abdullah, după care vin și eu. Hisham, ai grijă de ea, îi spune el gărzii lui de corp.

Abdullah discută în particular cu doi bărbați în *kameez*. Ghicesc din privirile lor că vorbesc despre mine sau cel puțin despre tinerele care, la fel ca mine, stau așezate în rând pe niște bănci în fața lor.

Abdullah îmi amintește de negustorii de oi din satul nostru, în zilele de târg. Nu are morală, dar gura îi merge. Se aprovizionează de la prietenul său, emirul, apoi revinde la bucată sau pe grupuri. Cei

doi clienți vor șase fete. Pică bine, fiindcă tocmai a cumpărat douăsprezece. Eu fac parte din primul lot care urmează să le fie livrat primilor doi cumpărători, iar Amina din contingentul următor.

Complicii încearcă să-și ia prada cu forța, însă fiecare tentativă a lor este respinsă de un grup de tinere unite, gata să zgârie și să muște. Rămân apatică pe bancă, incapabilă să mă alătur revoltei. Colectarea se transformă în pugilat. Abu Musa e exasperat.

— M-am săturat! izbucnește el nervos.

Oamenii lui ne iau *manu militari*, maltratându-ne.

— Nu puteți să o luați, e foarte bolnavă. O să vă încurce. Duceți-o la spital, imploră Amina.

Abu Musa se întoarce spre mine. Sunt încremenită, ca în ziua în care m-au luat de pe marginea drumului.

— Să fie îngrijită. Abdullah, o vei da în dar oamenilor mei, dar numai după ce se va vindeca. Nu trebuie stricată marfa! decide el, grăbindu-se să termine și să i se alătore lui Sherine în mașină.

Cumpărătorii aprobă, ascunzându-și dezamăgirea în spatele unor hohote de râs.

— Aș fi luat-o, geme unul dintre cei doi bărbați.

— N-avem decât s-o înlocuim cu micuța Amina, propune tovarășul său.

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, fraților, dar e deja rezervată. Pleacă în noaptea asta în Siria! i-o retează Abdullah.

— Stai puțin! Am plătit. Vrem cele șase fete ale noastre. Nici una în minus, insistă cumpărătorii.

— Ei bine, luați alta, răspunde geambașul împingându-i spre coridor.

Dacă emirul m-a recunoscut, nu a lăsat să se vadă. Îi mulțumesc Aminei că l-a făcut pe Abu Musa să permită spitalizarea mea.

Nu știu cum s-o îmbărbătez pe Amina. Deportarea ei în Siria este o încercare îngrozitoare. E atât de tânără și de neajutorată! Amina poate că mi-a salvat viața, iar eu nu pot s-o ajut cu nimic. O îmbrățișez cu afecțiune.

Rostesc ultimele cuvinte căutând zadarnic să o liniștesc, dar nu mă mai aude. Cu ochii închiși, încearcă să-și controleze frica, din cauza căreia simte că se sufocă. Chipul îi este deformat de o expresie de groază pe care n-am mai văzut-o niciodată. De îndată ce se întoarce cu spatele, mă prăbușesc.

În Fordul alb care mă transportă la Urgențe sunt așezată lângă șofer, un individ plin de coșuri, cu fire lungi de păr ce-i atârnă din bărbie. Suspicios, a avut grijă să încuie portierele.

Depistez în stânga mea, între cele două scaune din față, butonul de comandă pentru închiderea centralizată. La prima oprire, am să încerc să-mi iau picioarele la spinare.

— Nu te gândi să scapi, e inutil, îmi spune el. În Bahaj n-ai să găsești pe nimeni care să te ajute. Orașul

ăsta e în totalitate de partea noastră. În schimb, pot să-ți propun un plan. Când vor veni după tine la spital, să spui că te-am ales eu și că mă vrei și tu!

— Și mai ce? Nu mă duc nici cu tine, nici cu altul.

— Îți fac oferta asta ca să te ajut. Îți propun convertirea și căsătoria. Fără mine, ești terminată, o să mori încetul cu încetul. Faci cum crezi!

— Mai bine nu!

— Greșești că nu ai încredere în mine... Știu un yazidit ca și tine. Îl sunăm, iar el o să-ți explice.

Șoferul îmi dă mobilul lui.

— Poți vorbi cu Kano în kurdă. Eu nu vă înțeleg limba, dar nu mă deranjează.

Kano e yazidit, s-a convertit la legea celui mai puternic, la islamul propovăduit de Statul Islamic, dar nu regretă pasul făcut. Mă sfătuiește să fac la fel și să accept oferta prietenului său. N-am să regret. Se oferă chiar să mă ajute să-mi găsesc familia. Îi resping oferta. Mă îndoiesc că e yazidit.

— Prietenul meu te poate scoate din necaz, insistă el. Și să nu-mi vorbești pe tonul ăsta! Daesh ne ocupă satele, iar de acum trebuie să cădem la învoială cu ei. Asta-i treaba. Trebuie să-i accepți propunerea, iar poate că mai târziu ai să-ți poți răscumpăra libertatea.

Închid telefonul fără să-mi schimb părerea.

Enervat, șoferul meu mă lasă, fără un cuvânt, la punctul de control al spitalului pentru femei, ocupat de doi gardieni islamiști. Traversăm coridorul de la

Urgențe blocat de brancarde. Bolnavele se uită la mine cum umblu fără țință, de parcă aș fi de pe altă planetă. Curiozitatea lor are și o doză de dispreț. Nu port nici *abaya*, roba neagră dintr-o bucată, nici *niqab*, nici mănușile regulamentare. Sunt o captivă. O ființă demnă de dispreț.

O infirmieră mă instalează într-un salon cu patru paturi, dintre care unul este ocupat de o femeie în vârstă. Personalul medical nu pare să-și fi făcut un model din rigoarea islamică.

Dr. Zohra poartă o eșarfă de culoare bej care lasă să se vadă niște șuvițe argintii. Cei doi colegi ai ei poartă mustață. Doctorița îmi pune tot felul de întrebări în timp ce mă examinează. Îi spun de căldura sufocantă de peste zi și de nopțile reci, de cimentul udat de torționarii noștri pentru a ne obliga să ne culcăm în bălți, de sete, de foame, de oboseală și descurajare, de epuizare și neliniști, de igiena precară, de refuzul meu de a mă spăla și de toaletele mizerabile.

Mă doare când tușesc și expectorez, am tensiunea scăzută și temperatura ridicată. Palpitațiile ventrale îmi smulg strigăte de durere.

Verdictul vine după o jumătate de oră de examinare.

— Suferi de o inflamație renală. Ai infecții multiple, cu complicații intestinale și pulmonare. Situația ta este agravată de starea psihică. Vei urma un tratament cu antibiotice administrate intravenos și mai

ales te vei odihni ca să-ți recapteți forțele. Ai nevoie de un aparat de oxigen și va trebui să fii hrănită prin sondă. Nu te putem lăsa să pleci în halul ăsta.

Cu o voce slabă, o rog pe doctorița Zohra să-mi scuze starea cumplită în care mă aflu. Ea se apleacă asupra mea și îmi zâmbește, descoperind o gură știrbă. Din reflex, mă dau înapoi.

— Mi-am pierdut dinții acum aproape două luni. M-au bătut. M-au trântit la pământ și m-au lovit cu picioarele în figură, oftează ea, după care continuă. Sunt șiiță. Sunt prizonieră ca și tine. Soțul meu a fost decapitat sub ochii mei. Asasinii din Daesh m-au obligat să asist la torturarea lui. Călăul i-a tăiat cu sabia ambele brațe, unul după altul. Apoi i-a deschiat gulerul de la cămașa lui albă și i-a tăiat capul, care s-a rostogolit în fața mea.

În camera mea sunt ca într-un incubator. Mă refac greu. Stresul scade puțin, chiar dacă perspectivele nu sunt strălucite. Sunt ținută sub pază. Un supraveghetor înarmat trece la intervale regulate – ronduri de rutină, menite să mă vegheze, dar și să-i spioneze pe cei trei doctori șiiți. Mi s-a interzis să părăsesc salonul fără autorizație prealabilă. De multe ori trebuie să bat la ușă minute în șir până să binevoiască o infirmieră să-mi deschidă ca să mă duc la toaletă. De îndată ce ies din coconul salonului, mă simt ca o ciumată. Chiar și bolnavă, sunt considerată

o creatură malefică. Dr. Zohra îmi poate vindeca trupul, însă nu-mi poate reda libertatea. Fratele ei e în închisoare.

— Dacă te-aș ajuta să evadezi, mi-ar ucide fratele, cum mă vor ucide și pe mine când nu vor mai avea nevoie de serviciile mele. Mă țin în viață doar pentru că au mulți răniți.

Vecina mea de salon îmi vorbește mereu despre singurul ei fiu, pe care și-ar dori să-l regăsească. A refuzat să-l urmeze, pe el, pe soția și copiii lui, în ziua exodului. Se socotea prea bătrână ca să mai poată urca pantele munților Sinjar sub valul de căldură. Credea că cei din Daesh o s-o lase în pace. Nu s-a înșelat, dar nu s-a așteptat să se îmbolnăvească. Anunțați de vecini, niște membri Daesh au dus-o la spital. Ne-am împrietenit. Împart cu ea prăjiturelele oferite de medici.

După o săptămână, doctorița șiiită îmi spune că ea și cei doi colegi ai ei vor încerca să-mi prelungească șederea, deși starea mea se ameliorează. Echipa îi va propune directorului spitalului ca, după ce mă voi vindeca, să mă angajeze, în regim de voluntariat, ca îngrijitoare de salon. Este dispusă să le plătească o despăgubire celor care mă dețin. Mai clar, vor să mă răscumpere de la emirul Abu Musa cu acordul serviciilor de sănătate.

I-am sărit în brațe, însă bucuria mea a fost de scurtă durată.

— Nu o puteți cumpăra, a spus directorul. Daesh ne-a înștiințat că această captivă este deja vândută! Îmi pare rău.

Potrivit doctoriței Zohra, șeful cel mare nu vrea să dea curs nici celei mai mici solicitări din partea medicilor șiiți, pe care îi ține în unitatea sa deoarece nu dispune de personal competent. Aparent un susținător onest al Statului Islamic, în realitate îl urăște.

A doua zi, Abdullah „geambașul” dă buzna în salonul meu, flancat de doi islamiști, un tip solid la vreo treizeci de ani, pe nume Abu Anas, și un anume Abu Omar, un individ la patruzeci de ani cu față ascuțită.

— Vă aparține, spune Abdullah.

— Urmează-ne, mârâie Abu Omar în chip de prezentare.

Cer un răgaz de câteva minute. Abdullah dispare. Abu Anas și Abu Omar mă așteaptă, pe mine, „prada lor de război”, în hol. Îmi iau rămas-bun de la medici. O îmbrățișez pe Zohra.

— Dacă simți că situația devine insuportabilă, fă pe bolnava și am să încerc încă o dată să am grijă de tine și să te fac scăpată, îmi spune ea.

O mașină în albastru și alb, pe a cărei capotă scrie „Poliția islamică”, ne așteaptă în fața spitalului. E mașina lui Abu Anas, un tip urât și ursuz. Conduce ca un dement. Partenerul lui se pretinde a fi imam.

Mă întreb cât or fi plătit ca să mă aibă.

Capitolul 5

În bârlogul monștrilor

Noii mei stăpâni: Abu Anas polițaiul și Abu Omar
imamul – Pactul celor șase captive – Apa cu
șoareci morți – Convertirea

Nu mai sunt o femeie măritată, ci o sclavă. Stăpânii mei stau în fața mea în mașina care mă duce spre o viață în izolare. Gonim pe un drum de țară lung, drept și pustiu. Vitezometrul s-a blocat la 160 km/h.

Abu Anas apasă pe pedala de accelerație, în timp ce Abu Omar învârte printre degete șiragul de mătăanii. Discută tot drumul fără să-mi adreseze un cuvânt. Ghemuită pe bancheta din spate, nici nu exist.

Vinerea asta, ieșind de la moschee, cei doi luptători au trecut pe la una dintre casele emirului Abu Musa, unde-și organizează piața „geambașul” Abdullah. Au cumpărat șase femei. Primele cinci fete au ajuns deja la vila polițistului și a imamului. Eu completez lotul.

Abu Anas și Abu Omar vorbesc în arabă. Probabil sunt convingși că o tânără kurdă n-ar putea înțelege decât kurda. Nu fac nimic ca să le schimbe părerea.

— Astăzi era ziua de distribuție, Allah a vrut să fie așa! se felicita Abu Anas.

— Ne-am luat partea: câte trei de căciulă! Un bărbat nu poate achiziționa mai mult de trei femei decât dacă e din Siria, Turcia sau dintr-o țară din Golf. Asta-i treaba, spune Abu Omar.

— Nu înțeleg de ce străinii ăștia au dreptul la mai multe femei decât noi. Tu înțelegi?

— Nu! Ar trebui să întrebăm la biroul nostru pentru cercetări și pentru *fatwa*, dar nu sunt convins că regula asta e *halal*.

— După părerea mea, e pentru stimularea afacerilor. Un cumpărător saudit trebuie să dea bani pe transport și hrană, cheltuieli pe care un membru al Statului Islamic din Mosul nu le are. Beneficiază de o cotă mai mare ca să-și poată rentabiliza investiția. E o afacere bună: Finanțele Statului Islamic își sporesc veniturile pentru a-i sprijini pe mujahedini, iar frații noștri străini își găsesc împlinirea.

— E esențial să ai bani în vistierie dacă vrei să consolidezi califatul. Ai văzut că în curând vom avea propria noastră monedă! Bani de aur, de argint și de cupru. *Diwan bait al-mal*, Trezoreria, se ocupă de asta. Se pare că moneda de un dinar de aur va avea gravate pe ea șapte spice. Știi sura *Al-Baqara*?

— Nu.

— Cei care dau din averea lor pe calea lui Allah sunt ca un grăunte din care răsar șapte spice, iar în fiecare spic sunt o sută de grăunțe. Căci Allah înmulțește răsplata cui vrea El și harul lui Allah este nemărginit. El știe totul.

— *Masha Allah la quwata illa billah wa Al Hamdulillah.* Ca să revenim la problema noastră, cred că am făcut o alegere bună. Nu trebuia să întârziem. Multe fete au plecat în Siria sau le-au fost distribuite luptătorilor imediat după victoria noastră în Sinjar. În curând nu vor mai fi decât de calitate inferioară, urâte și mai în vârstă, sau uzate și nu neapărat în stare bună, pe care frații le revând ca să scape de ele.

— Ai dreptate, frate. Acum le vom instrui pe ale noastre! Gata, uite, am ajuns la Rasty.

Mașina de poliție trece încet de un baraj controlat de milițieni, după care traversează un orașel-fantomă. Casa celor doi jihadiști „aparține” Statului Islamic. Scrie pe portal, cu litere mari. Scrie și „Proprietatea lui Abu Anas”. Polițistul bagă mașina în garaj.

Un paznic ridică bariera curții interioare. Șchioapătă de piciorul drept, din cauza unei răni primite în luptă sau pur și simplu a unei boli. Îl cheamă Husam. Îl urmez, în picioarele goale.

În vilă, tinerele yazidite formează un comitet de primire călduros. Ne îmbrățișăm. Mă așază pe o banchetă dintr-un salon mare și-mi dau un pahar cu apă.

Le povestesc prin ce-am trecut: închisoarea, centrele de colectare, casele, spitalul.

— Din păcate, mă tem că o să avem suficient timp ca să ne cunoaștem mai bine, mă întrerupe Naline, o femeie mai în vârstă decât mine, cu ochii de un cenușiu profund. Am să-ți arăt parterul. Ni s-a interzis categoric să urcăm scările fără permisiune. Etajul de sus le este rezervat bărbaților. Când pleacă, îl încuie cu cheia.

Naline face pe „șefa închisorii”. O urmez. Etajul nostru este format din cinci camere, o bucătărie și o baie. În salon tronează niște canapele luxoase din piele și sofale tapițate cu țesături. Un televizor cu plasmă XXL atârână pe perete.

— Nu te obosi să cauți un program, prindem doar un canal islamic.

Micul salon are și un aparat de radio reglat pe un post ce difuzează emisiuni religioase.

— Suntem ca într-o închisoare.

Prima încăpere este camera noastră comună. Mobilierul din a doua se reduce la o somieră și un corp de mobilă spart pentru aranjarea lucrurilor. A treia conține o rezervă de saltele din spumă și de păături pentru oaspeții aflați în trecere. La baie este apă curentă, iar bucătăria este echipată cu un aragaz aproape nou și cu un congelator imens în care ar încăpea două carcase întregi de oaie.

Vila i-a aparținut unei familii yazidite. A fost jefuită înainte de a fi alocată de Statul Islamic slujitorilor

săi. Hoții n-au luat în seamă mobilierul și echipamentele, dar au avut grijă să șteargă orice urmă a foștilor locatari. Obiectele personale, hainele, decorațiunile, totul a dispărut. Ghicim, după indicii găsite ici și colo, o prezență anterioară: un ac de păr auriu, o pereche de ochelari cu lentile groase într-un sertar și – surpriză extraordinară pentru mine – o pereche de borse în fundul unui dulap. Îi probez și răsuflu ușurată – sunt pe mărimea mea.

— Suntem prizoniere, însă avem un minim de confort în această casă furată de la yazidiți, chiar și curent electric. Satul e în întuneric, dar s-a făcut un branșament ilegal la turnul de telefonie – mi-a explicat paznicul. Instalația pare să funcționeze. Ia o saltea din spumă și o pătură și alege-ți un loc convenabil în camera comună. Loc este destul. Odihnește-te! Vorbim mai târziu! Am multe lucruri importante să-ți spun!

Mi-am instalat așternutul în dormitor și m-am întins. Mă simt mai bine, dar sănătatea mea rămâne în continuare precară. Am scăpat de ce era mai rău. Rinichiul îmi este teafăr, însă infecțiile repetate m-au epuizat. Sunt cu moralul la pământ. Am sperat să rămân cu medicii, dar visul mi s-a spulberat. Întoarcerea la condiția mea de sclavă mă deprimă. Sunt prizonieră în bârlogul a doi jihadiști aflați în război. Am scos din sutien fotografia fericirii mele. Mă gândesc la Walid și plâng cum n-am mai plâns de când

m-au răpit pe drum, la 4 august. Am pierdut șirul zilelor, dar au trecut cel puțin două săptămâni de atunci. Sunt disperată.

— Lacrimile te alină, dar nu te ajută cu nimic. Mă tem că stăpânii noștri sunt nemiloși.

Naline s-a așezat lângă mine cu picioarele încrușișate, zâmbind binevoitor. Îi povestesc despre căsătoria mea cu Walid și îi spun cât mi-e de dor de el. Ea nu e măritată, deși are douăzeci și cinci de ani, vârstă la care, în general, yaziditele sunt de mult măritate. Locuia cu părinții în Erbil, dar nu spune mai multe despre asta. Fratele ei, cu care comunica deseori pe internet, e stabilit în Germania.

— Eram sute de prizoniere, iar acum am mai rămas doar șase. Fiecare dintre noi trebuie să știe că, dacă se izolează, situația ei va fi și mai dramatică. Trebuie să fim solidare, dacă vrem să avem o șansă să scăpăm cu bine. Trebuie să rezistăm împreună. Am încheiat un pact cu celelalte fete. Ești gata să ni te alături?

— Sunt de acord!

— Jură!

— Jur!

— Simt că vom deveni prietene bune, se bucură Naline.

Personalitatea ei puternică mă liniștește. E genul de femeie – destul de rar pe la noi – care li se împotrivesc deschis bărbaților. Naline are temperament de lider.

Îmi descopăr tovarășele de detenție, „fiicele pac-tului”. Cele mai multe au trecut mai întâi prin Galaxy Center din Mosul, o sală de spectacole unde, ca și la Badush, erau înghesuite o mie de femei.

Jamila e misterioasă și solitară. Era la Litere, în al patrulea an de studii, la Universitatea din Mosul. Fusese evacuată în iunie, cu puțin timp înainte de cucerirea totală a orașului de către Daesh. Un comando militar irakian mobilizat de urgență de parlamentara noastră Vian Dakhil a scos-o din viesparul jihadist, împreună cu vreo patru sute de colegi yazidiți. S-a întors în satul ei, de unde Daesh a ridicat-o în august...

Hevy e coafeză. Lucra în salonul fratelui ei. Părul lung îi cade pe spate în două cozi groase. E drăguță, are ochii de culoarea mierii, pielea aurie și nasul acvilin.

La douăzeci și șapte de ani, Bushra e cea mai mare din grup. Ster e o tânără păstoriță care nu a mers niciodată la școală. Amândouă sunt timide și retrase. În vârstă de cincisprezece ani, Evara e cea mai mică și cea mai plângăcioasă din clubul nostru. Foarte emotivă, primește veștile proaste, care nu lipsesc, cu siroaie de lacrimi. Naline râde de dânsa.

— E mai rea decât tine, îmi spune ea. Nu trebuie să dea apă la șoareci imediat ce Abu Anas îi articulează o palmă, pentru că data următoare o să-i dea două. Cele care obișnuiesc să plângă din te miri ce

sunt ca prostituatele: practică cea mai veche profesie din lume. Stăpânii noștri vor să ne vadă plângând și să facă sex. Asta-i specialitatea lor. Nu trebuie să le facem jocul. Să nu le oferim aceste mici plăceri. Trebuie să rezistăm!

Seara, am adormit imediat ce am închis ochii. Nu am auzit când s-au întors Abu Anas și Abu Omar. Au urcat direct la etaj și au plecat din nou la revărsatul zorilor.

Își fac apariția în camera noastră la ora 20:00.

— O să fie târziu pentru rugăciunea de seară, dar n-o veți rata pe cea de dimineață, mormăie Abu Omar. Până atunci, ne e cam foame. Tu, yazidita de la spital, adu-ne ceva de mâncare. *Yalla, yalla!*

Am pregătit un fel de mâncare specific bucătăriei irakiene: șase bucăți de chebap din carne de oaie cu orez, o salată de ceapă, castraveți și roșii și lipii din făină de grâu. Bat la ușa lor. Naline mă însoțește.

— Tu ce faci aici? Coboară imediat! se răstește Abu Anas la prietena mea. Am cerut să fim serviți de... cum te cheamă?

— Jinan.

Împart farfurii și linguri, întreb dacă să deschid doze de Coca-Cola și mă dau câțiva pași înapoi. Abu Anas profită și mă ciupește de fund. Stau în picioare lângă fereastră, cu privirea în jos și brațele încrucisate la piept. Cei doi uită de mine, concentrându-se asupra mâncării. Abu Anas mănâncă la fel de repede

cum conduce. Abu Omar nu se lasă nici el mai prejos. Se îndoapă la fel de repede ca prietenul său și reușește să-și îndese în gură o cantitate mult mai impresionantă de mâncare.

— Yaziditele astea n-au învățat să prepare carnea, spune polițistul făcând o grimasă. Chebapul se servește ușor ars la exterior, ca să fie crocant, și roșu la interior. Trebuie să sângereze, Jinan!

Încuviințez dând din cap.

— Mai doriți ceva?

— Nu, dispari! Debarasează și șterge-o. Și mai ales nu uita: ne vom ruga imediat.

Fetele au răsufolat ușurate când m-au văzut că apar. Credeau că o să mă violeze, îmi imaginez.

— Fetelor, din clipa asta își vor mânca chebapul ars pe dinafară, negru ca tăciunele, și crud în interior. E un ordin venit de sus.

Pufnim în răs.

— Ai vorbit în arabă cu cei doi monștri? întrebă Naline.

— Da, câteva cuvinte!

— Păcat. Aș fi preferat să creadă că doar eu și Jamila le vorbim limba. Vreau să le fiu interlocutoare. E mai bine să nu le dăm ocazia și să vorbească una singură, dar nu-ți face griji, o să fie bine.

La patru dimineața, cei doi Abu urlă pe hol.

— Hei, deșteptarea! E timpul pentru rugăciunea din zori.

Au aprins lumina în camera noastră, un bec orbitor la capătul unui cablu electric ce atârna din tavan.

Abu Anas poartă o *kameez* neagră, pantaloni negri și are fruntea înfășurată într-un turban negru. Abu Omar e îmbrăcat cu o *kameez* albă, pantaloni albi și poartă un turban alb. Ai spune că s-au vorbit și și-au schimbat ținuta. Ieri, polițistul era în alb, iar imamul în negru. Amândoi au la centură câte un pistol și un cuțit imens.

Nu reacționăm, încremenite în refuzul nostru. Ei pleacă, dar se întorc cu niște bâte din lemn pe care le-au luat de la primul etaj. Ne alegem cu o chelfăneală.

— Turmă de idioate! izbucnește enervat Abu Omar. Islamul e religia dreptului și a dreptății. Uitați de vechile voastre credințe absurde de ființe primitive, de educația voastră de necredincioase. Trebuie să vă faceți rugăciunea. Trebuie să deveniți bune musulmane.

Micuța Evara încasează o bătaie. Încerc să o protejez. Primesc una în ceafă. Îmi pierd echilibrul și mă prăbușesc la podea. Mă târăsc.

— Renegata asta e o încăpățânată și jumătate, spune Abu Anas uitându-se la mine cu dezgust. Mi-am dat seama încă de la spital.

— Lecția s-a încheiat – până ne întoarcem. Vă lăsăm să mai reflectați, însă numai dacă aveți creier, se înfurie Abu Omar.

Camera seamănă cu un câmp de luptă de unde se înalță gemetele răniților. Bushra și Naline se ridică. Jamila și Evara sunt țintuite la podea de durere.

Sunt mai mult moartă decât vie. De după ureche îmi curge un firicel de sânge. Bushra îmi spală rana cu dezinfectant. Înțepenite de durere, ne ținem „consiliul de război”. Nici nu se pune problema să ne convertim. Suntem gata mai degrabă să murim decât să ne supunem. Cine cedează este exclusă din grup. Spre amiază, cei doi Abu reapar pentru rugăciunea de prânz, înarmați cu bastoane de oțel, cabluri de șantier pe care le-au cules din curte. Încep din nou să ne lovească. Încerc să mă feresc de lovituri și să-mi protejez capul.

Ședința de pedeapsă este întreruptă de Husam, paznicul:

— Șefilor, sunteți căutați de la castel.

Explozia de ură se stinge. „Castelul” este numele vilei din față, care adăpostește un centru Daesh clandestin. Abu Anas și Abu Omar lasă cablurile și se reped în fugă, dar, cum spun ei, asta nu înseamnă că scăpăm de pedeapsă.

„Castelul” Statului Islamic trece drept ceea ce este: fosta locuință a unui yazidit bogat din Rasty. Clădirea roșie cu arhitectură extravagantă și făloasă, cu turnulețele și ornamentele ei ciudate, nu prezintă nici un semn exterior că ar avea o întrebuintare militară. Nu există nici steag negru pe fronton și nici vehicule blindate în curte. Când am ajuns cu mașina, am văzut totuși intrând și ieșind oameni în ținută de luptă. Iar dacă ciulim urechile, din curte, auzim portiere trântite și zgomote de motor.

Seara, monștrii se întorc, iar tratamentul de șoc este reluat pentru rugăciunea de la apusul soarelui. Ceremonia se transformă imediat într-o goană pe holuri. Încercăm să scăpăm de agresori, care ne prind în cele din urmă în bucătărie sau în camere.

— Câtă vreme veți refuza să vă rugați, veți fi dușmanele noastre și nu vom avea pic de milă, avertizează Abu Omar.

Noaptea, nu mă pot răsuci în pat din cauza contuziilor.

A doua zi, supliciul reîncepe. Dimineața și seara, ne insultă și ne bat cu sentimentul că și-au făcut datoria islamică.

Naline, „purtătoarea noastră de cuvânt”, încearcă să-i facă să fie rezonabili:

— Ne tratați fără nici cel mai mic respect, ne opriți pentru plăcerea voastră, ne bateți, sunteți gata să ne ucideți, dar niciodată nu ne veți lua sufletele!

— Ah! Aveți suflet! Asta-i cea mai bună! Anunțați-l pe calif, anunțați-l pe Abu Bakr al-Bagdadi! Captivele yazidite au suflet! izbucnește în bătaie de joc Abu Anas.

— Nu veți reuși să ne schimbați! Refuzăm să abjurăm! Suntem yazidite din timpuri imemorabile.

Abu Omar se enervează și o plesnește pe Naline.

— Cum poți să preamărești dragostea de Dumnezeu și în același timp să ne tratezi ca pe niște animale? îl întreabă ea.

— Pentru că nu valorezi mai mult decât o oaie! Apropo, ce mai face Regele-Păun al vostru? Dacă Dumnezeuul vostru ar exista, ar trebui să vină să vă salveze. De ce nu reacționează? Întreabă el, după care iese din cameră fără să mai aștepte răspunsul.

Pe Abu Omar l-am poreclit „Vulpoiul”. Lui Abu Anas îi spunem „Ursul”. Le-am inventat porecle deoarece își ascund adevărata identitate. În arabă, *Abu* înseamnă „tatăl lui”. Susținătorii Daesh adaugă acestui cuvânt un nume ales în funcție de referințele islamice.

Abu Omar este un arab sunnit cu o barbă lungă și stufoasă. Celibatar, provine dintr-un trib important din zona Bagdadului. I-a povestit lui Naline că a luptat împotriva americanilor și că vrea să răstoarne guvernul șiiților, dușmanii lui, pentru a instaura califatul.

— Nu am nici familie, nici părinți, nici frați sau surori. Războiul ăsta e războiul meu. Daesh a devenit familia mea, i-a spus el prietenei mele pentru a-și justifica furia.

Abu Omar a fost închis la Badush, de unde a fost eliberat în iunie de către Daesh, în timp ce deținuții șiiți au fost masacrați. De la eliberarea sa, este imam al Statului Islamic. Sectar, fanatic și intolerant, iese în mod regulat în față pentru a stimula credința luptătorilor. Potrivit spuselor lui Naline, Abu Omar urmărește o răzbunare obscură.

— Felul în care îi urăște pe șiiți depășește orice rațiune. Nu numai pentru că îi consideră eretici. Mai e ceva, dar ce? Să fi supraviețuit unui masacru sau mai știi eu cărei orori de nedescris? se întrebă ea. Nu-i înțeleg violența și cu atât mai puțin războaiele pe care le duce, însă îi atrag atenția lui Naline că e cel puțin la fel de rău și de vehement cu șiiții ca și cu yazidiții, pe care vrea să-i „nimicească” și să-i „șteargă de pe fața pământului”. Ajungem la concluzia că nu iubește pe nimeni.

— Iubește doar moartea, adaugă Naline. Pe front, trebuie să-i însuflețească pe cei care merg pe calea martiriului și să-i încurajeze pe sinucigașii cu bombe. Își agită cartea sfântă pentru a împinge la crimă și a-i conduce pe ceilalți la nenorocire.

Abu Anas nu e nici el mai breaz. E un terchea-berchea căruia i se întâmplă să mai și râdă, dar rareori din toată inima. De altfel, nu râde, mai curând rânjește. Pretinde că a fost profesor de arabă în Erbil, capitala Kurdistanului Irakian. Nu prea îmi vine a crede. Manifestă prea mult dispreț față de kurzi ca să-i fi putut învăța ceva. Lat în spate, este de origine turkmenă, iar uneori vorbește într-un dialect turc cu soția lui; căci bruta asta e căsătorită. Seara, îi telefonează uneori soției și-i promite să o viziteze la Mosul ca să-i dea bani. Abu Anas o asigură că e în slujba lui Dumnezeu și a poporului sunnit, pe care îl „protejează” de „oameni ca noi”. E necioplit și

vulgar. Nu știu în ce constă misiunea sa de polițist, dar mi se pare că războiul e viața lui. Îi detestă pe șiiți, pe kurzi, pe creștini și pe yazidiți. Nu mai departe de ieri, a amenințat că o altoiește pe Evara. Micuța îndrăznise să-l provoace țipând cât o ținea gura: „*Beji peshmerge! Trăiască peshmerga!*”. I-am cerut toate Evarei să-și țină gura. A fost o greșeală. S-a apucat să cânte un cântec al lui Șivan Perwer, idolul kurzilor:

Au ajuns ai noștri peshmerga,
În echipamentul lor de luptă,
Sunt ai noștri *guerrilleros*,
Cu armele și cartușierele pe umăr.

Cei doi Abu s-au năpustit asupra ei. Am încercat toate cinci să o eliberăm, trăgând-o de mâini și de picioare. A continuat să cânte:

Iată, au ajuns ai noștri peshmerga,
În echipamentul lor de luptă,
Ei sunt lumina ochilor mei,
Dați-le trandafiri roșii în mâini.

I-au pus căluș și au prins-o cu cătușe de o țevă de apă din bucătărie, „ca să se calmeze”.

Pedeapsa a ținut până a doua zi, în revărsatul zorilor.

În absența celor doi Abu, zilele ne sunt punctate de sarcinile noastre domestice. Trebuie să facem curățenie, să spălăm și să călcăm rufele din casă și de la „castel” și să pregătim mesele. Cei doi bărbați au pretenția să aibă o casă curată și bine pusă la punct și mese servite la timp, cât ai pocni din degete. Stăpânii noștri ne umilesc cu cea mai mică ocazie și nu găsesc niciodată cuvinte îndeajuns de dure pentru noi.

Husam, paznicul, aduce în fiecare zi provizii pentru mese în saci mari: carne de oaie, miel sau pui, legume, orez și fructe – portocale și mere importate din Turcia. Husam e cât se poate de urâcios.

După prima ciomăgeală colectivă, ne-a adus de la „castel” produse antiseptice, bandaje și comprese. Un gest surprinzător din partea lui. Bănuim că a acționat mai mult din interes decât din milă. Ca să-și asigure liniștea, era cu certitudine mai bine să aibă grijă să nu suferim complicații medicale.

Am fi avut totuși nevoie de un infirmier, având în vedere faptul că dorința lui Abu Omar și a „fratelui” său de a ne converti cu forța la islam devenea o obsesie. Imamul încearcă să ne inițieze în Coran prin surele pe care ne cere să le citim. Îi răspundem că nu știm să citim în arabă. Ne cere să repetăm după el. Îngăimăm versetele aiurea. Suntem obligate să învățăm *șahada*, crezul. Ne bâlbâim: „*Ashhadu an la ilaha illallah, wa ashhadu anna Muhammadan rasulu-llah*” – „Mărturisesc că nu există alt dumnezeu în afară de

Dumnezeu, mărturisesc că Mahomed este mesagerul lui Dumnezeu”. Mai rămâne să recit textul cu sinceritate pentru a deveni o adevărată musulmană, ceea ce nu-i cazul nici pe departe.

Exasperați de atâta încăpățănare, cei doi Abu s-au decis să treacă la o viteză superioară, transferând sarcina convertirii noastre către doi torționari autentici. Aceștia traversează strada pentru a veni să-și exercite abilitățile asupra noastră – sunt niște indivizi din cazarma Daesh. Îndurăm torturile în curte, când soarele e la zenit. Suntem legate cu mâinile la spate și puse în lanțuri câte trei, sub amenințarea unei puști-mitraliere. Lanțurile sunt fixate de un inel prins în zidul de incintă. Așezate pe cimentul înfierbântat, ne coacem ca-ntr-un cuptor.

După o oră, îmi simt capul de parcă ar face implozie. Încep să am halucinații. Leșin.

M-am trezit după ce au aruncat pe mine o căldare cu apă – abia mă mai țin pe picioare. Când, într-un târziu, călăii noștri ne dezleagă, mă împleticesc până în casă și mă prăbușesc pe saltea, de unde nu reușesc să mă mai ridic până a doua zi. Într-o stare de semi-conștiență, o aud pe Bushra implorându-i pe stăpânii noștri să nu o mai tortureze. E gata să se supună. Naline îi poruncește să tacă.

— Dacă mai continui, te pedepsesc eu. Nu uita că am încheiat o înțelegere. Dacă cedăm în privința rugăciunii, cedăm și în privința onoarei noastre.

A doua zi, căldura uscată și arzătoare ne copleșește ca în fiecare din zilele acestui sfârșit de vară toridă. Pentru a condimenta ședința, torționarii noștri au mai găsit o variantă: ligheanul cu apă din care beam înghițituri mici pentru a ne rehidrata ne este luat, în ciuda lamentațiilor noastre. A doua zi, intrigate, îi vedem, încă de la sfârșitul dimineții, alergând după șoareci prin bucătărie. Domnii au pus capcane. Prind patru animăluțe, le omoară și le aruncă într-un urcior: cadavrele plutesc pe apă. Aceasta va fi noua noastră fântână.

În timpul ședinței desfășurate în bătaia soarelui, ne obligă să lipăim, stând legate, apa din recipientul cu șoareci morți. Refuz. Un temnicer îmi întinde un pahar.

— Se bea ca zerul. Am îndepărtat firele de păr.

Mă forțează să înghit un pahar, apoi încă unul.

— Ai să vezi că e excelent pentru digestie, mă asigură el.

Vomit.

Noaptea, frica să nu mă otrăvesc îmi dispare, însă cel mai mult mă îngrijorează starea Jamilei. Are crampe, febră și amețală. Inima îi bate nebunește, respiră sacadat. O insolație. O acoperim cu o pânză umedă. O țin de mână.

O veghez o parte din noapte, așezată la căpătâiul ei, cu fotografia fericirii mele în poală. În poză sunt machiată, am pomeții aproape rotunzi, fruntea neacoperită

și părul potrivit de lung și cu volum. „O adevărată frumusețe”, spunea despre mine Walid. Acum nici măcar nu mai îndrăznesc să mă uit într-o oglindă. Mă cuprinde melancolia. Izbucnesc în lacrimi.

Plâng, copleșită de nenorocirea mea. Hohotele mele de plâns o trezesc pe Naline.

— Dormi, Jinan, dormi! Și dă-mi fotografia. O venerezi, însă îți face rău. O să ți-o iau. Ți promit că n-am s-o pierd. Ai încredere!

— Bine, dar nu pot fără ea. Ai să vrei, te rog, să mi-o dai câte o oră pe zi?

— Am să ți-o dau din când în când. Ți promit.

Naline ne dă din forța ei. Fără ea n-am putea rezista. A fost prima care a îndurat tortura apei cu șoareci morți. A avut mai mult curaj decât noi.

Torționarii vor mai întâi s-o frângă pe ea. În după-amiaza asta au instalat un generator într-un colț al curții. La început nu i-am acordat atenție. Am crezut că paznicul avea o problemă legată de brânșamentul electric.

În continuare este îngrozitor de cald. Suntem legate și încătușate ca în fiecare după-amiază. Unul dintre torționari face un semn din bărbie, pornește instalația și motorul începe să duduie. Cu fața schimonosită, complicele lui flutură un cablu electric și înaintează spre Naline, care pălește.

— O să te trecem pe curent electric, îi spune el. Am să-ți fixeze firul maro de ureche și pe cel verde în

sex. O să iasă scânteii. Curentul o să-ți străbată tot corpul. O să ai pielea cum e carnea de pește.

O trânteste la pământ.

— Oprește-te! urlă Naline.

— Și de ce, mă rog? Nici n-am început! se plânge individul care se pregătea să pună electrozii.

Încălecând pânțele lui Naline, strânge în mâini cele două fire electrice.

— Lasă-mă! Sunt de acord să mă rog!

— Repetă!

— Sunt de acord.

— *Allahu Akbar!* Am câștigat, strigă triumfător torționarul ridicându-și pumnii. Ți-am spus eu, ar fi trebuit să începem cu asta. Nimic nu e mai bun decât electricitatea, continuă el. Am găsit antidotul pentru apostazi.

Nu îndrăznim s-o învinuim pe Naline. De îndată ce ne-am adunat în camera comună, își cere scuze și își asumă îngrozitoarea înfrângere.

— Când s-a aplecat asupra mea, am citit în ochii lui că pierdusem. Șocurile electrice m-ar fi ucis sau m-ar fi băgat în comă și ei m-ar fi violat.

Nu o condamn. N-aș fi suportat să-mi văd prietena torturată, și cu atât mai puțin să fiu și eu supusă aceluiași tratament.

Anunțați prin telefon de zbirii lor, Abu Anas și Abu Omar se întorc înainte de apusul soarelui pentru ceremonie. Spunem o *șahada* regulamentară în

salon, iar Abu Omar, imamul terorii, ne declară musulmane.

— Acum vom rosti rugăciunea de la căderea nopții. Vă veți face abluțiunile, după care vă veți întoarce spre Kaaba, sfânta moschee de la Mecca. Pregătiți-vă!

Îmi dau cu puțină apă pe față. N-am de gând să renunț la tehnica mea de „camuflare”. Până acum, strategia a funcționat, căci am trecut prin ochiurile plasei, am scăpat de agresorii sexuali.

Abu Omar oficiază ritualul. Abu Anas stă puțin mai retras, în dreapta lui. Noi stăm în spatele lor. Imamul ne cere să-i imităm gesturile. Mormăim o nouă *șahada*, înghițind cuvintele, după care ne prosternăm de patru ori. Îl imit pe Vulpoi, însă mintea mea nu-mi urmează trupul. Mă rog după ritualul musulman, însă gândul îmi este la Dumnezeuul meu. Îi rog pe Îngeri să-mi vină în ajutor.

Abu Anas e mulțumit de ceremonie, însă are o îndoială.

— Aș vrea să văd dacă se închină așa cum trebuie. Măine am să instalez o cameră ca să le filmez, propune el.

— Bună idee! încuviințează imamul. Ce mâncăm ca să sărbătorim asta?

Ca de obicei, pregătim chebap. Eu sunt însărcinată cu servirea.

— Iată deliciosul nostru chebap adus de o musulmană. Ce plăcere, spune Abu Omar.

— Dacă n-ar fi atât de murdară, aş săruta-o. Am avut destulă răbdare cu chestia asta, spune Abu Anas.

Simt că mă prăbuşesc.

— Fireşte că le vom sărbători cum se cuvine pe captivile noastre, dar nu în seara asta. E şi mâine o zi! Hai, ieşi de-aici! Nu mai vrem să te vedem! decide Abu Omar în marea lui milostivire.

Cobor consternată.

— E din cauza mea, se învinovăţeşte Naline.

O rugăm să nu-şi mai aducă atâtea acuzaţii.
Reînnoim pactul.

Capitolul 6

Călătorie la capătul iadului

Iona în burta peștelui – Călăii Evarei –
Vizita prizonierei de la Rakka – Abu Mohamed
al-Amriki – Duhoare de animal

În fiecare seară ne obsedează întoarcerea celor doi Abu în bârlogul lor. Parcă ar fi cele două fețe ale aceleiași monede. Ne temem de forța violentă a lui Abu Anas și ne păzim de perversitatea lui Abu Omar. De la convertirea noastră forțată, Ursul turkmen și Vulpoiul din Bagdad se poartă cu noi cu menajamente. Torționarii din cazarma Daesh au încetat să ne mai chinuie.

Noua noastră „credință” se adaptează la circumstanțe. Ne sacrificăm seara și dimineața pentru ritualul rugăciunii, în încercarea de a ne mulțumi persecutorii. De îndată ce pleacă de acasă, adică tot restul zilei, ignorăm universul lor coranic. Abu Anas

este mulțumit de imaginile înregistrate de mini-camera de supraveghere pe care a fixat-o în partea de sus a unui raft. Prestațiile noastre religioase, acele scene filmate, sunt pentru el dovada clară a măreției Statului Islamic. Războinicii, *ahl al-harb*, cum spun ei, au știut să aducă niște necredincioase pe calea adevăratei religii. Nu contează că s-a recurs la violență și că aceste convertiri nu sunt decât aparente – rezultatul e acolo, sub ochii lui, concret și cât se poate de real. Înregistrările video o dovedesc. Captivele, *al-sabi*, au fost conduse în casa islamului.

Pentru mine, aceste prosternări sunt niște mascerade. Nu au nici o valoare spirituală. M-am prefăcut că recit crezul.

Pe Abu Omar îl doare-n cot de frământările mele sufletești. De altfel, pentru el, eu nici măcar nu am suflet. Odată câștigată bătălia pentru convertirea noastră, s-a angajat într-o luptă pentru curățenia noastră. După Allah, igiena. Ne reproșează că înainte de rugăciune ne mulțumim cu abluțiuni parțiale.

— Dumnezeu îi iubește pe cei care se întorc spre El și pe cei care se purifică, ne trânteste el adunându-ne pentru rugăciunea din zori. Curățenia reprezintă jumătate din credință. Trebuie să vă faceți abluțiunile, repetă imamul.

Avem dreptul, uneori în toiul nopții, la lecții privind respectarea igienei personale. Este incredibil să-l auzi vorbind despre demnitatea umană! Citează o sură din Coran:

— „O, voi, cei care credeți! Atunci când vă gătiți pentru rugăciune, spălați-vă fețele voastre și mâinile voastre, până la coate, treceți-vă mâinile voastre ude peste capetele voastre și spălați-vă picioarele voastre până la glezne! Dacă sunteți spurcați, atunci curățați-vă”.

Își închide cartea sfântă de care nu se desparte niciodată și începe să ne explice virtuțile purificării. Ne recomandă *gusl*, baia completă.

— Duhniți! Mergeți și vă spălați – și, mai ales, dați cu săpun!

Nu urmăm instrucțiunile.

Cum îndrăznește individul ăsta să ne vorbească despre intimitatea noastră?

Pentru a frânge refuzul nostru comun în privința băii, Abu Omar ne dă ultimatumuri, pe care nu le pune în practică, deoarece nu obține satisfacție, însă simt că este tot mai exasperat.

— Tot nu v-ați făcut dușul, o să plătiți scump pentru asta, bombăne el întorcându-se târziu și enervat.

Se învârte nervos, în timp ce Abu Anas se îndepărtează ca să dea un telefon. Spre marea mea ușurare, cei doi Abu par preocupați de o problemă mult mai gravă decât igiena noastră. Fără a zăbovi, se

încuie la etaj. Codul roșu s-a încheiat. Stingem lumina în dormitor. Vorbesc în șoaptă cu Jamila, „intelectuala” trupei noastre de captive.

Jamila nu se confesează prea mult. Pentru ea, orășeanca, probabil că eu sunt doar o fată de la țară, o

fiică a câmpului – desigur, mai dezghețată decât mulți, dar, oricum, o țărăncă. Are rude în Europa, unde spera să imigreze înainte ca soarta ei să ia o altă întorsătură. Până în iunie, Jamila a locuit în Mosul, la părinți. La căderea orașului, ai ei s-au retras la Sinjar, fugind din calea Statului Islamic. Prietenele sale arabe de la universitate au văzut cum Daesh își impune regulile în „capitala” califatului. Ele afirmă că nimeni nu le deranjează atâta vreme cât urmează întru totul instrucțiunile Statului Islamic. Ies doar în *niqab*, urmate ca o umbră de un însoțitor care face parte din familie. Bărbații respectă câteva măsuri elementare de securitate: nu fumează pe stradă și evită să se apropie de centrele Daesh.

Statul Islamic oferă și sfaturi vestimentare. Bărbaților le recomandă să urmeze moda cămășilor lungi până la genunchi și a pantalonilor care se opresc deasupra pulpei piciorului. Magazinele ce vindeau articole de îmbrăcăminte după moda occidentală s-au închis. Comercializarea alcoolului, saloanele de coafură, de cosmetică, magazinele cu produse de înfrumusețare sunt de acum interzise. Nu mai există decât o singură lege, șaria!

Jamila este pasionată de istoria antică. A urmat cursurile Facultății de Litere din Mosul.

— Membrii Daesh sunt niște tâmpiți. Ne spun că practică islamul așa cum era la origini, dar își reneagă propriii profeți, îmi explică ea. Am să-ți spun

povestea lui Iona, cum este cunoscut de evrei și de creștini, sau Yunus, cum îi zic musulmanii. Mormântul lui se află la Mosul, într-o moschee pe care fanaticii au profanat-o la 24 iulie. Iona a trăit cu foarte mult timp în urmă, în perioada Imperiului Asirian, care se întindea de la Babilon până la Ierusalim. În Vechiul Testament, cartea celor trei religii, el este inclus în rândul celor doisprezece profeți mici.

— N-ai vrea să-mi spui aventura lui? Și așa nu mi-e somn.

— Păi, să-i dăm drumul. Să începem povestea lui Iona și a peștelui celui mare.

— De ce peștele cel mare?

— Ai răbdare! Ascultă. Într-o zi, Dumnezeu i-a poruncit lui Iona să se ducă la Ninive, actualul Mosul. Cetatea asiriană era bogată, iar regii săi construiseră un castel, „palatul fără seamăn”, populat cu statui uriașe și tauri înaripați. Orașul era înconjurat de un zid imens din cărămidă roșie. Dumnezeu voia ca Iona să-i avertizeze pe locuitori că va abate asupra lor pedeapsa supremă: distrugerea orașului lor de necredincioși. Însă Iona s-a eschivat și a pornit în direcția opusă. S-a îmbarcat pe o corabie care, în timpul călătoriei, a fost surprinsă de o furtună îngrozitoare. Marinarii au tras la sorți ca să vadă cine era vinovat de nenorocirea lor, iar țap ispășitor a ieșit Iona, care a fost aruncat peste bord. Dar a fost salvat de o balenă. Peștele cel mare l-a înghițit și l-a ținut în

burta lui trei zile și trei nopți. Apoi, balena l-a scuipat pe o plajă.

— Ca pe un sâmbure de prună?

— Dacă vrei tu... Când s-a trezit, Iona și-a regretat fuga, s-a dus la Ninive și a anunțat catastrofa. Covârșiți, locuitorii cetății s-au pocăit și Dumnezeu i-a iertat. Și astfel orașul a fost cruțat. Pentru religiile Cărții, Iona este martorul dreptății divine. Creștinii din regiune acordă o mare importanță acestei povești, ca și musulmanii, care îi dedică lui Yunus o sură în Coran.

— Atunci de ce Daesh i-a dinamitat mormântul?

— Pentru că sunt niște imbecili. Oameniiăștia urăsc arta și frumusețea umană.

În timp ce adorm, mă întreb cum arată marea. N-am călătorit niciodată până pe coastele Siriei sau ale Turciei. Orizontul meu se limitează la culmile rotunjite ale munților Sinjar.

Îl visez pe micul profet în burta peștelui celui mare, când o lumină mă orbește. Cei doi Abu o trag pe Evara de păr. Dintr-un salt, mă reped să le tai calea. Jmila și Naline mi s-au alăturat. Încercăm să le blocăm trecerea.

— Cărați-vă! poruncește Abu Anas.

Se repede la noi, cu capul înainte și măciuca de oțel gata să lovească. Mă izbește cu toată greutatea și reușește să-și croiască drum, urmat de Abu Omar, care o trage de braț pe prietena noastră. Îi ajungem

la capătul scărilor. Abu Anas ne respinge cu lovituri de ciomag. Ne protejăm fețele, încercând s-o prindem pe Evara. Prea târziu. Abu Omar a trântit ușa în urma lui. Abu Anas lansează un ultim asalt împotriva noastră. Ne retragem.

— Fugiți în cameră și stați liniștite. Nu mă obligați să cobor din nou la voi, c-o să vedeți ce pățiți. Pe prima care face pe deșteapta o sparg!

Spumegă de furie.

— Deci cu cine începem?

Scos din fire, se răsuțește pe călcâie, se repede pe scări și li se alătură lui Abu Omar și Evarei în camera încuiată cu cheia.

Urmarea am ghicit-o toate cu mult înainte de întoarcerea în dormitor a Evarei, la miezul nopții. Abu Omar i-a dat jos pantalonii de trening și i-a rupt bretelele cămășuței. Evara s-a apărat cum a putut. Abu Omar a început să o sărute pe gât. A forțat-o să se întindă pe unul dintre paturi. Cu pantalonii în vine, s-a aruncat asupra victimei sale.

— Sunt moartă! a spus Evara când s-a întors.

Abia respira.

— Vreau să mor. N-aș mai putea da nicicând ochii cu părinții mei. Am să mă sinucid.

Am încercat să o liniștim. I-am spus că o iubim și că ea nu are nici o vină.

— Ești sora noastră și nu te vom abandona niciodată.

A doua zi, cei doi au trecut din nou la atac. Când s-a întors la etajul nostru, era distrusă și disperată, plină de vânătași. Sângera.

— Cine ar îndrăzni să te condamne ar fi mai rău decât Daesh. Îți jur că ne vom salva împreună. O să evadăm, îi spune Naline.

Cei doi Abu nici măcar nu-și pun problema să o ducă la spital pentru tratament. Nervoși, temnicerii noștri au alte priorități. Într-o dimineață, șase jehadiști se adună în micul salon de la parter. Prindem câteva frânturi din discuția lor, dar nu suficient pentru a ști despre ce este vorba. Am impresia că-l recunosc din spate pe Abu Musa, dar nu sunt sigură. I-am auzit urcând în mașini și pornind în trombă. Am zărit și avioane.

— Erau americanii, spune Husam, paznicul, care pretinde că poate distinge cu ochiul liber, deși pare absurd, o aripă de F16 american de una de Rafale franțuzesc.

În fiecare dimineață ne spune câte mese avem de pregătit, pentru că nu suntem doar sclavele celor doi

Abu. Trebuie să gătim și pentru cazarmă, mai ales. Adică, în fiecare zi, prânzul și cina pentru vreo douăzeci de persoane, cel puțin. Felurile de mâncare vari-

ază foarte puțin. Gătim supe de linte și de fasole roșie, carne de oaie, chebap, tocane de roșii și vinete, cartofi fierți cu pătrunjel. Prepararea ne ocupă o parte

a dimineții. Ghicim când vin oaspeți de seamă la centrul Daesh după calitatea mâncărilor solicitate.

Husam tocmai a intrat în bucătărie ca să lase un vraf de pachete în timp ce frecam podeaua cu apă din belșug. Ne-a comandat o masă pentru o sută de persoane. Trebuie să fie gata la începutul după-amiezii.

— Este o operațiune de comando, așa că nu vă moșmondiți, yaziditelor.

Așezate cu picioarele încrucișate în curte, preparăm *kuttelk*, o specialitate locală. Hevy este intendenta noastră. Asistată de Jamila, fac niște găluște triunghiulare din carne, bulgur măcinat, ceapă și condimente. Naline prepară salatele de roșii și castraveți.

— După părerea mea, sunt așteptați oameni importanți. Fetelor, cred că se pregătește banchetul emirilor! exclamă Jamila.

În stradă scrâșnesc pneuri și se trântesc portiere. Auzim zăngănit de arme și ordine. Cei doi Abu trec ca o vijelie. Agitat, Abu Omar se asigură că suntem în grafic.

Bănuim prezența între zidurile „cazarmei-castel” a unor mari șefi ai Statului Islamic. Poate e și califul lor în persoană?

— Conform canalelor de televiziune kurde, liderii Daesh trec prin zonă atunci când circulă între Irak și Siria, ne explică Jamila.

Când era studentă la Mosul, apoi cât a stat din nou la părinții ei, urmărea îndeaproape știrile, ceea ce nu era cazul nostru, simple țărânci din Sinjar.

Nu știm dacă Abu Bakr al-Bagdadi a gustat din mâncarea noastră, dar, în orice caz, masa a fost servită la ora stabilită. La scurt timp după aceea s-a auzit huruitul motoarelor. Jihadiștii au plecat în trombă, cu mai multe convoaie de mașini.

Seara, avem dreptul la o serată video în micul salon. Celor doi Abu le place să se închidă în această cameră rectangulară și întunecată pentru a viziona filme pe un laptop pe care-l aduc de la etaj. Abu Anas și Abu Omar se delectează cu filme de propagandă morbide postate pe internet de Statul Islamic.

— Veniți să vedeți cum sunt uciși yazidiții, spun ei în chip de invitație.

Pe lângă secvența pe care ne pun s-o vedem, filmulețul mai înfățișează lupte din munții Sinjar și operațiunea sinucigașă a unui kamikaze care se avântă la volanul unei cisterne de benzină spre o poziție inamică. Este un documentar brut – din toate punctele de vedere. Trei prizonieri legați stau în genunchi. Călăii lor, cu cagule, le îndreaptă capetele, cu un cuțit în mână. Unul dintre asasini pronunță sentința de condamnare la moarte în fața unui steag negru, izbucnește inevitabilul *Allahu Akbar*, gâturile sunt tăiate din lateral, apoi țestele sunt așezate pe trunchiurile cadavrelor. Se încinge o miuță cu căpățâna unuia dintre decapitați drept minge. Un soldat își dribblează partenerii, în hohotele de râs ale jihadiștilor.

— Asta-i soarta apostaziilor, comentează sobru Abu Anas la sfârșitul „proiecției”, înainte de a închide computerul, satisfăcut de demonstrația lui și de spaima noastră mută.

— Cine ne spune că sunt yazidiți? Întrebă Naline ca să rupă tăcerea.

— Statul Islamic, micuța mea yazidită.

— Și care-i dovada?

— N-ai văzut privirile satisfăcute ale tăietorilor de capete? Ei vor merge în paradis pentru că au ucis apostazi, iar necredincioșii ăia sunt yazidiți, ca tine. Într-una din zile o să vă aducem un cap ca să bateți mingea în curte. Sportul te menține în formă.

— Locul acestor asasini este în iad.

— Te înșeli. Tăierea capetelor necredincioșilor te duce în paradis.

Abu Anas zâmbește. Mă întreb dacă-i face plăcere să ucidă.

Alături de citirea Coranului pentru Abu Omar, filmele sunt distracția preferată a stăpânilor noștri. Ele întrețin spaima care ne copleșește. Cei doi Abu se delectează cu punerea în scenă a unor crime, precum și a violențelor la care suntem supuse.

Am observat privirile dezgustătoare pe care cei doi i le aruncă lui Hevy. Coafeza noastră din Sinjar îi atrage – își plimbă privirile pe fesele ei dezvoltate și ferme, apoi de-a lungul picioarelor, care se termină cu niște glezne foarte delicate. O scutim de corvoada

meselor, însă dorința lor e poruncă. Și în felul ăsta, într-o seară, Hevy e urcată la etaj, de unde coboară abia pe la miezul nopții.

De îndată ce a intrat în cameră, Abu Anas și-a scos pistolul, l-a îndreptat spre tâmpla ei și i-a ordonat să se dezbrace. Ea nu s-a supus. Polițistul Daesh a scos o pereche de cătușe dintr-o geantă sport și i-a prins încheieturile mâinilor.

Hevy nu vrea să povestească, nici măcar să se plângă. Buimăcită, și ea, la fel ca Evara, e obsedată de ideea sinuciderii. Mai mare decât Evara, pare și mai hotărâtă să-și pună capăt zilelor. O supraveghem îndeaproape și o înconjurăm cu și mai multă atenție, dar se închide în sine, ca și Evara, într-o muțenie totală.

— Indivizii ăștia ne iau drept o turmă de capre, izbucnește indignată Jamila. Și când te gândești că Abu Anas e căsătorit, iar Abu Omar pretinde că-i om evlavios!

Într-o dimineață avem surpriza unei vizite feminine. Tânăra este adusă în vilă de un soldat în echipament de luptă islamic care dispare imediat. E înfășurată într-o *burka*, o mantie neagră ce-i ajunge până la picioare. O pereche de mânuși negre completează ansamblul, de care ea se debarasează în grabă, dând la iveală niște blugi decolorați și un tricou alb.

— Mă numesc Sherine, spune ea odată scăpată de uniformă.

O recunosc pe fata frumoasă și zveltă, cu păr arămiu, care fusese selectată de Abu Musa în casa de la piața de sclave. Sherine ne spune că acum e a doua soție a emirului. Trăiește „în familie”, alături de prima lui soție și de fiul jihadistului. Este forțată să fie soția șefului, dar și o slujitoare invidiată de rivala ei, care a ajuns chiar să o acuze în fața emirului că-l maltratează pe fiul lor. Iar Abu Musa i-a dat dreptate, pedepsind-o pe Sherine. S-a „convertit” la islam. Metamorfoza ei religioasă pare mai avansată decât a noastră; știe surele, însă zelul ei nu o convinge pe prima soție.

— Situația mea e deja dificilă, însă asta nu-i e de ajuns. Îl stârnește pe Abu Musa împotriva mea, iar emirul îi dă întotdeauna dreptate, ca să aibă liniște. I se spune emir, dar nu are nimic dintr-un prinț. E o brută tâmpită, se destăinuie Sherine.

Ideea lui Abu Musa de a o muta pe Sherine în casa celor doi Abu în timp ce el își vede de ale lui i-a încolțit probabil în minte la ultima lui vizită, în ziua marii reuniuni Daesh.

— Sunt niște fete yazidite în celălalt capăt al orașului, la frații mei Abu Anas și Abu Omar; îți dau voie să te întâlnești cu ele, i-a spus lui Sherine odată întors acasă.

Decizia lui are ca efect imediat ieșirea celor două femei din izolarea lor.

— Războinicul preferă liniștea unui *ménage à trois*, ironizează Jamila.

Sherine e încântată că poate vorbi liber. E inepuizabilă. După spusele ei, Abu Musa este un fost tânăr subofițer al lui Saddam eliberat din armată după dizolvarea forțelor irakiene de către americani în 2003. Ca mulți arabi sunniți, s-a alăturat atunci insurjecției islamiste. Este expert în tunuri antiaeriene, însă folosește doar mitraliere vechi DȘK.

— Se pare că acest tip de mașinărie poate trage sute de gloanțe pe minut. Visul lui e să doboare un avion, dar e ca și cum ai vrea să ucizi un vultur cu o piatră, râde ea în bătaie de joc.

A doua zi, Sherine ni se alătură din nou spre prânz.

— Am voie să vin în fiecare zi, anunță ea triumfătoare. E cea mai bună veste de când am fost răpită. Trebuie să pregătesc micul dejun și să fac curățenie, după care mă pot întâlni cu voi. Scorpia e încântată că dispar în timpul zilei – și eu la fel.

Vizitele lui Sherine mă încântă, însă mi-e teamă să nu dau nas în nas cu Abu Musa.

— Nu-ți face griji, garda lui de corp mă însoțește de la mașină până la vilă, și apoi nu se înjosește el să stea de vorbă cu captivile.

Sherine îmi reamintește momentul dureros al despărțirii de Amina. În aceeași zi, în salonul casei în care s-a făcut vânzarea, Sherine și-a pierdut sora, pe Suzane.

— L-am urmat pe Abu Musa fără să crâcnesc pentru că-mi dăduse asigurări că mătușa și sora mea vor putea veni cu mine, însă nu și-a ținut cuvântul.

Mătușa mea e într-o casă din Tal Afar, împreună cu niște prizonieri yazidiți, femei și copii. Pot vorbi cu ea la telefon, am putut să o salut, însă Suzane, spre disperarea mea, a fost vândută în Siria, povestește Sherine. Am impresia că Amina, cumnata ta, a plecat cu ea în aceeași noapte, pentru că au fost duse una în Rakka, iar cealaltă în Deir ez-Zor, în Siria. Nu sunt sigură de Amina, dar știi sigur că Suzane se află la Rakka. Am primit vești de la ea și încerc să o aduc la Rasty.

Dezvăluirile lui Sherine îmi străpung inima ca un cuțit.

— Biata Amina! Cât de mult trebuie să sufere, dacă mai e în viață.

Asaltat de rugămințile lui Sherine, Abu Musa a negociat cu un emir sirian o „permisie” de câteva zile pentru Suzane. Cei doi Abu au acceptat să o găzduiască, pentru a-i face un serviciu șefului lor.

Sherine sosește într-o după-amiază braț la braț cu sora ei, care a mers toată noaptea împreună cu un „tutore”, un soldat Daesh însărcinat să o supravegheze, într-un microbuz ce se deplasa între Rakka și Mosul. În noaptea siriană nu a văzut decât flăcările din vârful sondelor de la puțurile de petrol.

— Mirosul de păcură e atât de puternic, încât mai bine stai cu geamul închis, spune ea.

Suzane are niște ochi cenușii extraordinar de frumoși. O servim cu un ceai luat din stocul rezervat soldaților din cazarmă. Speranța mea de a afla mai multe despre soarta Aminei este rapid spulberată. Nu au plecat împreună în Siria.

Suzane a fost vândută celui mai bun ofertant, o bandă de fanatici din Rakka. Șeful lor a violat-o primul. A glumit pe seama virginității sale, după care a încălecat-o ca pe o capră.

— Mi-a fost așa de rău, încât am vomitat, plânge ea. Emirul i-a reamintit că nu are dreptul să se plângă.

— Un stăpân poate avea relații sexuale cu o sclavă virgină de îndată ce intră în posesia ei. Are voie, după cum îi este îngăduit și să te bată, dacă trebuie.

Oamenii lui au abuzat de ea, după care s-au săturat de frumusețea ei ofilită de violențele lor și au revândut-o pe nimica toată. Suzane a trecut apoi de la un luptător la altul. S-a trezit într-un vast apartament ocupat de o brigadă de zece oameni: șapte sirieni, un egiptean, un afgan și un american poreclit Abu Mohamed al-Amriki.

— Americanul mi-a sfâșiat pânțelele la fel ca egipteanul sau sirianul. Erau cu toții niște nemernici. Speram ca americanul să fie mai puțin crud decât ceilalți. Ar fi putut avea mai puține prejudecăți decât arabii în privința unei kurde yazidite, dar nu a fost cazul. M-a lovit pentru că am refuzat să-i iau mădu-larul în gură, după care m-a încălecat. După trei zile

s-a săturat și m-a dat la doi sirieni, care nu erau nici ei mai breji.

Suzane este găzduită la stăpânii noștri, în vila-închisoare unde stăm și noi, la ordinul lui Abu Musa, pentru a evita certurile cu prima lui soție. Sherine încearcă să aranjeze ca sora ei să rămână în Irak, dar Abu Musa a promis să o returneze expeditorului. Bănuim că nu a vrut să aibă probleme cu scorpia lui. Sherine ne asigură că aceasta își imaginează că soțul ei vrea să facă din Suzane a treia lui soție.

Pentru Abu Musa, Suzane e o belea pe care se grăbește s-o trimită înapoi la Rakka, în ciuda rugămintilor ei. Plecarea sa precipitată o face pe Sherine să fie copleșită de tristețe și disperare. Vizitele ei se răresc.

În vilă, atmosfera e apăsătoare. Mereu cu ochii în patru, devin insomniacă. Epuizată, când nopțile mele albe par să nu se mai termine, o rog pe Jamila să-mi spună povestea cu Iona în pânțele balenei. Ea se strecoară în patul meu:

— Iona a fost aruncat peste bord, în curenții de apă și în valuri. A coborât în străfundul mării, un tărâm de unde nimeni nu se mai întoarce, dar Dumnezeu a făcut să fie înghițit de un pește mare, iar Iona a rămas în pânțele peștelui trei zile și trei nopți...

Adorm, visând că sunt Iona. În visul meu, reușesc să scap din pânțele balenei.

Seara, corvoada platourilor cu chebap e un coșmar. Niciodată aerisită, camera celor doi Abu duhnește a animal. Îmi vine să vomit în timp ce așez farfuriile pe masa joasă. Abu Anas se uită chiorâș, Abu Omar își verifică mesajele de pe telefonul mobil. Mă păzesc atât de cel gras, cât și de slăbănog. Abu Anas îmi cere doze de Fanta. Când mă întorc, mă trage de păr.

Se încordează ca și când s-ar pregăti să se năpus-tească asupra unei prăzi ușoare.

— Iertare! Iertare! îmi implor. Nu mă atingeți! Nu-mi faceți rău!

Ezită. Profit de șovăiala lui și fug, iau un avans și reușesc să mă refugiez în baie. E în spatele ușii. Mi-e rușine că a trebuit să mă milogesc de el. M-am sătu-rat să fiu o sclavă asupra căreia călăii mei au drept de viață și de moarte. Mă cuprinde o furie nebună. Fac o criză de nervi. Vreau să-mi zdrobesc capul de pereți.

Prietenele m-au găsit sub duș, unde zăceam pe o parte, cu genunchii strânși la piept.

Capitolul 7

Marea evadare

Fuga – Amenințată de câini sălbatici –
Pe povârnișurile muntelui sacru – Elicopterul
libertății

În închisoarea noastră fără zăbrele, zilele par nesfârșite. Plictiseala și anxietatea mă macină.

Mi-e milă de mine. M-am obișnuit să port mereu aceeași rochie, însă mi-e greu să mă neglijez, să mă supun, pentru a mă proteja, pedepsei de a mă priva de igienă, una dintre cele mai aspre la care poate fi supusă o femeie. Înainte să cad prizonieră acordam multă importanță înfățișării mele. Acum evit să mă mai uit la reflexia mea în geamuri. Boala și privațiunile m-au făcut să pierd cel puțin zece kilograme. Sunt slabă.

Nu-mi trebuie oglindă. Îmi citesc disperarea pe fețele prietenelor mele. Chipul meu probabil că-mi reflectă durerea și-mi exprimă temerile.

Mă gândesc la familia mea. Nu mai știu nimic de ea, din seara petrecută în grotă, pe povârnișurile djebelului. Atunci lucrurile păreau destul de liniștitoare. Izbutisem să mă alătur surorii mele, Hanan. Părinții mei reușiseră să se distanțeze destul de mult de luptătorii Daesh. Plecaseră din provincia Sinjar, strecurându-se prin ochiurile plasei întinse de jehadiști. Hanan se plângea că fusese nevoită să plece de acasă în grabă. Ar fi vrut să-și ia măcar o valiză. Nu-i place să fie luată pe nepregătite. În camera noastră comună se războia în permanență cu dezordinea, gustul ei pentru rânduială riscând să devină o manie. Când o întrebam unde se află vreun pulover de-al meu sau o brățară, îmi răspundea: „La locul său!”. Mai rămânea de văzut care era acel loc.

Hanan trebuie să fie înnebunită de îngrijorare. Probabil se întreabă dacă mai sunt în viață. Mi-ar plăcea să o tachinez. Unde o fi? Poate a ieșit să cumpere lipii proaspete? O invidiez. În ciuda îngrijorărilor sale, ea iese cu capul gol, cu fața descoperită, liberă ca aerul.

Mă gândesc la părinții lui Walid. Ce s-o fi întâmplat cu Khero, tatăl lui? Imaginea pe care i-o păstrez este cea a unui bărbat descumpănit, îndepărtându-se de noi în mijlocul coloanei de prizonieri, sub amenințarea unei automitraliere. O fi fost împușcat? Socrul meu și-a lăsat în urmă soția, fiicele, fiii, nora. Micuța lui Amina a fost deportată în Siria de către vânzătorii de sclavi. În fața ochilor mei.

Stau întinsă pe salteaua mea, iar mintea îmi umblă aiurea. Mă uit în tavan. Sunt singură, dar știu că Walid se gândește la mine, oriunde s-ar afla. Îi aud vocea. Ultimele cuvinte pe care i le-am spus au fost: „Trebuie să închid, ne opresc”. Nu îndrăznesc să-mi imaginez că povestea noastră s-ar putea termina așa. Walid, mai am încă atâtea să-ți spun, cuvinte de dragoste și cuvinte fără importanță!

Walid, sufletul meu, am nevoie de tine. Vei putea să mă ierți? Am fost bătută și torturată, dar cât cântăresc suferințele mele în fața tradițiilor? Mi-am pierdut religia și, odată cu ea, onoarea. Ce rușine! Potrivit legilor nescrise ale poporului meu, mi-am trădat credința. Nu este adevărat, dar mă îndoiesc de spiritul de compasiune al semenilor mei. Dacă, din întâmplare, tu m-ai ierta, ceilalți oare vor face la fel?

Gânduri negre mi se învălmășesc în minte. Vreau să mor sau să fug. Am observat în baie niște dale ciobite. În lipsa unor foarfeci, sunt singurele obiecte ascuțite pe care le-aș avea la îndemână ca să-mi tai venele. Ezit.

Naline a observat felul meu „ciudat” de a analiza cuțitele din bucătărie. Nu avem lame lungi pentru a tăia carnea de oaie. Probabil le-au luat stăpânii noștri de teamă să nu le întoarcem împotriva lor. Curățăm legumele cu curățitorul, un instrument nenorocit pe care Naline îl ține sub ochi de teama unei răniri voluntare.

Deși a cedat în fața torturii cu curent electric, „sora noastră mai mare” continuă să exercite o influență asupra noastră. Naline este cu adevărat carismatică. Înțelepciunea și forța ei interioară ne ajută să rezistăm.

Afară, căldura verii scade în intensitate. Înăuntru, cei doi Abu continuă să impună același regim de teroare.

Bushra, cea mai mare din grup, a încercat să-i convingă să o lase să-i facă o vizită fratelui ei. Întâmplător, a aflat în timpul unei discuții cu Sherine că este reținut în Tal Afar după ce a adoptat religia musulmană. Cei doi Abu i-au permis Bushrei să-l contacteze folosind telefonul lor. De atunci, îi imploră să-i dea voie să se întâlnească cu el și le promite că se va întoarce fără crâcnire.

După multe insistențe, Abu Anas cedează. O duce la fratele ei, în Tal Afar, cu un permis de vizită de o oră. Gazda s-a angajat să aibă grijă să nu fugă. Dacă nu respectă înțelegerea, o așteaptă moartea.

Bushra speră ca el să-i poată da vești despre tatăl lor, de care ea avea grijă de la decesul mamei, în urmă cu șase ani. Îl lăsase în fața magazinului său de băuturi alcoolice și țigări. Luptătorii Statului Islamic tocmai îi dăduseră foc. „Să fii fericit că n-ai fost aruncat în flăcări. Acolo ar fi trebuit să ajungi”, strigau incendiarii.

Bushra și tatăl ei au fost despărțiți. Tânăra a urmat traseul captivelor duse în sălile de adunare din Mosul înainte de a fi vândute în case particulare. Tatăl ei

fusese împins în spatele unei mașini și dispăruse fără ca fiul lui să reușească să afle, în ciuda eforturilor lui neobosite, dacă mai era în viață.

— Sunt sigur că nu se află în Tal Afar, îi spune el Bushrei. Am scotocit tot orașul.

Bushra speră ca fratele ei să-l găsească pe tatăl lor, să continue să-l caute, având totodată grijă de el însuși. Căci nu-l mai are decât pe el.

Bushra nu și-a dat seama când a trecut ora. La întoarcerea lui Abu Anas, care este neliniștit, îl roagă stăruitor să accepte o prelungire a escapadei până a doua zi dimineața. Îl imploră să o lase să-și petreacă noaptea alături de fratele ei. Nici nu poate fi vorba. Bushra plânge. Enervat, jihadistul o ia la rost:

— Ai jurat să nu te vaiți. Cu atât mai rău pentru tine, n-ai să mai vii la Tal Afar. A fost ultima oară. Voi, yazidiții, nu sunteți oameni de cuvânt. Nu știți decât să vă smiorcăiți și să plângeți.

Până la urmă, vizita i-a făcut Bushrei mai mult rău decât bine, sporindu-i durerea. Ar trebui ca Naline s-o bruftuiască, s-o scoată din depresia asta.

Cu un aer misterios, „șefa” o sfătuiește să nu-și piardă speranța. Pentru moment nu poate spune mai mult.

— Mâine am o surpriză pentru voi, strecoară ea cu un aer plin de subînțelesuri.

În noaptea asta, ca în aproape toate nopțile, nu reușesc să închid un ochi. Pe jumătate adormită, mi-l imaginez pe Walid căutându-mă într-o lume ostilă.

Mă trezesc devreme și-mi fac de lucru prin bucătărie ca să-mi ocup mintea cu ceva. Cei doi Abu au ieșit din casă în grabă, la scurt timp după rugăciunea din zori. Absorbită de prepararea unei supe din linte roșie, caut o lămâie în rezerva de alimente, când Naline mă prinde de umăr:

— Lasă supa și vino la noi în dormitor – vreau să vă arăt ceva, fetelor.

Naline și-a dus mâinile la spate.

— Știți ce am? întreabă ea.

Fără ca măcar să ne lase timp să răspundem, agită o cheie în mâna stângă.

— Asta-i cheia de la primul etaj, spune ea cu o voce triumfătoare.

Un murmur admirativ iese din piepturile noastre.

— Și asta nu-i tot. Uitați și cheia de la ușa cu geam din salon, spune ea deschizând pumnul drept.

— Nu se poate! strigă Hevy.

— Trăiască Îngerii care ne protejează! Trăiască Naline! se entuziasmează Bushra.

Uluite, o felicităm pe prietena noastră de parcă s-ar fi întors de la pescuit cu o pradă minunată.

— Aceste bucăți de metal au puterea de a ne schimba viața. Sunt cheile eliberării, comentează bombastic Jamila.

— De când le ai?

— Unde le-ai găsit?

— Cum ai reușit?

Întrebările curg una după alta, cu o viteză care nu-i lasă posibilitatea să răspundă.

— Dacă mă lăsați să vorbesc, am să vă spun. Ieri, după plecarea lui Abu Anas și a Bushrei, am descoperit o legătură de chei uitată pe măsuța din micul salon, sub o grămadă de rufe. Erau vreo douăsprezece chei de dimensiuni diferite. Le-am încercat la toate încuietorile din casă în timp ce voi pregăteți masa. Nici una nu e de la ușa de la intrare, însă oricum nu putem folosi varianta asta, pentru că e păzită de Husam. În schimb, aveam cheia de la primul etaj și pe cea de la ușa cu geam de la parter, care dă în curtea din spate. Nu știu de la ce sunt celelalte chei, dar sunt de rezervă, niște dubluri pe care idioții ăștia au uitat să le strângă.

— Bravo, Naline, dar de ce nu ne-ai spus nimic ieri? Te-am fi putut ajuta, spune Jamila.

— N-am vrut să vă amestec de la început în povestea asta. Nu știam dacă aveau să observe dispariția legăturii de chei. În dimineața asta au recuperat-o, aparent fără să verifice dacă sunt toate cheile. Avem noroc – și va trebui să-l păstrăm de partea noastră. O să scotocim la etaj. Dacă nu ne dau voie să urcăm acolo în timpul zilei înseamnă că au ceva de ascuns. Urmați-mă!

Hevy și Jamila trebuie să stea de șase: rămân în apropierea intrării, gata să găsească un pretext pentru a-l întârzia pe Husam dacă, întâmplător, ar fi să

intre pe neașteptate în casă. La ora asta nu avem de ce ne teme: ar trebui să fie prăbușit pe scaunul lui din plastic, absorbit de un joc pe smartphone-ul său. Evara e postată pe scară, drept santinelă, gata să dea alarma, în timp ce eu, Bushra și Naline explorăm etajul superior.

Ușa de la camera celor doi Abu e încuiată de două ori. Nu insistăm. Și cu atât mai bine! Ideea de a scotoci prin bârlogul acestor personaje respingătoare mă dezgustă.

După ce traversăm holul, descoperim o încăpere mare, goală, care dă într-o cameră de dimensiuni modeste, slab luminată, folosită ca debara. În mijloc, niște saci mari pentru produse agricole. Sunt plini cu telefoane mobile de toate mărcile și de toate culorile. Probabil că au fost furate de membrii Daesh la barajele rutiere, în timpul raidurilor și jafurilor organizate în orașe. Să tot fie vreo mie de aparate. Într-un șifonier descoperim vreo cincizeci de laptopuri furate.

— Bandiții ăștia doi sunt hoți și tăinuitori, oftează Bushra.

Fără să pierdem o clipă, ne continuăm traseul, urcând pe scara care, printr-o trapă, dă pe acoperiș. Îmi strecur capul și mă ițesc pe terasă. Naline înaintează târându-se, ca să nu fie reperată. Nu putem fi văzute de pe acoperișurile plate ale caselor abandonate din vecinătate, dar preferăm să nu riscăm.

De la postul meu de observație, din spatele antenei parabolice, am o vedere panoramică. Descopăr satul unde suntem ținute prizoniere, cu casele lui pătrate, cu curți cu arbori piperniciți și rari și înconjurate de ziduri înalte din cărămidă, cu străzile lui pustii. Tăcerea de plumb nu lasă loc nici unei îndoieli: satul a fost golit de absolut toți locuitorii lui yazidiți. Ne aflăm în centrul unui sat abandonat, în mijlocul unei câmpii acoperite cu pajiști, iar în față se află djebelul.

Primele creste perpendiculare pe lanțul principal al munților Sinjar par deopotrivă apropiate și îndepărtate. În linie dreaptă, câțiva kilometri ne despart de primele povârnișuri. Culmea masivului este acoperită cu un strat de nori mici, albi și pufoși.

Mă bucur la vederea muntelui nostru sacru. Pentru mine, cărările lui sunt drumuri către libertate. Obişnuiam să le străbat împreună cu familia.

În timp ce eu admir peisajul cuprinsă de visare, Naline își continuă investigațiile la etaj.

— Iată ce ne lipsea, exclamă ea deschizând o valiză plină de încărcătoare pentru telefoane mobile aruncate grămadă. Indivizii ăștia doi probabil că au recuperat materialul și l-au stocat aici pentru echiparea lor sau pentru a-l revinde, nu știu, comentează ea.

Comparăm încărcătoarele cu telefoanele. Nu se potrivesc nicidecum. Enervată, desfac mobilele unul câte unul. Sunt descărcate și, ce-i mai rău, nici unul

nu are cartelă. Or, fără cartelă, nu putem accesa rețeaua de telefonie mobilă pentru a cere ajutor. Eu turbez de furie, în timp ce Naline rămâne imperturbabilă.

— Mai am o surpriză, spune ea.

Ne îndreptăm spre parter. În picioare pe primele trepte ale scării, Naline își descheie cămașa și scoate în sutien.

— Jinan ascunsese la piept o fotografie a iubitului ei. Ei bine, eu am în sân... SIM-ul mobilului meu, spune ea.

Și, ca printr-un tur de magie, scoate o cartelă.

O felicităm.

— Bună treabă. Mi-e ciudă că nu am făcut și eu ca tine, îi zic.

— Genial, adaugă Jamila. Dar și eu am o surpriză pentru voi: pe o etajeră din micul salon este un încărcător Sony. L-am văzut când ne-au pus să ne uităm la filmele cu atentatele sinucigașe. L-am putea folosi.

— Chiar e ziua noastră norocoasă. Sony? Am văzut cel puțin zece sus, zâmbește Naline.

Punem unul dintre aparate la încărcat și ascundem altele două într-un dulap de la bucătărie, încăpere pe care cei doi Abu o evită pe cât posibil. Apoi încuiem primul etaj cu cheia, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. De îndată ce ne permite bateria, Naline își sună fratele din Celle, un oraș german în care trăiesc numeroși exilați yazidiți:

— Brader, sunt Naline.

— Naline? Unde ești?

— Nu am prea mult credit pe cartelă. Am să-ți explic, dar sună-mă urgent, e o chestiune de viață și de moarte.

Câteva secunde mai târziu se aude un sunet ascuțit.

— Brader, sunt la Rasty, un sat nu departe de Tal Afar. Sunt prizonieră Daesh. Au făcut din mine o sclavă. Am nevoie de ajutor.

— Am să te scot de acolo, dar lasă-mă să mă gândesc puțin.

Fratele ei își amintește de Dosto, unul dintre prietenii lui de loc din Rasty.

— Iau imediat legătura cu el. Sună-l apoi din partea mea, e un tip grozav. Sunt sigur că se va descurca.

Și așa încolțește planul nostru rocambolesc de evadare.

Dosto este un supraviețuitor al acțiunii de epurare desfășurate de Daesh în sat la începutul lunii august. A reușit să plece din Rasty dimineața, înainte ca localitatea să fie jefuită de atacatori. S-a refugiat pe munte. L-a urcat pe jos, în mai multe zile, la fel ca toți cei 50.000 de oameni care fugeau atunci de trupele Daesh ce înaintau. O fugă apocaliptică pe parcursul căreia cei mai slabi, bătrânii și copiii bolnavi, au murit de epuizare sau de sete. S-a trezit pe povârnișurile djebelului cu Daesh pe urmele lui. Intervenția

aviației americane și a combatanților kurzi veniți din Turcia și din Siria i-a salvat de la un sfârșit tragic. De atunci, Dosto s-a alăturat rezistenței armate yazidite.

Stabilim reguli de securitate pentru a comunica. Setăm soneria telefonului pe modul silențios și îi semnalăm prin SMS momentele potrivite pentru apeluri.

Dosto cunoaște ca-n palmă scurtăturile din sector și localizează ușor casa-închisoare în care ne aflăm. Ne explică topografia satului și a împrejurimilor.

Schițăm un plan conform indicațiilor sale. După spusele lui, într-un marș de o noapte am putea ajunge la rezistența yazidită, care are un avanpost și ține piept forțelor Daesh nu departe de Rasty, pe o culme a munților Sinjar. Călătoria pare complicată. Sunt cam o mie de metri diferență de nivel pe care trebuie să-i urcăm fără a fi reperate de jihadiști și o linie de front de trecut.

— Vă pot ghida de la distanță, prin telefon, indicându-vă drumurile pe care să le urmați, propune el. Ne-am hotărât. Cu prima ocazie, vom încerca marea evadare, chiar dacă va trebui să improvizăm.

Au trecut mai bine de unsprezece săptămâni de la răpirea mea. Aproape trei luni de suferință și sclavie. De multe ori mi-am plecat capul în fața temnicerilor mei, însă mi-am păstrat dorința de a lupta pentru a supraviețui.

Stăpânii noștri au mai slăbit puțin presiunea. Nu din bunătatea inimii, ci pentru că se gândesc la altceva. Când trec pe la bârlogul lor, nu fac decât să se prăbușească pe saltea. Husam, paznicul, a dispărut. Ar fi fost trimis în linia întâi, unde era nevoie de întăriri. Nu a fost numit un înlocuitor, însă intrarea în reședință pare să fie păzită, iar alimentele pentru mesele cazarmei Statului Islamic și ale stăpânilor noștri sunt aduse de un nou bărbos îmbrăcat cu o haină militară.

Am încărcat complet trei telefoane și suntem gata să trecem la acțiune ca un comando de femei. Vom încerca să evadăm fără să ne deghizăm. Nu ne-ar ajuta cu nimic să ne travestim în musulmane pioase. În cazul unui control Daesh, am fi imediat demascate, căci ar bate la ochi prezența unui grup de șase plimbărețe rătăcite în mijlocul câmpului. Iar dacă am da peste peshmerga, am putea fi luate drept niște kamikaze ieșite la plimbare.

Cei doi Abu ne-au pus la dispoziție un stoc de veșminte religioase. Fiind „femeile lor”, nu trebuie să le folosim în casă, și cum nu avem voie să ieșim... Doar Bushra și-a pus *niqab*-ul ca să meargă la fratele ei, în Tal Afar. În ce mă privește, n-am purtat niciodată vâlul ăsta îngrozitor, cu sau fără grilaj, și nici vreo *abaya*. Aceste veșminte islamice sunt adevărate închisori ambulante. Nu mă miră că sunt pe placul monștrilor care ne stăpânesc.

Ne păstrăm hainele de vară, în ciuda schimbării vremii. S-a terminat cu căldurile insuportabile ale verii. Chiar a plouat, pentru prima dată din luna mai. Averse puternice, de furtună.

Și pe front furtuna pare să bubuie. În seara asta, cei doi Abu se întorc obosiți și nervoși. Pe hol, Abu Anas leagănă un sac pe care abia îl duce de greu ce este. Nu știi ce are în el. Poate veste antiglonț. Abu Omar se repede în bucătărie ca să-și ia o băutură carbogazoasă din frigider, fără a-i da vreo atenție Jamilei, care le pregătește masa.

— Tu vrei ceva de băut? îl întreabă imamul pe polițist.

— Mă întristează că a murit bietul Husam. *Allah y rahmu!* Dumnezeu să-i odihnească sufletul.

— A fost un om curajos! răspunde Abu Anas.

— Că veni vorba, în noaptea asta n-o să fie nimeni care să asigure paza casei. Paznicul de noapte s-a dus să-l înlocuiască pe Husam la Sinjar, iar la cazarmă totul e vraște. Sunt epuizat, vom rezolva asta mâine-dimineață!

— Ai dreptate. Și eu sunt frânt de oboseală. Hai la culcare!

De îndată ce nu se mai aud pași în camera de sus, facem ultimele pregătiri pentru evadare. Trebuie să păstrăm liniștea. De acum nu mai avem voie să vorbim. Comunicăm prin semne. Ne-am gândit să ne

ținem încălțărilor în mână și să ieșim din sat desculțe, ca să nu atragem atenția cuiva. Ușa de la intrare e zăvorâtă, obloanele sunt trase, iar ferestrele încuiate.

După cum am stabilit, ieșim, în vârfurile picioarelor, pe ușa cu geam. Una câte una, escaladăm gardul. Iată-ne în stradă, la adăpostul unui mic zid. În față avem de străbătut douăzeci de metri de drum deschis înainte de a o lua la dreapta și a ieși din câmpul vizual al celor din cazarma Daesh.

Nu se profilează nici o umbră în fața imobilului jihadiștilor. Drumul e liber. Ne repezim pe șosea ca un stol de vrăbii. Împinsă de frica de a nu încasa o rafală de mitralieră în spate, alerg pe vârfuluri până la colțul străzii. Mă întorc. Jamila se alătură ultima grupului. Apoi ne îndreptăm în șir indian spre ieșirea din sat, urmând traseul studiat de pe terasa casei. Dintr-odată, un zgomot de motor ne paralizează. Se apropie niște faruri de mașină. Ne ascundem după un zăplaz. Simt un nod în stomac. Vehiculul încetinește în dreptul nostru pentru a ocoli o mașină răsturnată, după care întoarce și dispare în direcția taberei jihadiste. Neobservate de nimeni, ne reluăm traversarea satului-fantomă. Cu arătătorul la gură, Naline deschide drumul. Mergem de-a lungul unei clădiri distruse de incendiu. La ieșirea din sat schimbăm direcția, apucând-o pe un drum de pământ mocirlos.

Crispată, Naline îl sună pe Dosto. L-a prevenit printr-un SMS de iminenta declanșare a tentativei de evadare, însă a rămas că vor relua legătura.

— Sună, dar nu răspunde, șoptește ea.

A doua încercare reușește. Cu mobilul lipit de ureche, Naline descrie împrejurimile: pajiști presărate cu tufișuri și luminate de o semilună subțire. Probabil e miezul nopții. Dosto își dă seama unde ne aflăm, introduce poziția pe GPS-ul său, după care ne dă instrucțiuni. Naline mă trimite cu gândul la o nevăzătoare direcționată de la distanță de un câine invizibil pentru orbi.

Drumul e în continuare o mocirlă. Vreo treizeci de minute, mergem prin noroi cu pași mărunți și repezi. Sfertul de lună care ne lumina drumul a dispărut după nori. E o noapte de cerneală. Naline e dezorientată, la fel și Dosto. Îl aud înjurând: „La dracu’, nu merge”. Am impresia că ne învârtim în cerc. Când se restabilește legătura, ghidul ne anunță că ne îndreptăm direct spre un punct de control Daesh. Facem imediat cale-ntoarsă.

Trebuie să dăm de un ued ce coboară din munte. Odată ajunse acolo, vom urca pe albia râului până la izvor, pentru a ajunge în ținutul libertății, platoul munților Sinjar.

Uedul formează un șanț larg, adânc cam de un metru. Uscat pe timpul verii, în acest octombrie ploiose plin de noroi. Urmând întru totul instrucțiunile,

Înaintăm două câte două. Naline și Bushra deschid calea, urmate de Jamila și Evara la vreo cincisprezece metri distanță, iar eu și Hevy încheiem șirul. Înaintează prin noroiul care, pe alocuri, îmi ajunge până la glezne. Aversele au adâncit albia, care e plină de gropi cu apă periculoase.

Înaintăm pe câmpie, însă traseul noroiu care șerpuiește printre mameloane va urca în curând muntele. Obsedată că aş putea să alunec și să cad, nu am dat atenție lătrăturilor unor câini. Abia când aud mârâieli în apropiere, în întuneric, și mă opresc, văd, ridicându-mi privirea, silueta unor fiare: ai zice că-s niște câini imenși de-ai ciobanilor kurzi, sălbăticiți. Agresivi, își arată colții de pe marginea șanțului, dar ezită să se aventureze în ued. Ne urmează, adulmecându-ne. Ca măsură de precauție, iau de jos o piatră mare. Haita scoate niște urlete înspăimântătoare. Nu mai înaintăm, sperând să se calmeze, când răsună focuri de armă. O rafală de kalașnikov, fără îndoială. Speriați, câinii se fac nevăzuți. Cine trage? Ne regrupăm, pășind ca niște rațe.

La telefon, Dosto încearcă să ne liniștească:

— Nu vă faceți griji, probabil sunt peshmerga, însă e mai bine să nu atrageți atenția, căci nu se știe niciodată.

Muntele e o zonă periculoasă, pe unde umblă și jihadiști, și peshmerga, și nu reușești întotdeauna să-i deosebești. Luptătorii din ambele tabere se

deghizează pentru a-și lua inamicul prin surprindere. Dosto ne sfătuiește să fim cu ochii în patru.

— Nu vă luați după aparențe, nici după ținute. Curaj! Sunteți pe drumul cel bun!

Încurajările lui sunt bine-venite. Uedul se transformă într-un tobogan pe cât de abrupt, pe atât de alunecos. Acum începe urcușul. E periculos.

În față, Bushra, desemnată cercetașa grupului, deoarece este cea mai sportivă dintre noi, imprimă un ritm la fel de susținut. Căderea ei într-o groapă adâncă, de unde iese cu dificultate, îi mai potolește avântul. Udă până la piele, și-a pierdut încălțările în accident. Epuizată, Jamila și-a sucit glezna și cere o pauză.

— Dacă te oprești, plecăm fără tine, o repede Naline.

Își reia ascensiunea șchiopătând.

Intrăm în cea de-a patra oră a expediției noastre nocturne. N-am de gând să cedez, după atâtea încercări. Și nici Hevy, partenera mea de marș. Papucul i s-a rupt în două de muchia unei pietre, dar nici că-i pasă. O crestătură în talpă o face să sufere atât de tare, încât acceptă perechea mea de bascheți.

Echipa noastră de fugare arată ca vai de lume. Îmi vine și mie rândul să mă rănesc. Îmi sfâșii pulpa prăvălindu-mă pe un covor de pietre ascuțite. Sângele îmi curge din abundență. Naline propune în cele din urmă să facem o pauză.

— După calculele mele, ați străbătut partea cea mai grea și cea mai periculoasă a traseului. Acum vă aflați într-o zonă controlată de kurzi, dar asta nu înseamnă că ați scăpat de chinuri, explică prin telefon ghidul nostru. Curând se va face ziuă. Odihniți-vă puțin și plecați peste o oră. Cât despre pericole, nu aș vrea să vă îngrijorez, dar focurile de armă pe care le-ați auzit nu puteau fi trase decât de combatanți Daesh. Fără să vă dați seama, ați trecut pe lângă unul dintre avanposturile lor. Din fericire pentru voi, câinii nu și-au reluat atacul. Lătrăturile lor i-ar fi făcut pe jihadiști să meargă să vadă ce se întâmplă înspre ued.

Răsăritul soarelui pe munte este o priveliște grandioasă. Discul alb care urcă pe cerul înroșit mă umple de fericire. Ziua care ne așteaptă este ziua eliberării.

Ne îndreptăm spre un baraj al forțelor kurde. Santinelele au fost prevenite de Dosto în legătură cu sosirea noastră, dar nimic nu merge conform planului.

— Tocmai am ajuns la post și există o problemă, ne anunță prietenul nostru. Când s-au schimbat, gărzile au uitat să transmită consemnul. Nu vă apropiați, căci s-ar putea să iasă rău. Actualele gărzi și-ar putea închipui că sunteți elemente infiltrate. Mă duc să le explic personal care e situația. Așteptați-mă.

Eliberarea este aproape, însă trebuie să mai așteptăm. Stăm așezate în adâncitura uedului, la doar câteva sute de metri în aval de avangarda kurdă. Și Dosto care nu mai sună!

Naline a scos din buzunarul hainei fotografia de la nunta mea:

— E timpul să-ți înapoiez fotografia-amuletă, spune ea întinzându-mi-o.

— Nu mai am nevoie de ea, zic eu ridicând din umeri. Acum vreau să-l văd pe Walid în carne și oase... Știi, mi-e frică de dispararea lui. Dacă el ar muri, și eu aș muri.

— Nu-ți face griji. Ai să-l vezi curând și vă veți iubi și mai intens decât până acum. Încercările întăresc sentimentele. Sunt sigură de asta.

La post, Dosto este supus unui interogatoriu sever. Suspicioși, luptătorilor nu prea le vine a crede povestea lui cam fantezistă:

— De unde știm noi că nu e un șiretlic? Și ce ne facem dacă femeile astea se dovedesc a fi arabi deghizați?

— Ai încredere în mine. Nu le cunosc, însă un prieten de care sunt sigur ne-a pus în legătură. Garantez eu pentru ele.

Milițiile decid să ne iasă mai curând în întâmpinare decât să ne lase să ne apropiem de avanpost. O patrulă intră pe albia râului, în timp ce un grup de

sprijin ocupă o poziție retrasă pe o înălțime, în spațele unor stânci, pentru a controla situația. Ajunși la vreo cincizeci de metri de grupul nostru, luptătorii îndreaptă armele spre noi.

— Ascultați instrucțiunile! Veți auzi un fluierat – e semnalul de plecare pentru prima dintre voi. La fiecare șuierat înaintează câte o fată. S-a înțeles?

Naline pornește la primul fluierat, cu mâinile pe cap; Bushra e a doua; Evara a treia; Jamila a patra; Hevy a cincea, după care urmez eu, a șasea.

— Am reușit! strigă Naline.

Râd, plâng, nu mai știu nici eu prea bine. Simt nevoia să-mi pipăi prietenele pe rând, una câte una, ca să mă conving că nu visez.

Am reușit. Sunt o femeie liberă!

Îi mulțumim lui Dosto, salvatorul nostru. Fără el, planul nostru nebunesc n-ar fi reușit niciodată.

Emoționat, un peshmerga îmi dă o pereche de cizme pe care le pusese în rucsac și o haină care să mă protejeze de răcoarea dimineții. Mi-o pun pe umeri, peste rochia pe care o port de aproape trei luni.

— Ai putea fi sora mea, spune el cu ochii umezi.

Grupul nostru ajunge în tabăra unităților rezistenței yazidite, o fostă stână, unde suntem examinate de un medic.

Îi întreb pe luptători dacă-l cunoaște vreunul dintre ei pe Walid.

— Știi la cine te referi. Eu sunt din Rodja, un sătuc de lângă Navdashte. Am jucat fotbal cu el, mă încurajează un băiat la vreo douăzeci de ani. Ia mobilul meu și sună-ți drăguțul.

Mă trag mai într-o parte și-i formez numărul, pe care-l știu pe de rost din vremea când iubirea noastră era clandestină.

Telefonul sună de două, trei, patru, cinci ori, apoi Walid răspunde:

— Alo!

— ...

— Cine e la telefon?

— ...

Nu reușesc să scot un cuvânt. Sunt paralizată.

— Jinan? Jinan. Tu plângi?

Aș vrea să-i spun: „Da, Walid”.

— Te rog! Spune ceva!

— ...Walid, sunt eu, Jinan.

Emoția mă copleșește. Închidem amândoi, cu promisiunea să luăm din nou legătura de îndată ce ne vom mai fi venit în fire. Cuprinsă de spasme, tremur ca o frunză.

Lungul nostru marș nu s-a încheiat. Mai trebuie să urcăm până pe culme. Ceea ce mai înseamnă câteva ore.

Nu mai simt oboseala. Suntem îndrumate spre o tabără de refugiați yazidiți alcătuită din corturi mari,

albe, ce poartă sigla Națiunilor Unite. Îl recunosc de departe pe bărbatul cu turban roșu cu alb care întinde mâinile spre mine: e Khero. L-a anunțat Walid.

— Sunt atât de fericit să te revăd! îmi spune el.

Socrul meu îmi spune că e în munți de săptămâni întregi și că nu are de gând să coboare până nu o găsește pe Amina.

Seara, îi povestesc cum am fost despărțită de fiica lui în casa emirului Abu Musa, bărbatul pe care-l văzuse amenințându-mă în ziua raidurilor și masacrelor.

Stând cu picioarele încrucișate, își strânge pumnii și lovește pământul.

— Am s-o gălesc! jură el.

Noaptea mi-am petrecut-o în cortul familiei lui Rezan, un văr. Împreună cu cele cinci tovarășe ale mele de sclavie, sunt trecută pe lista pasagerilor care vor pleca, cu următorul elicopter, la baza militară din Zakho, în Kurdistanul Irakian, în regiunea de frontieră cu Siria și Turcia. Transferul aeropurtat se realizează zilnic când nu sunt furtuni de nisip sau ploi puternice. Este cordonul ombilical care leagă autoritățile kurde și rezistența din munții Sinjar, încercuită de Daesh.

La amiază, aparatul, un vechi elicopter de transport din perioada sovietică, survolează masivul la

joasă altitudine, după care aterizează, cu ușa deschisă, pe o pajiște, mai jos de drum.

Reușesc cu greu să stau în picioare în bătaia curențului de aer stârnit de palele elicei. Doi militari kurzi sar din elicopter. Sunt descărcate echipamente, saci de orez și produse alimentare. Soldații ajută grupul nostru de șase persoane să urce la bord.

— Lăsați-le să treacă. Au prioritate, strigă un soldat.

E înghesuială. Vreo douăzeci de copii, bătrâni și răniți încearcă să urce la bord ca să scape de asediu. Piloții sunt neliniștiți. Două elicoptere s-au prăbușit deja din cauza supraîncărcării. În cele din urmă decolăm.

— Când ajungem? îl întreb pe pilot.

— În zece minute, dacă totul merge cum trebuie.

Pentru mine este botezul aerului. Plutesc ca un vultur deasupra muntelui nostru sacru.

Văzuți din aer ca niște puncte minuscule, zeci de jurnaliști ne așteaptă agitați în apropierea heliportului de la Pesh Khabur.

Se îngrămădesc cu toții să pună, în același timp, o mie de întrebări. Suntem asaltate de o pădure de microfoane, suporturi telescopice și aparate de fotografiat. Ne tratează ca pe niște eroine. Suntem întâmpinate de familiile noastre, adunate într-o cazarmă. Părinții, frații mei și Hanan, sora mea, sunt acolo.

Aleg spre ei, în timp ce tata se desprinde din mulțime ca să-mi iasă în întâmpinare. Ne îmbrățișăm.

— Unde e Walid? îl întreb eu.

Zâmbește, mușcându-și buzele, și-mi spune:

— Ajunge și el, copila mea.

Capitolul 8

S-a luptat pentru mine

Fuga ultimilor creștini – În satul meu devastat –
Cu gherila în munții Sinjar – Evadarea Aminei
de la uzina de gaz siriană

Din momentul apelului meu disperat, Walid nu s-a gândit decât la un singur lucru: cum să ajungă la mine. De cum ne-am întâlnit, după eliberarea mea, a început să-mi povestească cum a pornit la drum spre noi. A părăsit șantierul din Sulaymaniyya. Betonul putea să curgă în cofraje și fără el. Spera să ajungă cât mai repede la munții Sinjar ca să plece în căutarea mea. Știa că sunt undeva pe drum, mai sus de sat, în căutarea unui refugiu în munți împreună cu tatăl și mama sa, cele două surori ale sale și nepoțica lui.

Mi-a spus cum a trăit evenimentele, cum pentru el toate s-au ținut lanț, cât de lungă a fost așteptarea, mai ales pentru mine. Vreau să povestesc aici cum au trecut pentru el acele săptămâni chinuitoare.

Cum spuneam, după apelul meu a plecat de pe șantierul hotelului în construcție din Sulaymaniyya unde lucra.

Suhil, un șofer de taxi, acceptă să-l ducă. Se întoarce acasă la el, la Zakho, în nord-estul Kurdistanului, la câțiva kilometri de granițele turcă și siri-ană. Suhil este și el la fel de grăbit. Vrea să-și liniștească familia, îngrijorată de ultimele evenimente, dar s-au format niște ambuteiaje imposibile. Posturile de radio difuzează programe speciale. Noaptea, Qaraqosh, cel mai mare oraș creștin din Irak, a căzut în mâinile forțelor Daesh. Peshmerga s-au retras în interiorul teritoriului lor pentru a nu fi surprinși din spate de către inamic, în câmpia din Ninive. Aruncați pe calea exodului, sute de mii de oameni se adună pe teritoriul kurd.

Cei doi bărbați ocolesc Erbilul, capitala Kurdistanului, pe șoseaua de centură. La o benzinărie, omul de la pompă este cuprins de panică.

— Nimic nu-i oprește. Se spune că islamiștii vor invada Erbilul. Se pare că au complici în oraș, spune el înnebunit.

Suhil face și plinul de sticle de apă minerală.

Merg în sensul opus deplasării unui flux nesfârșit de vehicule și a unui val imens de oameni pe jos. Cortegiul formează un șarpe uriaș, fără cap sau coadă. Mii de mașini și camioane se năpustesc spre ei, pe trei benzi, bară la bară. Sunt chiar și tractoare.

Cei care merg pe jos se strecoară pe acostamente, înaintând prin praf cu valize în mâini și rucsacuri în spate.

Să te deplasezi în direcția opusă coloanelor de refugiați e ca și cum te-ai afunda în nenorocirea celorlalți – copii abia târându-se, femei protejându-și bebelușii înlăcrimați, bătrâni transportați pe branarde sau sprijiniți de fiii lor. E un soare înnebunitor.

Walid coboară geamul ca să ofere sticle cu apă.

Numărul meu de telefon sună în gol – nu răspund.

La intersecția cu drumul spre Mosul, bastionul jihadiștilor aflat la vreo patruzeci de kilometri distanță, circulația e paralizată. Suhil e solicitat de călători aflați în căutarea unui vehicul. Taxiul își reia – gratis, firește – rolul obișnuit. Un cuplu de refugiați creștini și cei trei copii ai lor se înghesuie pe bancheta din spate. Își îngrămădesc bagajele în portbagaj, care, umplut până la refuz, nu se închide. Nu mai contează!

Suhil a fixat radioul pe 92,25 FM, frecvența postului Statului Islamic. Un zgomot de motor care demarează, urmat de o lungă litanie, apoi de o explozie – postul își difuzează în arabă mesajele de susținere a operațiunilor sinucigașe. „Martirului nostru nu i-a fost frică de moarte. S-a dus în paradisul lui Allah ucigându-i pe *kuffar* și pe *nassara* [necredincioși și creștini]”, traduce Suhil. Între două sure din Coran, postul difuzează sfaturi islamice pentru automobiliști,

inspirate din viața Profetului... Walid îi spune să-l închidă. Revin la cântecele patriotice kurde.

— Îți mulțumesc că ai schimbat frecvența. I-am văzut pe cei din Daesh și am fugit ca să nu-i mai auzim, spune capul familiei, care a plecat în grabă, noaptea, dintr-un cătun din câmpia Ninive; are tot timpul să le povestească cum a reușit să fugă. Islamiștii au urcat în minaretul moscheii și au strigat *Allahu Akbar*, după care au smuls crucile din biserică. Ne era frică să nu fim masacrați în întuneric. Ne-au poruncit să ne părăsim casele. Am luat mașina, însă a trebuit să o abandonăm. Circulația era paralizată.

— Ați făcut bine, comentează Suhil.

— Așa ne-am gândit, dar în zori am dat din nou peste ei, la punctul de la Kalak controlat de peshmerga. Se crăpa de ziuă. I-am văzut de departe precipitându-se în mașinile lor cu steaguri negre. Soldații kurzi despicau fluxul de mașini pentru a ajunge cât mai repede în zona lor. Au tras în aer și, în mod curios, jihadiștii au făcut cale întoarsă.

Tovarășul lor de drum e dărâmat:

— De data asta sigur nu vom mai putea trăi în pace cu arabii sunniți. La Mosul, creștinii au trebuit să aleagă între convertire, taxare sau decapitare. Au plecat.

— Măcar puteau alege între viață și moarte. Pentru ei, creștinii sunt pe jumătate oameni, pe când noi, yazidiții, nu suntem decât niște larve care trebuie exterminate, spune Walid.

— După părerea mea, creștinii nu se vor mai întoarce în Mosul. Acum zece ani mai eram 50.000 de creștini, dar chiar și atunci, înainte de venirea Daesh, dacă purtai o cruce la gât era deja ca și cum ai fi avut desenată o țintă pe spate – și nu mai vorbesc de răpiri. Ostaticii puteau fi uciși chiar și după încasarea răscumpărării. Liturghiile se oficiau în pivnițe. Speram că la țară vom fi la adăpost, însă ne-au prins. Creștinii și cei ca tine nu au loc în califatul lor. Pentru ei, trebuie să ne supunem sau să dispărem.

Au ajuns la Dohuk la căderea nopții. Familia de refugiați i-a părăsit în fața curții episcopiei, cu gândul să-și petreacă noaptea în grădinile catedralei, transformate în tabără de refugiați.

Odată ajuns în Zakho, Walid primește un telefon de la tatăl său: acesta e liber și sănătos. Jhadiștii l-au eliberat la scurt timp după ce fusese despărțit de mama sa, de cele două surori, de bebeluș și de mine.

— La început am crezut că aveau să mă decapiteze. Am fost adunați într-o parcare. Păreau că nu știu ce să facă cu noi. Nu voiau bătăi de cap, așa că ne-au lăsat s-o ștergem, îi povestește el.

Walid îl ascultă fără să-l întrerupă.

— Am reușit să vorbesc cu mama ta: e cu Nesrine și micuța Rezan. Sunt libere! În schimb, Jinan și Amina n-au mai apărut. Sunt foarte îngrijorat în privința lor. Îmi pare rău, fiule.

Walid îndură în tăcere.

Khero a găsit adăpost la o fermă dintr-o vale a munților Sinjar, la unul dintre verii săi, păstor. Îl însărcinează pe Walid să le întâmpine pe mama sa, pe Nesrine și pe Rezan de îndată ce vor ajunge la Zakho și să aibă grijă de starea de sănătate a mamei lui.

— Nu se simte bine. Are dureri de cap și-și mișcă greu un braț. A examinat-o un medic: are un cheag de sânge la creier și există riscul unui accident vascular cerebral. De îndată ce va ajunge, va trebui dusă la spitalul din Dohuk. Mergi la profesorul Ayaz. A promis să-i facă analize.

Walid va trebui să mai aștepte până să pornească pe urmele mele. Oricum, drumul prin Pesh Khabur, care permite evitarea pozițiilor Daesh făcând un ocol prin Siria, este închis. Kurzii au declarat sectorul „zonă de război”.

Mama lui Walid sosește cu Nesrine și Rezan la 9 august. Nu și-a revenit după răpirea noastră, a mea și a Aminei. Disperată, nu conștientizează gravitatea problemelor ei de sănătate. Fără să piardă timpul, Walid o duce la spital, unde este operată, după care i-o încredințează mătușii sale.

Odată cu redeschiderea drumului prin munții Sinjar, se repede prin breșa creată. Îl însoțește Jewan, un prieten de-al său, și el pornit în căutarea soției lui, răpită împreună cu băiatul său de patru ani.

Fluviul Tigru, care marca în acel moment granița dintre Irak și Siria, poate fi traversat la bordul unei

mici barje cu fundul plat, sub culorile administrației kurde irakiene. Pe malul sirian flutură un drapel kurd galben-roșu-verde. După ocolul obligatoriu prin Siria, se angajează pe „coridorul Sinjar”, trasat de aviația americană cu bombe de cinci sute de kilograme. Șoferul unui camion pentru aprovizionarea luptătorilor kurzi acceptă să-i ia și pe ei. S-a stârnit o furtună de nisip. Praful și căldura le ard fețele. Pe drum dau de puncte de control și de baraje rutiere.

Bombardamentele americane au dezintegrat cazematele Statului Islamic, scoțându-i pe jihadiști în afara culoarului pe care se năpustesc refugiații. Ruinele zonei industriale din Rabia, orașul de graniță unde, în frageda mea copilărie, tata venea să cultive ogoarele, încă mai fumează. Bazarul este ras, până și spitalul a avut de suferit. Zidurile clădirilor rămase în picioare sunt acoperite de graffiti în arabă întru gloria „califului islamului”, Abu Bakr al-Bagdadi, și de sloganuri: „Vrem Statul Islamic!”, „Tremurați, apostazi, am venit să vă decapităm!”.

— Ați venit la munte să luptați? îi întreabă șoferul camionului, un tânăr cu trăsături aspre.

— Ne căutăm soțiile și vrem să ne răfuim cu ticăloșii ăștia, răspunde Jewan.

— Faceți ca mine, luptați alături de YPG, Unitățile de Apărare a Poporului. Suntem kurzi din Siria și din Turcia. Venim să dăm o mână de ajutor.

— Dar noi suntem yazidiți...

— Provenim din același popor și vorbim aceeași limbă! Noi, *haval* [„camarazii”], suntem încercați în lupta împotriva jihadiștilor. De un an îi înfruntăm în provincia noastră Rojava [Kurdistanul Sirian].

Drumul urcă în serpentine strânse. Vântul poartă în continuare nisipul. Parcă ar fi făină. O peliculă albă acoperă povârnișurile, drumul. Nisipul ne intră pe sub cămăși, deși geamurile sunt închise. Se așază pe scaune, pe bord și pe saci. Nu se vede la mai mult de câțiva metri. Ar trebui virat la stânga sau la dreapta? Merg cu viteza melcului. Camionul întâlnește un grup de supraviețuitori adunați în spatele unei camionete, care părăsesc masivul Sinjar, albi ca niște statui.

— Sunt dintre cei întârziați, spune șoferul. A trecut deja o săptămână de când primii luptători kurzi sirieni și turci au urcat în munții Sinjar, la contraatac.

Traseul este periculos. „Camarazii” supraveghează regiunea, însă raidurile jihadiste sunt frecvente.

Omul îi lasă la primele creste perpendiculare pe lanțul muntos principal, după ce a încercat în zadar să-i recruteze.

Walid și Jewan pornesc pe un traseu marcat care serpuiește departe de pozițiile Statului Islamic. Pe drum, zeci de mașini zac abandonate de refugiații panicați. După vreo douăzeci de kilometri de neliște, pătrund în cele din urmă într-o vale plină de grădini de zarzavat, cu cătune și mii de oi.

Khero îi așteaptă în fața stânei. Are doar patruzeci de ani și mulți îl consideră fratele lui Walid. Soțul meu îl găsește foarte tensionat, din cauza zvonurilor despre soarta îngrozitoare a femeilor care cad în mâinile luptătorilor Daesh.

Khero și câțiva bărbați mai în vârstă cu turbane pe cap stau în jurul unui tânăr de douăzeci și patru de ani care-și butonează mobilul. Melas, sora lui, l-a sunat să-i spună că este prizonieră împreună cu soțul, socrul ei și cei doi copii mici.

— A găsit în sertarul unei mobile din casa unde e închisă un telefon mobil pe care a reușit să-l ascundă și să-l activeze. Îi transfer credit ca să poată suna, spune Basem. După spusele surorii mele, femeile tinere și frumoase au fost răpite pentru a fi vândute ca sclave. Cele mai în vârstă, mamele și fetele urâte rămân sechestrate, uneori cu ajutorul vecinilor care colaborează cu asasinii, se întristează el.

— Asta se știe! Vor plăti pentru asta, mizerabilii! se enervează tatăl lui Walid. Interesante sunt poveștile astea cu legăturile telefonice.

— Cunosk și alte cazuri, spune un bătrân. O tânără a reușit să o contacteze pe mama ei din Tal Afar, iar un mecanic yazidit pe care-l cunosk a putut vorbi cu o verișoară reținută într-un sat arab împreună cu vreo douăzeci de femei și copii.

— Asta înseamnă că avem o șansă să fim contactați de copiii noștri...

Khero a trecut pe la toate corturile de refugiați în speranța că va obține informații despre Amina.

La rândul lui, Walid decide să meargă împreună cu Jewan la Bajarok, satul nostru. Trupele Daesh tocmai l-au părăsit, forțate de bombardamentele americane. Drumul e liber!

Coboară masivul împreună cu prietenul său Jewan, trecând pe lângă ferme pustii. Decorul, atât de familiar, îi pare ireal.

Bajarok e învăluit într-o tăcere desăvârșită. Walid și Jewan nu sunt însă deloc liniștiți. Statul Islamic are obiceiul să mineze terenul, dovedindu-și iscusința în amplasarea unor mașinării infernale sub o scândură sau o bucată de cărămidă pe o stradă ori într-o grădină. Casele din centrul satului au fost rase cu buldozerul, iar prăvăliile din *suk*, jefuite și incendiate. Mașinile care nu puteau fi furate au fost dezmembrate. Carcasele zac într-o rână.

Walid sare zidul ca să intre în curtea noastră. În grădină, voliera e larg deschisă. Canarii au zburat, lăsând în fundul cuștilor mici ouă albe. Casa ne-a fost jefuită. Televizorul a dispărut, iar mașina de spălat rufe a fost distrusă cu lovituri de baros. Sortează, mătură și aruncă resturile, cu inima grea la vederea unui asemenea dezastru.

Walid și Jewan li se alătură celor câțiva angajați ai administrației kurde care, cu kalașnikovul pe umăr, supraveghează satul pustiu. Depozitul unui magazin

care, prin cine știe ce minune, a fost cruțat le oferă cutii de conserve, sticle de whisky și băuturi energizante. Li se alătură oamenilor de pază pentru a constata pagubele, a asigura casele și a evita jafurile. Astăzi, Hassan, un membru al PDK, partidul președintelui Barzani, a îngropat două cadavre la marginea unui drum, în afara satului.

— Mirosea a hoit. Ne-am apropiat și am văzut cadavrele pe pajiște. Erau Amer și Meriem, doi bătrânei. Îi știi? întrebă el.

— Îi cunosc pe nepoții lor.

— Bănuiesc că au refuzat să se convertească. I-au împușcat în spate. Aveau ochii închiși și capul dat pe spate. Mă întreb care a murit primul.

Atmosfera macabră din Bajarok îl deprimă pe Walid. Nu are cum să mă găsească dacă rămâne în sat. Se gândește să treacă linia frontului, să pătrundă pe teritoriile ocupate de Daesh, să meargă până la Mosul și, dacă trebuie, chiar și în Siria.

— Bați câmpii! Ai să fii arestat, cu două opțiuni: decapitarea sau închisoarea. Mă tem ca nu cumva să-ți rezerve prima soluție, îl avertizează Jewan.

— Ei, și?

— Cum adică? Vei fi mort, la fel ca bătrânul Amer și soția lui. Nu-ți pierde speranța. Nu acum. Mai bine luptăm alături de brigăzile yazidite.

Ajung la Mazar Sharaf al-Din chiar a doua zi, trecând peste dealuri. Aici odihnesc câțiva dintre cei

mai venerați sfinți ai noștri. Centrul de pelerinaj este ținta lunetiștilor Statului Islamic. Lupta e încrâncenată. Zeci de tineri yazidiți se îndreaptă spre locul sacru, alăturându-se Unității de Protecție din Shingal (UPS), miliția yazidită care sprijină apărarea localității în fața trupelor Daesh. Mulți dintre ei sunt în situația lui Walid și a lui Jewan – își caută rudele.

Sunt primiți, în imensa sală de recepție din Mazar Sharaf al-Din, de Heydar, unul dintre fiii lui Qasim Shesho, șeful UPS.

— Știți să folosiți o pușcă? îi întreabă el.

— Nu chiar. Tata mi-a dat să încerc kalașnikovul lui în djebel când eram mai tânăr. Am tras o rafală ca toți puștani de vârsta mea, dar nu știu să trag cu o pușcă-mitralieră.

— Ai să înveți. Ai la tine o armă?

— Am recuperat un kalașnikov și o pereche de cizme de la stâna unchiului meu, iar prietenul meu Jewan are pușca lui.

— Foarte bine, băieți. Preferăm să angajăm recruți care vin cu propriul echipament. O să te învățăm elementele de bază pentru tragere, dar ai să progresezi mai ales luând la țintă „animalele” alea din Daesh. Treceți pe la depozit să luați muniție.

De fapt, arsenalul este un dulap metalic în care sunt adăpostite cam douăsprezece kalașnikovuri și cutii de lemn pline cu muniție.

Un instructor îl inițiază în manevrarea unui AK-47. Învăță să-l demonteze și să-l monteze la loc.

Iată-l pregătit să lupte cu o vechitură în mâini și două încărcătoare de treizeci de gloanțe pentru a-i ține la distanță pe jihadiști.

— Doar atât ne-a mai rămas, băiete. Folosește-l cum trebuie, îi mai spune instructorul în timp ce-i dă muniția.

Walid își testează kalașnikovul pe doze de suc așezate la o distanță de vreo cincizeci de metri. Rezultatul nu e concludent. Are dreptul la sesiuni zilnice de antrenament.

Viața este dură la Mazar Sharaf al-Din. N-au nici de unele. Walid e inclus într-o grupă de zece oameni. Kheder le încredințează misiuni de aprovizionare și supraveghere.

Walid e de gardă pe o colină, mai sus de templu. Când îi vine rândul, ascuns în spatele unui zid mai mic, îi observă cu binoclul pe islamiștii care controlează o intersecție, punctul de plecare al unor obuze cu traiectorii aleatorii. Datorită bombardamentului intens efectuat de Coaliție, lațul din jurul lor a mai slăbit. Statul Islamic este postat în continuare la capătul drumului, în linie dreaptă, la vreun kilometru distanță. Dotați cu tancuri și tunuri lungi, jihadiștii lansează atacuri în valuri. Adversarii lor rezistă cu tiruri de mortiere și kalașnikovuri.

Luptătorii Daesh sunt siliți să înainteze fără acoperire, pe un teren pustiu. Uneori desfășoară atacuri sinucigașe. Cu ajutorul unui Hummer blindat, unul

dintre ele era cât pe ce să reușească. Camarazii lui Walid au tras asupra vehiculului fără a reuși să-l distrugă. A fost oprit în ultimul moment, la intrarea în locurile sacre, de o rachetă de aruncător. Însă cea mai spectaculoasă misiune a avut loc după plecarea lui Walid. Un camion-capcană condus de un kamikaze din Daesh s-a repezit asupra templului, însă cursa i-a fost oprită de un tir cu rachete. Vehiculul conținea 1,5 tone de TNT. Statul Islamic a filmat operațiunea și a postat-o pe internet. Filmulețul este și acum disponibil pe YouTube: se vede cum un jihadist se pregătește, urcă în autovehicul cu centura de explozibil și se repede asupra obiectivului. Urmează explozia și uralele jihadiștilor, însă filmul are grijă să evite esențialul: cel sacrificat și-a ratat ținta. Nu trebuie să te încrezi în imagini. Rareori propaganda prezintă războiul așa cum este el în realitate!

După acest atentat eșuat, Qasim Shesho, comandantul suprem al UPS, a strigat că era o minune: „E un miracol! Să-i mulțumim Îngerului-Păun”, repeta el cu vocea lui găjâită de tutun. Poreclit „Shesho teroristul” de către dușmani și „Qasim al șaselea” de către kurzi, pentru a sublinia importanța clanului său, deseori e înconjurat de garda lui militar-familială alcătuită din cei patru fii ai săi mai mari. Qasim Shesho este un redevabil senior al războiului, dar și un mare moșier. Aliat al lui Masoud Barzani, președintele Kurdistanului Irakian, a trăit

douăzeci și cinci de ani în exil, la Bielefeld (Germania), în urma unei revolte a kurzilor împotriva regimului lui Saddam. Obişnuieşte să afirme, pe un ton de glumă, că jumătate din pământurile yazidite din vestul munţilor Sinjar îi aparţin. Însă probabil glumeşte doar pe jumătate.

Qasim Shesho şchiopătează. Şi-a rupt piciorul în timpul unei vacanţe petrecute într-o staţiune balneară din Turcia. Repatriat în iulie în Germania, s-a întors în Kurdistan de îndată ce şi-a dat seama ce se pregătea. La 3 august, în ziua ofensivei Daesh, era acolo, împreună cu vreo douăzeci de oameni, ca să apere Mazar Sharaf al-Din. O lună mai târziu, a reuşit să adune mai bine de o sută cincizeci de oameni, iar efectivele continuă să crească.

Walid doarme într-un mare cort comun. Pe panta dealului, camarazii lui au scris cu pietre albe „*HELP US*”, „Ajutaţi-ne”, un mesaj vizibil din avioanele de vânătoare şi din sateliţii care survolează zona.

Înarmaţi cu kalaşnikovuri, piri, preoţii noştri, păzesc templul. Cu toate acestea, îşi lasă armele în hol atunci când merg să se roage în interiorul sanctuarului.

În timpul unei deplasări pe munte, soţul meu ajunge într-o vale şi intră într-o tabără unde, pe neaşteptate, tocmai ajunsese un grup de fete care evadaseră din închisorile Daesh. Mii de curioşi sunt adunaţi în faţa cortului lor pentru a le celebra eliberarea.

Walid se strecoară până la supraviețuire, cu fotografia mea în mână. Nici una nu m-a întâlnit! Dezamăgit, mai zăbovește în tabăra de refugiați, cutie de rezonanță pentru cele mai nebunești zvonuri. Un tată îi spune că a venit în speranța de a-și recupera cele două fiice. Sunt prizoniere ale islamiștilor într-un sat de câmpie. Le-a plătit 1.500 de euro temnicerilor, care-l contactaseră prin telefon pentru a-i propune răscumpărarea lor. O practică din ce în ce mai obișnuită.

— Uite în vale, satul din depărtare e Bahaj. Daesh a instalat acolo o bază militară și un tribunal islamic. Li s-au alăturat arabi, dar și kurzi islamizați din regiune. Acolo sunt copiii mei, îi spune el arătând cu degetul o pată neagră în depărtare.

Luptătorii kurzi veniți din Siria și din Turcia, „camarazii” din YPG, și-au stabilit cartierul general în vechea cetate din vârful muntelui. Walid se duce acolo sperând să dea de șoferul kurd sirian care i-a transportat, pe Jewan și pe el, din Rojava până aici, însă nu-l găsește. Se pare că a fost mutat pe un alt front. Nu-i știe adevărata identitate. Odată cu intrarea în gherilă, voluntarii din YPG își iau un nume de război, la fel ca membrii Statului Islamic. Spre deosebire de aceștia, „camarazii” nu cred în Dumnezeu, se inspiră din comunism și au multe femei în rândurile lor. Celălalt grup kurd, peshmerga, sunt frații lor

dușmani irakieni. Cele două facțiuni kurde stau separate. Peshmerga sunt instalați la distanță, în camera tehnică a unui stâlp de înaltă tensiune.

Seara, în răcoarea înălțimilor, discuția se învâрте în jurul tragediei din luna august. Nayef, un locuitor din Kocho, povestește:

— La două săptămâni după ce au intrat în satul nostru, membrii Daesh i-au adunat pe bărbați și pe băieți într-o școală și i-au urcat în camioane pentru a-i duce în afara satului, spune el, probabil pentru a suta oară, mereu cu aceeași nevoie de a depune mărturie. Potrivit unui supraviețuitor, au fost forțați să stea ghemuiți, înghesuiți unii în alții. Au deschis focul asupra lor din spate. Femeile au fost duse spre orașul Sinjar. Nu știu exact unde. Poate că au trecut prin Sinjar, dar nu au rămas acolo, pentru că orașul se află acum pe linia frontului. Luptătorii bat pasul pe loc la porțile lui. Pe străduțele din vechiul oraș, cam cincizeci de metri îi despart pe combatanții celor două tabere. Pe timpul nopții, beligeranții se ascultă reciproc prin stații de emisie-recepție fixate pe frecvența inamicului. Discuțiile celor din Daesh sunt codate. „Vânzător” se traduce prin „avion de vânatoare”, faptul că un luptător a plecat „să facă o vizită familiei sale” înseamnă că acesta a murit. Firește că membrii Statului Islamic știu că sunt ascultați. Și profită de asta pentru a ține predici: „Vreți să ne omorâți?”, întreabă un imam. „Atunci să știți că ne

aflăm aici pentru a întâlni moartea. Nu ne sperie. E bine-venită, *insh'Allah*.”

Însă nu prin aceste părți avea să mă găsească Walid. Asta e și părerea tatălui său, care-i cere să se întoarcă la Dohuk, în Kurdistanul Irakian, ca să aibă grijă de mama lui. Walid nu poate decât să-i aștepte – invidios, dar fără să o arate – pe cei ale căror soții au scăpat din mâinile Statului Islamic. La acest sfârșit de septembrie, cam o sută au reușit să evadeze. Un număr mic, dar printre ele, spre imensa lui fericire, se află și sora sa, Amina.

A scăpat printr-o gaură în gardul de sârmă al închisorii sale, o uzină de gaz din regiunea Deir ez-Zor din Siria. A fugit, într-o noapte fără lună, împreună cu trei captive. Fetele au bătut la ușa unei locuințe izolate. Cel care stătea acolo a ezitat mult înainte să le primească. Era îngrozit. Lucra la centrala pe hidrocarburi și se temea, nu fără motiv, să nu fie ucis de Daesh în cazul în care s-ar fi aflat că le ascundea. Cuprins de milă, le-a primit în casă. Și fetele au reușit să alerteze autoritățile kurde irakiene. Omul a acționat și din omenie, dar și din interes: a pus mâna pe o recompensă consistentă în dolari, aprig negociată.

O operațiune de exfiltrare a fost organizată de la Erbil de dr. Noori Abdulrahman, un responsabil din guvernul kurd irakian. Un intermediar, căruia îi vom spune Abu Haji, pentru a nu-l pune în pericol, s-a

ocupat de negocieri. E un om bun. A completat din buzunarul lui suma plătită pentru eliberarea Aminei. Khero n-a putut aduna decât 3.000 de dolari, împrumutați de la rude. Un traficant a transportat fetele până la cel mai avansat punct de control care separă Daesh de YPG, unitățile kurde siriene. Le-a ascuns în spatele unui camion încărcat cu paie, având un permis oficial din partea Statului Islamic. Vehiculul a trecut de baraje fără nici o problemă.

Sora lui Walid nu vorbește despre perioada petrecută în captivitate. A supraviețuit în urma a două bombardamente sângeroase efectuate de Coaliție. Făcea parte dintr-un grup de opt fete, sclave pentru trei sute de jihadiști, dintre care mulți erau străini, egipteni și asiatici. A fost bătută și convertită cu forța la islam. În iunie, Amina și mama ei au părăsit regiunea, stabilindu-se în Germania.

Capitolul 9

Vreau ca lumea să știe

Bunul Walid – Sub protecția poliției kurde –
„Schimbă sfârșitul coșmarului” – La Baba Sheik, al
nostru „papă” – Refugiată printre refugiați

Vizitatorii se înghesuie să mă salute în fața cortului unchiului meu din imensa tabără de refugiați de la Deraboun, la granița dintre Irak, Turcia și Siria. Două sute de rude și câțiva curioși sărbătoresc eliberarea mea. Asistența se dă la o parte pentru a-i face loc lui Walid. A întârziat din cauza unei defecțiuni la mașină; este întâmpinat cu urale. Ne retragem sub prelata cortului pentru a ne îmbrățișa minute în șir. Îmi vorbește în șoptă. Îmi imaginasem cum avea să fie întâlnirea noastră, însă mi-o închipuisem ceva mai discretă; chiar și intensitatea ei a fost peste așteptări. Mă prăbușesc în brațele lui, epuizată de stres, de oboseală și emoție.

Voi sta la un unchi de-al lui Walid, care-l găzduiește deja împreună cu familia lui într-un sat yazidit din regiunea Dohuk. Mi-am luat rămas-bun de la tovarășele mele de detenție. Ne despărțim fără să știm dacă ne vom mai vedea vreodată. Cum ne-o fi soarta. Vorbeam despre asta, în șoaptă, în dormitor. Visurile noastre ne-au ajutat să rezistăm. Din grup, eram singura măritată. Eu mă întorc acasă la soțul meu, iar prietenele mele își regăsesc familiile. Naline se va recupera la părinții ei, în Erbil. S-ar putea duce la fratele ei, în Germania. Jamila speră să-și reia studiile, dar nu la Mosul, unde Daesh a scos din programa de învățământ disciplinele considerate neislamice. Bushra, Hevy și Evara se duc în taberele din Kurdistan, care sunt pline de refugiați yazidiți, creștini sau sabeeni, adepți ai lui Ioan Botezătorul pentru care Iisus și Mohamed sunt niște impostori.

Ne temem de reacțiile celor din jur. După ce am înfruntat cruzimea celor din Daesh, riscăm să ne confruntăm cu oprobriul public. În societățile noastre orientale nu e bine să fii victima unei răpiri și a unui viol. Codul de onoare al yazidiților ne condamnă la negare, la rușine, la proscriere și, uneori, pur și simplu la eliminarea fizică. La noi, violul este un subiect tabu. Convertirea religioasă este interzisă prin obiceiurile noastre. Ne naștem yazidiți și așa rămânem. O schimbare a credinței te condamnă la excluderea definitivă din comunitate. Eu nu am fost

violată, iar convertirea mea s-a făcut cu forța, însă mă tem de ce e mai rău.

La câteva zile după întoarcerea noastră răsunătoare, avem vești de la Bushra. L-a contactat pe Walid pentru a-i propune să mă însoțească la Dohuk ca să mă înregistrez, la fel ca tovarășele noastre de detenție, la Centrul împotriva genocidului, comisia de investigare a crimelor comise împotriva yazidiților.

— Mergem cu părinții noștri, îmi spune ea.

Creată de guvernul Kurdistanului Irakian special pentru a veni în sprijinul nostru, această instituție își are sediul la Dohuk, epicentrul refluxului de yazidiți spre interiorul regiunii kurde. La acest sfârșit de octombrie, suntem deja mai bine de o sută de femei care am reușit să-i lăsăm pe jihadiști cu buzele umflate și noi supraviețuitoare reușesc aproape în fiecare zi să ajungă în țara kurdă a făgăduinței. Cu toate acestea, refuz invitația comisiei.

Pentru moment, doar Walid contează pentru mine. Soțul meu iubit este un om sensibil și foarte înțelegător. Am început să mă destăinui lui. Răbdător, mă ascultă fără să mă judece. Nu-i ascund nimic, căci trebuie să știe totul. Atent și binevoitor, mă mângâie și mă consolează. Îi povestesc despre închisoarea Badush, despre casele de vânzare a sclavelor, despre Amina, despre violența tortionarilor, despre violurile la care au fost supuse Hevy și Evara, despre nenorocirea Suzanei,

deportată sexuală la Rakka, în Siria, despre capriciile emirului Abu Musa, călăul nostru. Nu-i ascund nici un detaliu.

— Țștia nu sunt oameni, ci animale. Cum pot fi atât de răi? Au și ei mame și surori. Nu înțeleg, spune el enervat, negru la față de furie.

Noaptea mă strânge la piept când nu reușesc să adorm, chinuită de insomniile mele nesfârșite. Somnul m-a părăsit. De îndată ce închid ochii, îi văd pe monștrii din Daesh. Mă ofilesc încetul cu încetul.

Un al doilea apel telefonic de la Bushra mă scoate din lăncezeală. Biroul comisiei insistă să mă prezint cât mai repede.

Comisia este instalată într-o clădire situată vizavi de spitalul pentru femei din Dohuk. Un culoar labirintic duce la subsol, la o cămăruță plină de oameni veniți la un ceai. Inspectorul Khalil le face semn din cap celorlalți că pot să plece. Vrea să mă vadă între patru ochi. Un steag în culorile guvernului kurd și un portret al lui Mustafa Barzani, liderul kurd, tatăl președintelui Masoud Barzani, tronează pe o etajeră din spatele biroului său de lucru. Are trăsături fine, e proaspăt ras, dar are o mustață de vreo trei zile. La cei aproximativ treizeci de ani ai săi, inspectorul are deja câteva fire de păr cărunt. Închide televizorul, care este fixat pe un canal de știri, și aprinde o țigară Winston light.

— Mă aflu aici ca să-ți ascult mărturia. Ceea ce ai să-mi spui va fi confidențial. Te aflu sub protecția anonimatului. Sunt obligat să respect un secret absolut: n-am să zic nimănui nimic din vorbele tale. Nici măcar părinților sau soțului tău. Ai cuvântul meu.

Inspectorul Khalil se prezintă. A fost ofițer de poliție în cadrul biroului împotriva violenței asupra femeilor.

— Mă ocupam de cazuri de femei bătute de soții lor, de căsătorii forțate sau de fete cărora părinții nu le dădeau voie să meargă la școală, înșiră el trosnindu-și degetele.

L-aș fi putut cunoaște mai devreme, îmi spun în sinea mea, dacă problemele mele legate de căsătorie nu s-ar fi rezolvat în familie. Ofensiva Daesh l-a forțat să se retragă la Dohuk.

— Sunt yazidit, ca și tine. Poți avea încredere în mine, am să te protejez. Iar ceea ce fac nu fac pentru că sunt yazidit, ci pentru că sunt un om care ar acționa la fel oriunde în lume.

Își mijește ochii, își freacă piatra prețioasă a inelului și-mi întinde o bucată de hârtie:

— Ia numărul ăsta de mobil. Mă găsești la orice oră din zi sau din noapte. Voi interveni dacă ești amenințată, dacă oamenii nu-ți dau pace pentru că ai fost prizonieră a Daesh sau dacă jurnaliștii îți fac viața grea. Nu ezita să mă suni. Suntem aici ca să te apărăm – acum ești în siguranță.

Inspectorul îmi pune o serie de întrebări. Intimidată, răspund lăsând capul în jos. Nu sunt prea vorbăreață, un reflex de prizonieră. Nu, nu cunosc identitatea teroriștilor, ci doar porecelele lor.

Îi povestesc despre transferurile mele dintr-un centru de detenție în altul, despre vânzarea captivelor, izolarea, tortura și violențele la care am fost supusă. Îmi înregistrează depoziția pe computerul său.

— De instrucția dosarului tău se va ocupa un judecător. Mărturia ta este importantă pentru stabilirea dovezilor crimelor și tentativei lor de genocid, îmi explică el mulțumindu-mi. Și, mai ales, sună-ne în caz că te îngrijorează ceva—și nu uita: tu ești o victimă.

Comisia a prevăzut să mi se ofere asistență psihologică și medicală. Încep cu spitalul, unde nu ni se spune „foste prizoniere”, ci „refugiate”, pentru a evita stigmatizarea.

Fac cunoștință cu dr. Naram, o femeie yazidită extraordinară care a studiat medicina la Mosul.

— Știu că ți-a fost greu să vii la mine, mă liniștește ea. Multe fete nu vor să ne ocupăm de ele de teamă să nu fie stigmatizate, când de fapt au nevoie de îngrijire. Au pierdut persoane apropiate, moarte sau date dispărute, și, deși s-au eliberat, sunt prizoniere ale nenorocirii lor. Tu însă ești altfel! Și te sfătuiesc să continui pe calea asta.

Sunt apoi supusă unor examinări complete. Nu mi-am revenit după infecția renală din august.

Medicul mi-a găsit complicații provocate de consumul de apă nepotabilă. Mixtura cu șoareci morți îngurgitată cu forța în timpul ședințelor de tortură a lăsat urme! Sufăr și de o boală intestinală legată de alimentație.

Timp de două săptămâni o vizitez regulat pe doctorița Naram. Tata mă însoțește la cabinetul ei din Sheikhan, un sat în care vezi laolaltă turlle de biserici, minaretele moscheilor și cupolele canelate ale templelor noastre. Doctorița Naram este o femeie cu suflet mare. Chemată de Walid la unu dimineața deoarece aveam una din crizele mele, a venit de la patruzeci de kilometri ca să mă vadă și să mă ducă, precaută, la spitalul din Dohuk.

Cu mult tact, mi-a plătit medicamentele prescrise, fiind conștientă de dificultățile noastre financiare. Daesh ne-a furat economiile și ne ocupă satele, iar bărbații și-au pierdut locurile de muncă. Serviciile sociale ale comisiei mi-au acordat un ajutor de 100.0 de dinari, adică 75 de euro, dar nu e de ajuns pentru a-mi plăti tratamentele.

Prin diverse relații, am luat legătura cu o psihiatră, dr. Sana, de origine kurdă. Petrec o după-amiază întreagă în cabinetul ei.

— Povestește-mi prin ce ai trecut. Trebuie să vorbești ca să scapi de angoasele tale, îmi recomandă ea.

Și-mi încep povestea. Ea mă încurajează să vorbesc și să plâng, dacă simt nevoia să plâng. I-am dezvăluit totul lui Walid, însă îmi face bine să mă

destăinui unei necunoscute. Îi mărturisesc frământările mele. Nu reușesc să înțeleg de ce s-a abătut asupra mea o asemenea nenorocire. Mă simt pedepșită, dar nu înțeleg pentru ce. Port oare răspunderea pentru nenorocirea mea? Nu știu să fi încercat vreodată să fac cuiva vreun rău. Și atunci de ce am ajuns sclava acelor indivizi?

Psihiatra m-a liniștit. După ea, sentimentul meu de culpabilitate e o reacție „normală”. Mi-a stabilit o nouă întâlnire, în salonul unui hotel, cu unul dintre colegii ei și Walid, pentru discuții paralele. Al doilea psihiatru îi sugerează soțului meu să fie atent și amabil, dar să nu răscolească mereu trecutul. Ne sfătuiește să nu ne uităm la televizor.

— Evitați știrile despre Daesh sau drama yazidiților și, în general, scenele violente. Filmele de groază sunt și ele, firește, interzise. Trebuie să o ajutați să uite ce s-a întâmplat în cele unsprezece săptămâni de sechestrare.

Walid recepționează mesajul. Luăm masa de prânz toți patru, după care interviurile individuale reîncep în două camere separate. Psihiatra mă întreabă despre „ceea ce mă deranjează cel mai mult”. Îi spun despre coșmarurile mele.

— Nu mai pot să dorm din cauză că indivizii din Daesh îmi invadează visele.

— Alungă-i și o să te simți mai bine. Ai reușit să scapi de ei în realitate, de ce n-ai reuși să-i alungi și din mintea ta?

— Aș vrea, dar cum?

— Dacă nu poți să eviți coșmarul, îl poți schimba. Poți modifica sfârșitul coșmarului tău așa cum ți-ai schimbat destinul evadând...

— În visul meu, alerg împreună cu cele cinci fete prin ued, însă Abu Anas și Abu Omar ne ajung din urmă. Își agită săbiile. Mă trezesc îngrozită, lac de transpirație, parcă aș avea o lamă în burtă.

— În următorul tău coșmar apar luptători yazidiți și vă salvează. Iar tu ești neatinsă. Vrei?

— Da, însă e ușor de zis, greu de făcut. Am să încerc.

În ziua aceea, dr. Sana ne dă 50.000 de dinari ca să ne întoarcem în sat cu taxiul. Începând din noaptea următoare pun în practică sfaturile psihiatrei. Tehnica nu este infailibilă. Încet-încet, învăț să modific cursul viselor mele. Mă îndrept spre „renașterea” mea, cum spune doctorița Sana. Vechea Jinan trebuie să dispară pentru a-i ceda locul unei noi Jinan. Însă schimbul este dureros.

Tragedia femeilor răpite a bulversat comunitatea noastră. Lovită în plin de masacre, ea nu a căzut, din fericire, în capcana respingerii. Apelul la milostivire lansat de Baba Sheikh, liderul spiritual al yazidiților, a fost de mare ajutor. „Sunteți toate copiii noștri, sunteți toate victime”, a spus el răspicat. În fața persecuțiilor, predecesorii săi fuseseră nemiloși. Nici unul dintre ei nu-i considerase victime pe supraviețuitorii

masacrelor comise de otomani – femei violate sau membri ai comunității forțați să abjure. Aceștia erau excluși din societate în numele onoarei și al religiei noastre.

Acum se ține seama de suferința noastră. Baba Sheikh mă invită să merg la Lalesh, locul sfânt al yazidiților. Invitația este transmisă prin Baba Jawesh, păzitorul templelor, care mă sună personal. Foarte respectat, acest mare preot este extrem de amabil la telefon. După conversația cu el mă simt ușurată. Religia a făcut întotdeauna parte din viața mea. Mici rugăciuni îmi punctează de multe ori zilele. Mă rog stăruitor înaintea fiecărui drum cu mașina. Cer ajutorul Îngerilor pentru un bolnav. Dacă se vindecă, îi aducem mulțumire lui Dumnezeu oferind o oaie unei familii sărace.

În casa părinților mei, ca și în casa părinților lui Walid, o cameră este dedicată reculegerii. La noi, altarul este situat într-un colț discret și întunecat, în fața unui covor întins pe perete. Cutia din lemn este acoperită cu o pânză roșie pe care e bine să o atingi înainte de a pleca la drum. În timpul jafurilor, jihadiștii erau obsedați să distrugă camerele de rugăciune.

Flacăra unei torțe marchează intrarea în valea luxuriantă care duce la Lalesh, Ierusalimul nostru. Familii de refugiați yazidiți și-au ridicat corturile la marginea drumului supravegheat de niște peshmerga foarte meticuloși. Sanctuarul este amplasat la capătul

unui drum îngust pe marginea căruia sunt plantați smochini, rodii și duzi. Cupolele lui albe se detașează pe fondul vârfulilor înzăpezite din ținutul kurzilor. Ne descălțăm în parcare pentru a fi în contact cu pământul locului nostru sacru.

— Aici vă aflați în centrul spiritualității, dar și al mângâierii. Lalesh a fost un loc de refugiu în fața invaziilor și persecuțiilor. Templul a fost distrus de mai multe ori pe vremea Imperiului Otoman, însă l-am reconstruit întotdeauna, ne explică Baba Jawesh când ne întâmpină.

Cel mai înalt demnitar din satul nostru sacru seamănă cu un personaj de legendă. Un colos cu barbă colilie, el este păzitorul intrării în templu. Nimeni nu are voie să calce pragul, un spațiu sacru și de neatins pe care vizitatorul trebuie să-l pășească. Jovial, Baba Jawesh le zâmbește celor care, din neatenție, nesocotesc obiceiul.

— Nu-i nimic grav, îi spune el unui pelerin prins în flagrant delict, cu piciorul pe dală.

Descopăr curioasă templul pe care un yazidit trebuie să-l viziteze cel puțin o dată în viață. Doi păuni gravați în piatră veghează deasupra portalului. În dreapta se înalță sculptura unui șarpe negru, lung de doi metri.

— Știți că atunci când Noe s-a izbit cu arca de o stâncă, o reptilă a astupat spărtura și a salvat viețuitoarele aflate la bord. Este și simbolul cunoașterii

și al înțelepciunii, ne amintește ghidul nostru. Tawsi Melek, Îngerul-Păun, nu mai are nevoie de prezentare: s-a așezat pe Lalesh și a acoperit Pământul cu culorile sale pentru a face din el cea mai frumoasă planetă din univers. Nu-l vedem, însă Îngerul-Păun revine în fiecare an, împreună cu ceilalți șase mari Îngeri, la sfintele sărbători de toamnă, continuă el.

După ce trec pragul fără să fac vreun pas greșit, contemp lu un bazin cu apă întunecată, lacul Îngerului Morții, în care sufletele celor decedați sunt judecate de un tribunal al Înțelepților. O galerie duce în inima sanctuarului, unde, în morminte acoperite cu mătase în culorile curcubeului, odihnesc întrupările pământeste ale celor șapte Îngeri. O răcoare plăcută domnește sub bolți. Păsări în culori vii cântă pe sub arcade, în timp ce unii vizitatori înnoadă bucăți de pânză pentru a-și face cunoscute dorințele. A mea este personală. E legată de „renașterea” mea. Păstrez secretul asupra ei câtă vreme nu mi s-a împlinit.

Ajungem în camera sacrosanctă a mormântului Șeicului Adi, un sarcofag acoperit cu postavuri cu franjuri.

— Șeicul Adi s-a așezat în această vale, împreună cu ucenicii lui, acum aproape o mie de ani, întemeind ordinul nostru și făcând mai multe minuni. Marele nostru reformator este avatarul Îngerului-Păun, continuă ghidul pe un ton solemn. Vă rog să treceți prin spatele meu și să-i înconjurați mormântul de trei ori.

După ce dau ocol, fac un nod la o eșarfă. Walid strecoară un bilet într-o urnă. Mă rog Șeicului Adi pentru eliberarea tuturor femeilor pe care Daesh le-a făcut prizoniere. Este cea mai mare dorință a mea.

La capătul templului, o încăpere adăpostește borcane cu ulei. O lampă a cărei flacără nu se stinge niciodată scoate un fir de fum. De acolo, o scară duce la un bazin alimentat de un izvor care țâșnește dintr-o stâncă. Pelerinii se stropesc cu apă sfințită.

— Acest bazin în care se fac botezurile poartă numele de Zamam, la fel ca izvorul miraculos de la Mecca, spune ghidul.

Când ieșim afară, ne amestecăm printre pelerini. Walid îmi arată *Mala fakira*, casa fachirilor, asceți care trăiesc din cerșit. Cei mai săraci dintre săraci, uneori sunt ținta batjocurii celor răi la suflet. Înainte să apună soarele, așază lămpi cu ulei de măsline aprinse în fața clădirilor. Simboluri ale astrului solar, focurile sacre ard până în zori.

Se improvizează picnicuri la umbra unor stejari în această zi frumoasă de început de iarnă. Se întind pe mese mâncăruri din carne de oaie, orez, roșii, castraveți și brânză, iar oamenii se servesc stând în picioare. Membrii clerului, cu turbane pe cap, îmbrăcați în tunici și pantaloni albi strânși la glezne, se plimbă pe alei. Tinere dichisite, în rochii înflorate, stau de vorbă, cu părul în vânt, în grădinile terasate. Cu părul dat cu gel, băieții fac pe grozavii. E o atmosferă veselă.

În Lalesh, la antipozii lumii sinistre a susținătorilor Daesh, trăim momente fermecătoare.

Câteva luni mai târziu, am o întrevedere cu Baba Sheikh în persoană. Întâlnirea este aranjată de Thierry, jurnalistul care a publicat un reportaj despre mine într-un ziar francez. Ne îngrijorează faptul că vom întâlni un om atât de venerat. Nu mă simt în largul meu. În mașină, Walid transpiră: din neatenție, și-a pus blugii albaștri, o culoare dezaprobată de clerici. Nu cunosc originea acestui tabu. Albastrul ar fi blestemat pentru că ar reprezenta lumina tenebrelor.

Ne prezentăm în fața locuinței lui din Sheikhan, o casă de oraș obișnuită. Păunii care împodobesc batantele ușii mari a garajului sunt singurele simboluri religioase vizibile din stradă. Așteptăm în curte să fim primiți. Nimeni nu a spus nimic despre pantalonii lui Walid. În cele din urmă, intrăm într-un salon lung. Un divan interminabil se întinde de jur împrejurul încăperii. Aerul este pus în mișcare de niște ventilatoare străvechi. Tablourile și fotografiile alb-negru agățate pe pereți povestesc, pe parcursul mai multor generații, saga clanului din care fac parte *baba sheikh*. Bine amplasată în galeria portretelor, o fotografie îți atrage privirea: înfățișează victime ale masacrului cu arme chimice comis de Saddam împotriva kurzilor din satul Halabja în 1988.

În vârstă de peste optzeci de ani, „papa” yazidiților este un bătrân impresionant, cu o barbă albă și stufoasă. Poartă o tunică lungă, albă, cu dungi subțiri, pe cap are o calotă, un brâu țesut de culoare neagră îi încinge mijlocul, iar în picioare – papuci cu fundă albă. Sprâncenele sunt groase ca niște mustăți. Degetele frământă un rozariu.

Îi sărut mâna dreaptă, în timp ce fac o plecăciune. Mă întrebă cum mă cheamă și din ce sat sunt.

— Ai fost eliberată, fiica mea?

— Nu, am evadat.

— Mă bucur că te-ai întors printre ai tăi. Ești o victimă, la fel ca toate femeile yazidite care sunt date dispărute. Sunteți toate bine-venite. Mă voi ruga pentru tine, Jinan.

După cum îi stă în obicei, Thierry nu mai termină cu întrebările. De multe ori aceleași, formulate în moduri diferite, până când obține un răspuns. Rămân tăcută. Baba Sheikh s-ar potrivi foarte bine în gravuri datând din epoca sultanilor. Pare că vine din vremurile străvechi. Evocă martiriul satelor arse de otomani de parcă s-ar fi întâmplat la ultimul atac al forțelor Daesh. Cred că este deopotrivă un om al trecutului și al prezentului. Eu îl văd ca pe un medium. Așezat lângă el, Hadi Baba Sheikh, șeful său de cabinet, îi întinde o fotocopie a celebrei scrisori care a schimbat cursul vieții noastre.

— Am trimis o scrisoare deschisă tuturor yazidiților, în care am transmis comunității ca fiecare dintre fiicele noastre să fie respectată indiferent ce încercări ar fi îndurate, a spus Baba Sheikh. Vrem să le regăsim, vii sau moarte. Este de datoria noastră să le asigurăm celor dispărute un mormânt în cimitirele noastre.

Bunătaea lui mă emoționează. Sunt singura femeie admisă într-un grup de vreo douăzeci de bărbați și-i sorb cuvintele în timp ce degust un ceai îndulcit.

— Religia noastră a apărut cu secole înainte de nașterea lui Iisus Hristos. Kurzii erau zoroastrieni sau yazidiți înainte de a fi convertiți, de multe ori cu forța, la islam. Am avut parte de șaptezeci și două de genocide, dintre care multe sub turci, îmi explică jurnalistului.

După el, nu toți musulmanii din lume ne sunt dușmani.

— Am solicitat președintelui Obama, la Casa Albă, Parlamentului american și ministrului francez Laurent Fabius să ne apere drepturile. Cerem protecție internațională. Dacă nu suntem protejați de străini, noi, orientali între orientali, vom înceta să mai existăm. Noi nu suntem împotriva nimănui, noi vrem pace. Cerem să putem trăi în liniște.

Își scoate ochelarii cu rame aurii și continuă:

— Tentativa de genocid comisă împotriva noastră de către „daeshiști” este o realitate pentru Națiunile

Unite, adică pentru comunitatea internațională, dar nu și pentru propria noastră țară, Irak. Acest nou Irak de după Saddam încă nu a recunoscut genocidul de la Halabja comis de fostul tiran împotriva kurzilor. Dacă asemenea scăpări nu vor fi reparate, pentru yazidiți nu va exista viitor în regiune.

Asemenea discursuri politice mă depășesc, însă păstrez o amintire de neuitat a acelei întâlniri. Abia ieșită din reședința omului sfânt, mă grăbesc, radi-oasă, să-mi deschid telefonul mobil ca să povestesc cum a decurs întreederea.

— E prima dată în istoria yazidiților când victimele nu mai sunt osândite, se entuziasmează Walid, ușurat că nu a atras mânia divină cu pantalonii lui albaștri.

Mâncăm de prânz pe drumul de întoarcere, într-un restaurant elegant de pe marginea autostrăzii, cu o sală de mărimea unui teren de fotbal, în care se agită o armată de chelneri în uniformă. După o plimbare prin magazinele din centrul orașului Dohuk, mă întorc la tabăra noastră de refugiați.

Realitatea este dură. A trebuit să părăsim casa mătușii lui Walid, prea mică pentru o ședere de lungă durată. Stăm în unul dintre cele trei mii de corturi standard asigurate de Națiunile Unite, așezate pe un teren pietros, la poalele unor dealuri aride. Familia lui Walid ne este vecină. Nu mă plâng. În primul rând, pentru că nu-mi stă în fire, iar apoi, cu toată

nenorocirea noastră, avem parte de un tratament oarecum preferențial. Cortul e destul de mare ca să primim musafiri și să oferim ospitalitate. Avem un sistem de încălzire individuală, iar afară un duș și un colț pentru gătit. Vântul rece mă obligă să mă acopăr cu ceva care să-mi țină de cald. Când plouă, terenul se transformă într-o mlaștină. De multe ori nu mă simt bine și sunt nevoită să stau în pat. Starea mea de sănătate nu se ameliorează câtuși de puțin.

La o reuniune pentru susținerea fostelor prizoniere Daesh pregătită de o organizație de caritate egipteană m-am întâlnit cu Bushra. Locuiește cu părinții într-o tabără din regiune. Am fost contactată de nenumărate organizații internaționale, însă n-am primit nici un ajutor. Oameni de aici și din lumea întreagă ne pun întrebări, după care dispar. Numeroși în primele săptămâni, reporterii încep să se plictisească. Mă rog, nu toți. Said, colaboratorul lui Thierry, vine să mă vadă în fiecare zi, indiferent cum e vremea. La început îi răspundeam la întrebări prin „da”, „nu” sau prin tăcere. Treptat, am început să am încredere în el. Said e un kurd din Damasc care a fugit de regimul lui Bashar al-Assad. Vorbim în kurmangi, un dialect kurd, dar știe și arabă, engleză, franceză și sorani, kurda vorbită în Iran. Îmi aduce mici cadouri. Cred că-mi citește gândurile ca să afle de ce am nevoie.

Suntem la vreo patruzeci de kilometri de linia frontului, suficient de departe ca să fim în siguranță, dar și suficient de aproape ca să nu putem uita.

Rămași fără ocupație, bărbații joacă *tavla*; tinerii joacă biliard și fotbal de masă. Tabăra dispune de creșă pentru copiii mici și de prăvălii cu acoperiș din tablă ondulată. Mă străduiesc să mențin curățenia în adăpostul nostru. Pregătirea meselor în familie îmi alungă plictiseala. În dimineața asta frământ găluște de făină și bob într-un lighean mare de zinc. Nu avem bani. Nu ne putem permite un televizor, dar avem un computer la care putem vedea filme și videoclipuri. Pe aleile taberei domnește tristețea. Incertitudinile legate de viitor îi mențin pe rezidenți într-o stare de anxietate cronică. Se tem să nu rămână fără apă, fără hrană sau curent electric. Au loc căsătorii, se nasc copii, mor bătrâni; pare viață, dar nu e deloc așa. Îmi plac satele noastre și regiunea noastră, însă nu cred că voi mai apuca să mă întorc acasă. Amenințarea forțelor Daesh este foarte aproape. Mă tem că vor reveni ca să-și continue acțiunile sinistre. Cine ne va proteja mâine? Nu avem nici o asigurare din partea Bagdadului sau a comunității internaționale. Kurzii și yazidiții au nevoie de sprijin.

În fiecare zi mă frământă tot felul de întrebări. Ce se întâmplă cu fetele eliberate care rămân gravide după ce au fost violat? Îndrăznesc să dezvăluie că sunt însărcinate? Câte or fi, oare, izolate, închise în suferința lor? Am vorbit despre asta cu Walid. Ne gândim, fără a avea vreo dovadă, că avortează pe ascuns.

În tabere, rutina este întreruptă de vizitele unor personalități: politicieni, diplomați, artiști. Fac un mic tur, după care pleacă. Dacă s-ar organiza un concurs de popularitate, deputata Vian Dakhil l-ar câștiga cu ușurință. Ar depăși-o chiar și pe actrița americană Angelina Jolie, care acordă o mare atenție situației noastre. Vian Dakhil este sfătuitoarea noastră. Am văzut pe laptop discursul pe care l-a rostit în Parlamentul irakian în august, în timp ce noi eram închise la Badush. Cuvintele ei ne-au sprijinit cauza la fel de mult ca și intervenția lui Baba Sheikh. A lansat către Adunare un strigăt disperat, preluat de canalele de știri din lumea întreagă. Tremur de emoție de fiecare dată când revăd imaginile.

Cu vocea gătuită, a luat microfonul, având în jurul ei câteva parlamentare. Cuvintele ei mi-au rămas întipărite în minte:

— În numele lui Dumnezeu cel milostiv, mă aflu în fața voastră pentru a aduce la cunoștința poporului irakian realitatea amară a exodului yazidiților în munții Sinjar. Sub stindardul *la ilaha illallah* [„Nu există alt dumnezeu în afară de Allah”], până acum au fost masacrați cinci sute de oameni.

Președintele Adunării pare înmărmurit:

— Doamnă deputat, vă rog să vă limitați la citirea comunicatului prevăzut.

— Domnule președinte al Consiliului, femeile noastre sunt capturate și vândute în piața de sclave.

Vă implor, fraților! Împotriva yazidiților se desfășoară un genocid.

— Doamnă deputat...

— Vă rog, domnule președinte, poporul meu este pe cale să fie masacrat, la fel cum au fost masacrați toți ceilalți irakieni: șiiți, sunniți, turkmeni, creștini, shabak. Fraților, dincolo de neînțelegerile politice, vrem solidaritate umană. Vă implor, renunțați la diferențe ca să-i salvăm pe yazidiți! Vorbesc în numele umanității noastre comune. Salvați-ne! Salvați-ne!

Cele câteva deputate se strâng în jurul ei, bărbații s-au ridicat în picioare.

— De patruzeci și opt de ore, 30.000 de familii sunt asediate în munții Sinjar. Fără hrană, fără apă. Sunt pe cale să moară. Șaptezeci de copii au murit deja de sete sau asfixiați. Cincizeci de persoane în vârstă au murit în aceste condiții care se înrăutățesc. Femeile noastre sunt luate prizoniere și vândute în piața de sclave. Facem apel la Parlament să intervină imediat. Yazidiții au trecut prin șaptezeci și două de genocide, și chinul este pe cale să reînceapă în secolul XXI. Statul Islamic ne masacrează. Suntem nimiciți. O întregă religie riscă să fie ștearsă de pe fața pământului. Fraților, fac apel la voi în numele umanității noastre. Salvați-ne!

Vian Dakhil s-a prăbușit, susținută de colegele sale. După episodul bombardării închisorii Badush, a continuat să lupte pentru noi. A fost rănită grav pe

12 august, într-un accident de elicopter. Îi ajuta pe refugiații asediați de Daesh pe povârnișurile munților Sinjar. Aparatul în care se afla, un MI 17 al trupelor peshmerga, la fel ca acela cu care am zburat eu, făcea naveta între Pesh Khabur și vârful muntelui. S-a prăbușit, plin cu refugiați, la decolare, din cauza supraîncărcării. Pilotul a murit pe loc. Vian Dakhil s-a ales cu un picior fracturat și câteva coaste rupte. A fost mereu alături de noi. În Erbil, casa ei este deschisă supraviețuitoarelor, tinerelor rămase însărcinate în urma violurilor și care au putut avorta.

Poetul Dakhil Osman a fost și el primit ca un erou în tabăra noastră. Înflăcărarea a fost atât de mare în timpul vizitei sale, încât a leșinat și a trebuit să fie dus cu salvarea. Dakhil Osman a promis să nu-și mai radă barba câtă vreme prizonierele Daesh nu vor fi libere. De asemenea, a renunțat să mai apară în public. N-ar mai putea să cânte la o nuntă, el, care a însuflețit atmosfera la nunțile unor generații de tinere yazidite astăzi înrobite de jihadiști. L-am auzit cântând la o emisiune TV: „Nu-mi voi schimba religia, voi rămâne yazidit, vă jur”. A primit amenințări cu moartea.

Sunt în continuare uimită că am găsit în mine resursele necesare pentru a face față situației. Am reușit să evadăm datorită unei solidarități de neclintit și unui extraordinar spirit de sacrificiu. Vian Dakhil sau Dakhil Osman ne dau puterea să luptăm.

Mă simt mai bine acum. Voi privi spre viitor, voi renaște. Însă vreau ca lumea să știe adevărul despre tragedia femeilor yazidite. Nu sunt om politic, ci doar o fată de la țară. Sunt o tânără obișnuită căreia îi este negată calitatea de om de către niște oameni care-l invocă pe Dumnezeu. Violatorii Statului Islamic spun că urmează exemplul profetului lor. După ei, există texte sacre care le justifică comportamentul. Unele versete din Coran ar avea valoare de exemplu. Ei spun: „Profetul Mahomed se comporta la fel cu mult înaintea noastră”. Abu Musa avea deja o soție, de ce să-și mai ia una și să întrețină relații sexuale, fără iubire, cu o a doua soție? Oamenii aceștia sunt plini de ură. Nu trebuie să rămânem pasivi în fața lor.

Dacă nu-mi spun eu povestea, cine-i va da glas? Dacă ascund adevărul, devin complice la crimele înfăptuite de Daesh.

Walid spune că, departe de a mă dezonora, mărturia mea îmi face cinste.

Această carte este modul meu de a lupta. Ea m-a făcut mai puternică.

Postfață

Diavolul nu trebuie privit cu simpatie

Dacă mă întâlniți,
Dați dovadă de puțină politețe,
De puțină simpatie și bun-gust,
Apelați la întreaga voastră politețe deprinsă
așa cum trebuie,
Altminteri vă voi arunca sufletul la gunoi.
Încântat să vă cunosc,
Sper că ați ghicit cine sunt.

The Rolling Stones
(„Sympathy for the Devil”)

Pe Jinan am întâlnit-o într-o după-amiază de noiembrie în 2014, într-un sat yazidit din Kurdistanul Irakian aglomerat de afluxul de refugiați. Stătea cu picioarele încrucișate, cu spatele drept și povestea fără înconjur, cu o voce tristă și subțire, parcursul ei de „pradă de război”. Tânăra femeie era trasă la față. Își povestea disperarea cu cuvintele ei, de față de la

țară. Eram intrigat de privirea ei stinsă. De multe ori își lăsa în jos ochii căprui, dar o lumină greu de definit ardea în adâncul pupilelor sale. Chipul îi părea răvășit de o suferință lăuntrică. Cele aproximativ douăsprezece săptămâni de captivitate o îmbătrâniseră cu siguranță. Părea să aibă vreo treizeci și cinci de ani. Însă avea optsprezece. Jinan se plângea că de îndată ce închidea ochii „îi vedea pe monștri”. În timpul interviului era însoțită de Walid și de soacra ei. Am fost surprins de amabilitatea soțului. Jinan părea ceea ce și era de fapt: o supraviețuitoare a crimelor de război.

Despărțindu-mă de ea, m-am întrebat cum de găsisese puterea să reziste, ce resurse reușise să mobilizeze pentru a scăpa de torționari.

În septembrie, deplasându-mă de-a lungul liniei frontului pe mai bine de o mie de kilometri și văzând forțele kurde desfășurate în fața Statului Islamic, am putut evalua amploarea distrugerilor provocate de ofensiva din vară a Statului Islamic împotriva minorităților. Am străbătut țara palmierilor de la frontiera iraniană până la câmpurile petrolifere din Kurdistanul Sirian. În spate, de la Erbil la granița cu Turcia, parcurile municipale, grădinile bisericilor și clădirile în construcție din orașe erau pline de refugiați. Sute de mii de creștini și yazidiți trăiau de pe o zi pe alta în tabere din regiunile kurde din Irak, Siria și Turcia. Și se află în continuare acolo.

În nord-vestul Irakului, Statul Islamic s-a angajat într-o acțiune de purificare etnico-religioasă de mare amploare. Zonele cucerite în iunie și august 2014 au fost golite de locuitorii lor care nu erau arabi sau sunniți, cu scopul de a modifica granițele moștenite de la începutul secolului XX. Jihadiștii se ambiționează să creeze în Semiluna fertilă a Orientului Mijlociu un stat transnațional pur din punct de vedere religios, un califat mesopotamian care s-ar întinde de la Bagdad la Damasc. În acest scop, Statul Islamic își folosește armele predilecte: teroarea și violența extremă.

Combatanții islamiști le-au rezervat o soartă deosebit de crudă femeilor yazidite. Mii dintre ele au fost violate, vândute, reduse la condiția de sclave. În septembrie, la Derik, în Siria, apoi la Dohuk, în Kurdistan, întâlnisem – împreună cu Christophe Boltanski, un confrate francez de la *Nouvel Observateur* – rude ale unor prizoniere pe care acestea le sunaseră pe ascuns din locurile unde erau deținute. Însă abia la Paris, ascultând France Info, am auzit primele frânturi de povestiri ale unor femei care scăpaseră din închisorile Daesh.

M-am întors pentru investigație două luni mai târziu. În Erbil, capitala Kurdistanului Irakian, m-am întâlnit cu Ido Baba Sheikh, fratele liderului spiritual al comunității yazidite. Acest fost consilier al fostului președinte irakian Jalal Talabani era implicat,

împreună cu soția sa, în ajutorarea deținuților evadate.

Noori Abdulrahman, un oficial guvernamental, îmi dăduse numerele de telefon ale unor fete care ar fi acceptat să depună mărturie sub protecția anonimului. Înainte de a pleca să le dau de urmă, ne-am învârtit cu mașina pe la periferiile marelui oraș creștin Ainkawa din Kurdistan, în căutarea refugiaților. Eram cu Saber, șoferul, Said, translatorul, și Émilien, fotograful. La capătul unui drum de pământ am dat din întâmplare peste un adolescent yazidit. I-am pus câteva întrebări. Orfan de tată, puștiul își instalase mama, sora și frații mai mici într-o magherniță după ce fugiseră din Sinjar. El ne-a pus în legătură cu Jinan, printr-o cunoștință.

Am început seria de interviuri cu Jinan, apoi am întâlnit și alte victime, în hangare, în corturi, în centre de refugiați sau în încăperi din vile particulare transformate în adăposturi pentru familii numeroase. Am învățat să cunosc micul popor al fugarelor.

Când proiectul unei cărți a prins contur, m-am îndreptat imediat spre Jinan. Îmi istorisise povestea ei timid, cu sinceră pudoare. Nu e prea ușor să le povestești unor necunoscuți cum ai ajuns prada de război a unor bande de fanatici religioși cu frustrări sexuale. Said i-a pus multe întrebări și a ascultat-o.

Când m-am întors în Kurdistan, în primăvara anului 2015, Jinan își revenea încet de pe urma încercărilor

prin care trecuse și vorbea despre renaștere. Sănătatea îi era în continuare șubredă, dar acum ochii îi scânteiau de sarcasm.

Jinan este salvată, însă mii de yazidite sunt încă prizoniere în Irak, în Siria, chiar și în Arabia Saudită, unde au fost vândute unele dintre ele. Capturarea a mii de femei, masacrarea bărbaților – cum a fost masacrul comis la marginea satului Kocho – nu pot fi considerate niște episoade sângeroase ca multe altele ce țin de confruntările interconfesionale care îndoliază Orientul Mijlociu. Desigur, Irakul este de zeci de ani un pământ însângerat, însă în regiunea Sinjarului a avut loc o tragedie unică și neobișnuită.

În martie 2015, ONU a stabilit că, în Irak, luptătorii Statului Islamic comit un genocid împotriva minorității yazidite irakiene, precum și crime împotriva umanității și crime de război.

Aceste crime sunt teoretizate și asumate de lichidatorii organizației autoproclamatului calif Abu Bakr al-Bagdadi. Pentru acești oameni, sclavia sexuală este o armă de teroare politică la fel ca multe altele. Statul Islamic și-a stabilit ca țel eradicarea „necredincioșilor” și „apostaților”. Organizația face ceea ce spune și revendică ceea ce face. Crezul ei fundamentalist este absolut radical.

Practica este justificată în numărul 4 al ediției în limba engleză a publicației oficiale a propagandei Statului Islamic, *Dabiq*, cu o elegantă punere în pagină, destinată publicului occidental. Articolul postat pe

internet în octombrie 2014 este intitulat „Întoarcerea sclaviei înainte de ceasul al doisprezecelea”. Vă prezint câteva fragmente:

„Cucerind regiunea Sinjar din provincia Ninive, Statul Islamic s-a confruntat cu o populație de yazi-diți, o minoritate păgână ce există de secole în unele regiuni din Irak și Levant. Musulmanii trebuie să repună în discuție existența continuă a acestei minorități, deoarece vor avea de dat socoteală la ceasul Judecății de apoi”.

Autorul continuă aducând omagii precursorilor filipinezi din grupul Abu Sayyaf și nigerienilor din gruparea Boko Haram care, în aprilie 2014, au răpit din Chibok două sute șaptezeci și patru de liceene.

„Este probabil prima înrobire pe scară largă a unor familii de păgâni de la abandonarea legii șaria. Mai există un singur caz cunoscut – deși la o scară mult mai mică –, acela al înrobirii femeilor și copiilor creștini din Filipine și Nigeria de către mujahedinii locali. Familiile yazidite aservite sunt de acum vândute de către soldații Statului Islamic, așa cum înainte erau vândute familiile păgâne de către Mahomed și însoțitorii săi. Femeile și copiii yazidiți capturați au fost împărțiți, în conformitate cu șaria, între luptătorii Statului Islamic care au participat la operațiunile din Sinjar, după ce o cincime din sclavi au fost transferați autorităților Statului Islamic pentru a fi distribuiți în calitate de *khums* [din punct de vedere

istoric, obligație islamică stabilită pentru armată de a plăti autorităților o taxă constând în a cincea parte din prada de război luată de la necredincioși în timpul unei campanii militare].”

Musulmanii care nu sunt de acord cu aceste practici sunt acuzați că nu ar fi buni credincioși: „Înainte ca Satan să semene îndoiala printre cei săraci cu duhul și cei slabi de inimă, trebuie amintit că înrobirea familiilor de *kuffar* [necredincioși] și capturarea femeilor lor pentru a fi concubine sunt elemente bine stabilite ale șariei; cei care neagă lucrul acesta sau își bat joc de el neagă sau iau în râs versete din Coran și relatări privind comportamentul Profetului”.

În sfârșit, *Dabiq* se bazează pe argumente „morale”, cum ar fi lupta împotriva adulterului, pentru a justifica sclavia, considerată a fi bine-venită, deoarece ferește de păcat:

„Mai mulți oameni de știință contemporani au menționat că încetarea practicării sclaviei a dus la o înmulțire a cazurilor de *fahishah* [adulter], deoarece nu exista o alternativă la căsătorie care să respecte șaria. Aceasta este și o consecință a abandonării jihadului”.

Astfel, într-un mod aproape instituțional, Statul Islamic plasează în centrul ideologiei sale violența sexuală exercitată împotriva femeilor.

La revendicarea deplină a crimelor se adaugă premeditarea. „Imagini video conținând amenințări la adresa yazidiților fuseseră postate pe internet de

către membri ai Statului Islamic înainte de inițierea operațiunii de purificare, anunțând cu răceală ce avea să se întâmple”, spune Falah Hassan, șeful biroului de investigații al misiunii de la Dohuk.

Polițistul kurd are totuși unele îndoieli cu privire la veridicitatea unora dintre fotografiile difuzate pe internet care înfățișează femei în *burqa* legate de mâini și de picioare vândute în piețe din Mosul.

„Sunt sceptic în privința acestor documente neautentificate. Daesh ar fi putut organiza un bazar în aer liber, accesibil tuturor consumatorilor, dar nu ar fi fost în interesul său. Pentru această organizație teroristă, comerțul cu femei este o afacere aproape ca oricare alta, cu deosebirea că sclavele sunt recompense rezervate în primul rând membrilor Statului Islamic.”

În acest sistem, recruții occidentali ai Statului Islamic se numără printre beneficiarii traficului, însă implicarea lor în violuri este dificil de stabilit. „Prizonierele îi recunosc pe străini după înfățișare sau accent, însă rareori cunosc naționalitatea agresorilor lor. În plus, mulți luptători sunt din zonă. Complicii lor sunt uneori vecini. Cum se întâmplă de multe ori în războaie, măștile vor cădea după încheierea ostilităților”, explică Falah Hassan. „Avem ceceni, turci, occidentali, însă nu și europeni identificați în mod clar”, adaugă judecătorul Mustafa Ayman, magistrat al Comisiei privind crimele împotriva yazidiților ce-și are sediul la Erbil.

Potrivit unui raport al Senatului francez din martie 2015, 1.500 de francezi s-ar fi alăturat Statului Islamic, dintre care 294 de bărbați ar fi activi în zonele de luptă. Cu puțin timp înainte, Administrația americană estima la 20.000 numărul de luptători străini care s-au alăturat trupelor Daesh – 22.000 potrivit unui raport ONU din aprilie 2015 –, aceștia provenind din 90 de țări, un aspect fără precedent în comparație cu alte conflicte de amploare în care au fost implicați străini (Afganistan și Pakistan, Irak, Yemen sau Somalia). În cadrul batalioanelor europene de recruți s-ar număra 600 de britanici, 600 de germani, 450 de belgieni, 250 de olandezi, 100 de spanioli, 200 de suedezi, 150 de austrieci, 80 de italieni, 70 de finlandezi, 30 de irlandezi... Și aproximativ 150 de americani din Statele Unite și 30 de canadieni.

Sunt cifre care trebuie puse în paralel cu alte cifre furnizate de Națiunile Unite. Potrivit ONU, între 3.000 și 5.000 de femei de origine yazidită au fost duse în sclavie.

În total, în Irak ar fi cam 500.000 de yazidiți stabiliți în Kurdistanul Irakian sau în regiunea Sinjar, pe teritorii pe care și le dispută puterea centrală irakiană și guvernul Kurdistanului autonom. Câteva sute de mii dintre ei – 200.000, conform Națiunilor Unite – sunt astăzi „refugiați”.

Pentru yazidiți, istoria se repetă. În trecut, comunitatea a suferit numeroase episoade de represiune. În secolul al XIX-lea, masacre comise de pașalele Imperiului Otoman provocau migrații spre Caucaz, unde urmașii exilaților formează comunități în Armenia, Georgia și Rusia. În timpul genocidului armean din 1915, zeci de mii de creștini s-au refugiat în djebelul Sinjar. Yazidiții au refuzat să-i predea turcilor. În februarie 1918, învinși de armata Imperiului Otoman în urma unor lupte grele, luptătorii yazidiți s-au alăturat supraviețuitorilor armeni în munți înainte de a fi eliberați cu toții de britanici.

Marginalizați între marginalizați, de-a lungul secolelor yazidiții s-au izolat de restul lumii pentru a se feri de intoleranța religioasă. Ei cred în reîncarnare și refuză orice formă de prozelitism. Pogromurile i-au învățat arta eschivării și a disimulării. Misterele istoriei și convingerilor lor rămân obscure. Explicația ritualurilor și originii lor dă naștere unor interpretări contradictorii. De exemplu, yazidiții nu mănâncă salată, căci în ea și-ar afla Satana sălaş, însă originile acestui tabu variază în funcție de interlocutori. Se întorc spre soare pentru a se ruga, însă nu venerează astrul și, de altfel, nu acordă o importanță esențială rugăciunii. Religie monoteistă, yazidismul datează din cele mai vechi timpuri. S-a dezvoltat din mazdeismul apărut în Iranul antic în urmă cu patru mii de ani,

din cultul lui Mithra, care a ajuns până la Roma, și din zoroastrismul profețit de Zarathustra. În secolul al XII-lea, un mistic sufist, șeicul Adi, a reformat acest sincretism, adaptându-l unui mediu musulman-creștin. Malek Tawus, Îngerul-Păun, este figura principală a acestei religii. E cel mai venerat dintr-o galerie de șapte îngeri. Două cărți sfinte, *Cartea revelațiilor* și *Cartea neagră*, descriu crearea universului și a Îngerilor, precum și relațiile dintre Malek Tawus și adepții săi. Ținute secrete, aceste documente au fost dezvăluite târziu. „Abia în anii 1930 o serie de erudiți kurzi au avut acces la versiuni în arabă ale acestor lucrări, fragmente din ele ajungând să circule și în Franța”, spune Kendal Nezan, directorul Institutului Kurd din Paris.

Părintele Najeeb Michael de la misiunea dominicană din Mosul, format în universitățile franceze, a cercetat aceste texte. Pregătește o teză de doctorat la Universitatea din Fribourg (Elveția) dedicată „studiului comparativ al cărților sfinte yazidite și al Vechiului Testament”, muncă de cercetare pe care a întrerupt-o pentru a se dedica ajutorării coreligionarilor săi refugiați în Kurdistanul Irakian. Potrivit părintelui Najeeb, yazidiții „practică o religie a inimii, nu una pe hârtie. Credința lor se transmite din generație în generație pe cale orală”. Cu lucrarea sa, părintele Najeeb vrea să pună capăt unor stereotipuri: „Vreau să demonstrez că ei sunt adoratori ai lui

Dumnezeu, dar în același timp îl respectă pe diavol. Se tem de Satan și îl țin la distanță respectându-l”, spune el.

Yazidiții au reputația că l-ar simpatiza pe diavol. Adică, dacă musulmanii blestemă neîncetat numele lui Satan, yazidiții refuză să-l pronunțe. Pentru ei, Dumnezeu nu are rival, deci diavolul nu există. În schimb, răul este prezent în inima oamenilor, iar ei trebuie să facă alegerea corectă, după modelul lui Malek Tawus. Dumnezeu i-a dat acestuia libertatea să aleagă între bine și rău și el a ales binele. „Yazidiții nu demonizează diavolul. Și de aceea sunt ei demonizați”, rezumă într-o frumoasă formulă Kendal Nezan. „Yazidiții au plecat de la o contradicție a religiilor monoteiste: cum de Dumnezeu, care este infinit de milostiv și iertător, îl poate retrograda pe veci pe Satan, îngerul său preferat, care o singură dată nu s-a supus?”

Această religie a evitării i-a intrigat întotdeauna pe occidentali.

În Franța, asirologul Joachim Menant le-a dedicat o carte publicată în 1892 sub titlul *Les Yézidis. Épisodes de l'Histoire des Adorateurs du Diable*, reeditată recent. Orientalistul nu este foarte încântat de credința lor: „Cultul lor se reduce la ceremonii bizare, a căror simplitate le conferă tot misterul, lăsând imaginației celor care vor să le pătrundă toată libertatea pentru a explica ceea ce ar putea ascunde, când, de fapt, ele

nu ascund absolut nimic”. El salută „onestitatea” acestor oameni sărmani și deplânge deja violențele pe care le îndură: „Yazidiții trăiesc în bună înțelegere cu adepții tuturor religiilor, în mijlocul acestor populații fanatiche care nu manifestă față de sectele disidente decât dispreț la început, persecutându-le apoi, pentru ca ultimul lor argument să fie războiul și masacrul”.

Pasionată de arheologie, romanciera Agatha Christie i-a vizitat și ea în anii 1930 împreună cu soțul ei, arheologul britanic Max Mallowan, pe șantierele de săpături ale unor situri preislamice. Le laudă amabilitatea și le dedică mai multe pagini în *Come, Tell Me How You Live: An Archaeological Memoir*:

„Sunt oameni curioși și deosebit de blânzi, iar cultul lor închinat lui Satan ține mai ales de ispășire. De altfel, ei cred că lumea asta a fost pusă de Dumnezeu însuși sub tutela Diavolului și că era satanică va fi urmată de era lui Hristos. Îl recunosc pe Iisus ca profet, însă consideră că vremea gloriei sale încă nu a venit. Numele lui Satan sau orice are legătură cu el nu trebuie rostit niciodată...”.

În schimb, călătorii grăbiți au întreținut miturile demonice vehiculate de bârfele unor vecini clevetitori. Urme ale acestui imaginar pot fi găsite în literatura fantastică a scriitorului american Howard Phillips Lovecraft și în cinematografie, prin *Exorcistul* lui William Friedkin, lansat în 1973 – un film-cult

care începe cu secvențe turnate în orașul Sinjar și în situl arheologic de la Hatra, din apropierea vechii cetăți Ninive, jefuită și distrusă de Statul Islamic în martie 2015. Părintele Lankester Merrin, interpretat de Max von Sydow, descoperă în ținutul yazidiților o ciudată statueta înaripată cu puteri malefice, demonul asirian Pazuzu, care pune stăpânire pe trupul unei adolescente americane...

Adânc înrădăcinate în mentalitățile din zonă, prejudecățile despre yazidiți s-au transformat în ură din cauza reapariției fundamentalismului musulman. Lichidatorii islamiști s-au pretins a fi trimiși de Dumnezeu ca să-i distrugă pe „adoratorii diavolului”. Încrâncenarea lor își are originea în timpuri străvechi. Când Jinan a fost capturată pe un drum din Irak, un jihadist i-a strigat: „Sunteți căutați de sute de ani și iată-vă în sfârșit aici!”.

Alungați de pe pământurile lor, yazidiții și-au recucerit munții datorită bombardamentelor efectuate de aviația Coaliției și implicării facțiunilor kurde, însă lupta împotriva Statului Islamic nu este câștigată. Daesh nu este un foc de paie, ci un incendiu care, de la Eufrat la Tigru, devastează țara lui Ham. O revenire la pace nu va fi totuși de ajuns pentru a pune capăt chinurilor fostelor sclave Daesh.

„Avem cazuri, puține la număr, de tinere care s-au sinucis după eliberarea lor pentru că fuseseră violate. În categoria tinerelor care pot fi exploatare sexual

sunt incluse fetele care au cel puțin zece ani. 90% dintre fete au fost supuse violenței sexuale. Unele, care au rămas gravide, sunt îngrijite discret în spitale”, spune Gulistan Rashid, psihologul Comisiei de anchetă.

Umilite și acoperite de rușine, cele care se întorc, ca niște „stafii”, trebuie să facă față suspiciunii unei societăți în care violul este o pată de neșters. „Va fi probabil o problemă socială cu femeile care au fost victime ale Daesh, care au fost violate și se întorc acasă, în cazul unora în familiile lor, dar și în cadrul relațiilor de vecinătate”, apreciază Kendal Nezan, directorul Institutului Kurd din Paris. „Vor fi considerate pângărite, motiv pentru care trebuie scoase din taberele de refugiați, pentru a putea începe o nouă viață în Europa. În landul Baden-Württemberg din Germania s-a instituit un program, iar suedezii ar putea urma exemplul.” Aceste inițiative sunt cu atât mai necesare cu cât agențiile ONU și autoritățile regionale nu sunt în măsură să asigure la fața locului îngrijirile și monitorizarea psihologică și socială de care au nevoie fostele captive. Rezistența „stafiilor” și capacitatea lor de a-și construi o nouă viață ar fi însă tot atâtea victorii asupra jihadiștilor.

Thierry Oberlé

Cuprins

Despărțirea.....	9
O copilărie yazidită	35
Închisoarea Badush	61
Vândută.....	81
În bârlogul monștrilor	103
Călătorie la capătul iadului	125
Marea evadare	143
S-a luptat pentru mine	169
Vreau ca lumea să știe	189
<i>Postfață. Diavolul nu trebuie privit cu simpatie (Thierry Oberlé).....</i>	<i>213</i>

www.polirom.ro

Redactor: Giuliano Sfichi

Coperta: Radu Răileanu

Bun de tipar: martie 2016. Apărut: 2016

Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;

(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,

sc. I, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

IMPRIMERIILE **DAVID**

Iași, Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt 67-69, 700498

Telefon: 0232 276221, Fax: 0232 232588

www.imprimeriiledavid.ro
